NATIONAL LIBRARY
CANADA
BIBLIOTHEQUE NATIONALE
JUN 19 1968

192/A/20/4-7 → 21/1

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 1035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

WEDNESDAY MAY 29. 1968

LATVIJA
AMERIKĀ

NR. 43. TREŠDIENA, 1968. GADA 29. MAIJS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 6 Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A., tālrunis 486—8975

Mēs neesam zaudējuši nacionālo seju

LATVIJAS SŪTNIECĪBAS VADITĀJA DR. A. SPEKKES RUNA ŅUJORKĀ

Kā mūsu laikraksta iepriekšējā numurā jau ziņots, Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja sakārtotās Latvijas 50 gadu ceļojošās izstādes atklāšanā 18. maijā Ņujorkā runu teica Latvijas sūtniecības vadītājs Vasingtonā prof. Dr. Arnolds Spekke, pakavējoties pie latviešu tautas situācijas starp diviem lieliem un agresīviem kaimiņiem. Sniedzam šeit mūsu ilggadējā diplomāta un pazīstamā vēsturnieka runu atsevišķi.

Šī ir sevišķa, pareizāk sakot, vienreizēja Baltijas jubileja, jo Baltijas notikumiem arvien ir kāda īpaša nokrāsa. Vairāk nekā puse šo 50 gadu pagājusi nemierā, postā, karos un okupācijā. Tikai mazāk nekā puse šo 50 gadu pavadīti brīvībā, patiesā brīvībā, diplomātiski pieklājīgā valodā runājot, bez kādas lielo un draudzīgo kaimiņu, kā viņi to mēdz teikt, palīdzības. Tas liek atcerēties mūsu izcilā 17. gadsimta garīdznieka un teologa Manceļa vārdus, kas attieksmē uz latviešiem runā par „pusmēra žēlastību".

Pagājušo gadsimtu politiskā un vēstures literatūra bieži piemin tā saukto Baltijas problēmu, kas savā saturā ir ļoti svārstīgs, nestabils jēdziens, atkarā no tā, kas to izteic un kādā nolūkā. Vispār, tas mērķēts varas politikas raksturošanai Baltijas jūras apgabalā. Tautas, kuras apdzīvo šīs jūras austrumu krastus, dažos to apvidos jau vairākus gadu tūkstošus, ne vienmēr spējušas atvairīt kolonializācijas un imperiālo uzkundzēšanos, jo spiediens kā no rietumiem, tā austrumiem parasti bijis lielāks nekā šo tautu pretestības iespējas.

Ja jūs tagad uzmestu skatienu daudzveidīgajai, ģeografiski, etniski un arī politiski daudzveidīgajai Eiropas kartei, tad jūs dienvidos pamanītu otru iekšzemes jūru, kuŗa arī savā veidā iezīmē Rietumu un Austrumu robežas. Tā ir Adrijas untumainā jūra, kā to apzīmējis Horācijs. Bet neparastais, vismaz, pirmajā acu uzmetienā, ir fakts, ka vēstures literatūra, jau sākot ar Romas un imperijas laikiem, nelieto Adrijas jūras apzīmējumu kā vispārēju terminu, bet vienīgi, ja nemaldos, ierobežotā vai reģionālā nozīmē. Pie tam par Balkānu problēmu, pat par balkanizāciju zināmā niecinošā ierakstījumā, sarakstīts milzums literatūras. Kādēļ tāda starpība? Kāds varētu būt tam iemesls?

Baltijas gadījumā mums ir darīšana ar ārkārtīgu Eirāzijas kontinenta spiedienu uz šauru piekrastes joslu pie Baltijas jūras, kas turpinās jau daudzus gadsimtus. Balkānu gadījumā, ļoti vispārēji runājot, ir darīšana ar dažādām, vēstures procesā nesakausētām tautu grupām, civilizācijām un valstīm, dažām senām, dažām daudz jaunākām, kuŗas mēģina un kuŗām jānokārto savas attieksmes pašām savā starpā. Tas prasa laiku, ļoti daudz laika, bet šī sarežģītā spēle samazina vai pat pavisam aptur spiedienu uz to dabiskajām vai politiskajām robežām.

Secinājums mums, baltiešiem, nav iepriecinošs. Mums, maigi sakot, ir jādzīvo uz šī globa, kas nav no laimīgākajiem, un jācīnās par savu vietu uz tā. Un kāds ir rezultāts?

Mūsu lielie kaimiņi, sevišķi viņu ekspansijas kāpināj umu periodos un rētoriskās euforijas uzplūdos, par Baltijas problēmu neskopojas ar saviem izpušķotajiem izskaidrojumiem, kas tiem liekas piemēroti. Piemēram, tagad Baltijas jūru, kuŗa pilna padomju zemūdenēm, sauc par „Miera jūru". Bet pēc tam nāk nenovēršamās pārmaiņas — un vēsturē tās redzamas tik daudzas reizes — un tiem liktenīgie krasti ir jāatstāj. Bet mēs palielam tur, ārvalstu kundzības un ekspluatācijas ievainoti un izpostīti, bet tie paši, kas bijuši. Tas tomēr nav vēl viss. Pagātnē, parasti grūtos laikos, mēs neesam zaudējuši arī savu nacionālo seju. Paraugāties tikai šajā izstādē, un jums nebūs jāprasa vēl citi pierādījumi.

Šodien pārmaiņu vēji pūš gandrīz no katra mūsu globa stūŗa. Cilvēku straujā vairošanās, vakardienas koloniālās sistēmas un koloniālās domāšanas pilnīgs sabrukums, apmēram trešā daļa zemes lodes apdzīvotāju diktatūru varā ar uzspiestu dogmātiku, briesmīga bruņošanās sacensība u. t. t. Šie nav apcerības laiki zvaigžņu apjūsmošanai. Tautām ir jārosās, lai veidotu un uzlabotu savu sociālo stāvokli, jāasina savi gara ieroči. Īpaši mums, latviešiem, šeit, Savienotajās valstīs, zem Amerikas ērgļa plato spārnu labvēlības, ir jārāda pasaulei, kas mēs esam bijuši, kas esam un kas gribam palikt, tai pašā laikā netieši palīdzot saviem tautiešiem okupētajā Latvijā.

Dāmas un kungi, jūs esat laipni lūgti ziedot kādu brīdi no jūsu laika, vērojot, ko nerimtīgi prāti un darbīgas pārliecinātu latviešu patriotu rokas ir savākušas, lai parādītu jums Dieva pasaulē vietu zem saules, kuŗā mūsu senči mūs nolikuši.

MAZĀ ARPINIECE

Latviešu nama Toronto dāmu komitejas rīkotajā jauno mūziķu pēcpusdienā Nora Būmane uz tagad tik reti lietotās arpas spēlēja Adama „Sv. Marijas zvani" un Rodžera „Zaldātiņa maršs". Piezīmējams, ka viņa spēlē arī klavieres un sarīkojumā atskaņoja Mendelsona „Dziesmu bez vārdiem".

Foto: J. Līgers

Baznīcas virsvaldes vēstījums

DIEVKALPOJUMIEM LATVIEŠU VALODĀ JĀIERĀDA PRIMĀRA VIETA, ARĪ NO LATVIEŠU DRAUDZĒS LAULĀJAMO PĀRU CITTAUTU PARTNERIEM PRASAMA MŪSU VALODAS IEMĀCĪŠANĀS

Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvalde pēc pirmās plēnārsēdes, kas notika laikā no 10. — 14. maijam Toronto un, izņemot pirmo dienu, bija slēgta arī preses pārstāvjiem, izdevusi īpašu vēstījumu, kas tad arī uzskatāms par Baznīcas virsvaldes atzinumu, lēmumu un rezolūciju kopojumu. Šis vēstījums — nu jau kā ierosināja un ieteica plēnārsēdes pirmajā dienā un kas mūsu laikrakstā jau atreferēts. Iespējamu pārpratumu novēršanai, tībā un kas kā atziņums vai lēmums minēts redakcijai piesūtītajā plēnārsēdes plašajā komunikē resp. ziņojumā atklātībai, sniedzam šo Baznīcas virsvaldes vēstījumu pilnos apmēros:

Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvalde, sākot darbu jaunā, vēlēšanu ceļā izraudzītā sastāvā, pateicas Dievam par žēlastību, kādu Viņš parādījis mūsu baznīcai, kas daudzus gadus varējusi kalpot svešumā izklīdinātajiem trimdiniekiem, latviešu valodā sludinot Kristus evaņģeliju, izdalot sakramentus un veicot citus mūsu Kunga Jēzus Kristus baznīcai uzticētos pienākumus.

Veicot šo savu sūtību, mūsu baznīca kļuvusi par latviešu trimdinieku vienotāju skaitliski vislielākajā kopībā. Baznīcas pasārnē un ar draudžu atbalstu veidojušās latviešu skolas un jauniešu nometnes; baznīcas darbs ir sazarojis un aptvēris gan kultūrālus, gan aprūpei domātus pasākumus. Krāšņi trimdas gados ir salapojis arī garīgās literatūras koks. Par notikumu ar izcilu nozīmi varam atzīmēt jaunā Bībeles tulkojuma un jaunās dziesmu grāmatas iznākšanu.

Ar gandarījumu baznīcas vadība atzīmē arī trimdā veidoto latviešu draudžu rosmi savu dievnamu celšanā un iegādē. Svešumā iegūto un uzcelto dievnamu skaits trīskārtēji pārsniedz Latvijas neatkarības gados uzcelto dievnamu skaitu. Katrs svešumā iegūtais latviešu dievnams tādēļ ir ne vien redzama piemiņas zīme traģēdijai, kuŗu tautas un baznīcas vēsturē izraisījuši neatkarīgās Latvijas valsts sagrāvēji, bet katrs latviešu dievnams svešumā ir arī piemineklis kristīgo trimdinieku ticībai, pašaizliedzībai un gribai celt savu dzīvi uz Kristus evaņģelija drošās klints.

Ar pateicību atzīmējot trimdā gūtos panākumus, baznīcas vadība tomēr nevar vienaldzīgi paiet garām arī negatīvām parādībām un trūkumiem, kādus baznīcas darbā atklāja virsvaldes plēnārsēdē dzirdētie ziņojumi. Šie ziņojumi pirmkārt liecināja, ka vēl joprojām samērā daudzi latviešu trimdinieki atrodas ārpus draudzēm, meklējot draudžu un baznīcu palīdzību tikai tad, kad tā spiedīgi vajadzīga. Šādi gadījumi parasti nostāda grūtā situācijā mācītājus un dažkārt rada arī asus konfliktus un sarežģījumus. Tādēļ Baznīcas virsvalde atkārtoti un sirsnīgi aicina visus latviešu trimdiniekus, kas to vēl nav darījuši, iestāties draudzēs un pievienoties kristīgo latviešu kopībai, rādot uz dievnamu ceļu arī saviem bērniem un jaunatnei. Šo aicinājumu publicējot, virsvalde negrib pavairot draudžu locekļu skaitu, bet dara to pārliecībā, ka tai atkārtoti un neatlaidīgi jāmeklē tie, kas aizgājuši un atsvešinājušies no draudzes un baznīcas.

Negatīvajām parādībām virsvalde pieskaita arī dažu kādreiz

(Nobeigums 5. lpp.)

Ierosināts radīt latviešu kultūras centru

ŅUJORKĀ ATKLĀTAS LATVIEŠU KULTŪRAS DIENAS

Atklājot 19. maijā šāgada kultūras dienas Sheraton Atlantic viesnīcā Ņujorkā, Amerikas latviešu apvienības valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš veltīja atzinīgus vārdus Latvijas 50 gadu jubilejas ceļojošajai izstādei, kuŗa cienīga kļūt par kādas pasaules izstādes sastāvdaļu. Ja izstādi papildinātu ar pašreiz vēl trūkstošajiem eksponātiem, tā būtu patiešām ļoti iespaidīga.

Izvērtējot savus novērojumus par pašreizējiem Latvijas jubilejas gada panākumiem, prof. P. Lejiņš norādīja, ka mūsu valsts dibināšanas 50 gadu atceres akcija pierādījusi latviešu spēku un nacionālo interesi, kas nav apsikusi, arī dzīvojot ārpus dzimtenes. Nelielā latviešu etniskā grupa paveikusi vairāk nekā jebkuŗa cita skaita ziņā līdzīga grupa.

Jubilejas izstādē redzamie eksponāti pierādījuši, ka latvieši spējuši savākt ievērojamu dokumentāciju. Bet izstādes materiālu sakopojumam vajadzētu atrasties kādā noteiktā centrā. Tādēļ vajadzētu radīt Latviešu namu, kuŗā varētu iekārtot šādu centru, kas būtu spēcīgs ierocis arī latviešu tautas atbrīvošanai. Latviešu kultūras centra izveidošana būtu nākošais pasākums pēc Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres akcijas, kuŗā ASV latvieši ieguldījuši tik daudz darba un līdzekļu. Šāds kultūras centrs varētu atrasties kādā no lielajām ASV pilsētām. Prof. P. Lejiņš minēja Vašingtonu, Ņujorku, Čikagu un Klivlendu par iespējamajām vietām, kur šādu centru varētu iekārtot. Tas tomēr nedrīkstētu būt par šķērsli vietēju centru attīstībai.

Šai centrā varētu iekārtot mākslas muzeju, kas nebūtu liels, bet reprezentējošs .Tur būtu lietiskās mākslas nodaļa, arī archīvs, kuŗā glabātos dokumenti par Latvijas jautājumiem un latviešu trimdas aktivitāti. Bibliotēkā būtu sakopotas latviešu grāmatas, žurnāli un laikraksti. Būtu arī etnografiskā un vēstures nodaļa. Latviešu vai citu tautu zinātnieku lietošanā būtu dažas (3—5) telpas, tāpat nelielā sēžu vai sanāksmju zāle 100—150 personām, kā arī reprezentācijas telpa, pārvaldnieka dzīvoklis un centra birojs. Vajadzētu arī rūpēties par dažām stipendijām.

Šī centra iekārtošanai līdzekļus iegūtu ar tautiešu ziedojumiem. Vajadzētu nodibināt īpašu fondu, no kuŗa procentiem maksāt algas šī centra darbiniekiem. Telpu izīrēšana citām organizācijām nebūtu vēlama. Centru nevajadzētu tūlīt izbūvēt pilnīgi, to varētu darīt pakāpeniski, tikai zemesgabalam jābūt

(Nobeigums 5. lpp.)

Kārlis Augstkalns

Ārējā informācija

Daugavas Vanagu organizācijas darbības noteikumu 15. pants noteic: „Par aktīviem biedriem var uzņemt abu dzimumu personas, kas sasniegušas 18 gadu vecumu un aktīvi iestājas par Latvijas brīvību un neatkarību." Kā tas šobrīd iespējams, skaidri pasaka organizācijas priekšnieks V. Janums savā 1968. gada vēstījumā DV saimei: „Mūsu pašreizējais uzdevums ir neatlaidīgi informēt brīvās pasaules tautas par visu to tautu postu, kuŗu valstis nu jau 22 gadus (pareizāk, turpat 28 gadus — red.) okupētas un kuŗas nežēlīgi izmanto Pad. savienība."

Atstājot Latviju, katrs esam solījušies darīt visu iespējamo, lai tā atkal kļūtu brīva un neatkarīga. Viens no dzīves dzelzs likumiem ir, ka uzņemtās saistības un solījumi jāpilda, pie tam vecāku saistības automatiski mantojuma ceļā pāriet uz bērniem. Juridisko saistību pārlieša na noteikta likumdošanas ceļā, bet morālās saistības jāprot nodot un pārņemt pašiem.

Teiktais skaidri parāda, ka mums nav ne formālas, ne arī morālas tiesības atrauties no ārējās informācijas darba, kā mēs pašreiz apzīmējam ciņu par Latvijas brīvību. Izejot no šī atzinuma, liekas, ka mūsu ārējās informācijas darbam vajadzētu būt ļoti intensīvam, ka mēs visi šai darbā esam iesaistījušies, cik katrs spējām un iespējam. Ar nožēlošanu tomēr jāatzīst, ka tieši ārējās informācijas darbs visu laiku bijis pabērna lomā gan atvēlēto līdzekļu, gan arī cilvēku skaita ziņā, kas tajā piedalās.

Kādēļ tā?

Manuprāt, tam pamatā ir šādi trīs iemesli: 1) Mēs atzīstam tikai ciņu ar ieročiem rokās; 2) mēs domājam, ka nespējam iespaidot vēsturisko notikumu norisi; 3) mēs neesam piemēroti ārējās informācijas darbam.

Ārējās informācijas darbs savā būtībā ir propagandas darbs, veikts dažādos veidos un ar dažādiem līdzekļiem. Viss tas, ko esam pārdzīvojuši savā dzīvē propagandas jēdzienu mums instinktīvi padarījis pretīgu, bet tas nav izšķirīgais faktors. Īsto iemeslu ļoti labi pasaka Aivars Runģis rakstā „Ierobežota ofensīva" (š. laikraksta 7. febr. numurā). Viņš raksta: „Tā, laikam, ir veca, ļoti veca, no seniem laikiem mantota uztvere: ja runā par ciņu, tad noteikti ir liels troksnis, liela darbošanās un, kā jau kaut iņā, ātri rezultāti, no kuŗiem skaidri var redzēt, kuŗa puse uzvarējusi."

Latvijā, sevišķi karavīru vidū, bieži dzirdējām izteicienu: „Mēs izcīnījām Latvijas brīvību un cīnīsimies atkal, ja būs vajadzība!", nedomājot par to, kā tas būtu darāms un ar kādiem līdzekļiem. Trimdā ļoti daudzi apgalvo, ka mums vajadzēja cīnīties ar Pad. savienību, nemaz nemēģinot meklēt un izprast iemeslus, kādēļ to nedarīja un nevarēja darīt. Ja šo frāzu lietotāji būtu padomājuši dziļāk, tad atklātos, ka ciņa par tautas brīvību un valsts neatkarību ir nepārtraukta ciņa, mainās tikai veids, lietojamie līdzekļi un prasītie upuŗi. Es nezinu nevienas ciņas, vismaz 20. gadsimtā, kuŗa būtu izšķirta tikai kaujas laukā un ar ieročiem rokās. Visspilgtākais piemērs pašreiz redzams Vietnamā. Mēs dzīvojam līdz turienes kara norisei, kuŗā ar mērķtiecīgu propagandu panāk ja ne formālu, tad būtisku uzvaru pār militāri visstiprāko valsti pasaulē. Skaidrāk nekas nevar parādīt, kāda ir propagandas un reizē ar to ārējās informācijas nozīme tautu dzīvē un valstu likteņos.

Vērojot mūsu ārējās informācijas darbu dažādās zemēs, liekas, ka mazākajās tas vairāk jūtams nekā lielākajās. Salīdzinot ASV ar Kanadu, vismaz no malas vērojot, izskatās, ka Kanadā tas rit mērķtiecīgāk un ir lielāks kontakts ar politiķiem un valstsvīriem. Šķiet, ka mazākajās valstīs trimdiniekus vairāk ievēro un uzklausa. Lielajās valstīs trimdinieki veido procentuāli mazāku daļu un viņu taisītais troksnis mazāk dzirdams. Tas mums, ASV latviešiem, rada izjūtu, ka mūsu izrīcībām nav būtiskas vērtības.

Gribas teikt, ka vēsturiskās norises viļņojums iet savu gaitu, vienalga, liela vai maza valsts. Pašreiz tas izteicas jaunatnes dumpīgumā. Jaunatne tomēr ir vienmēr dumpojusies, bet ne tik izteikti kā pašreiz. Brīvās pasaules jaunatne nav atradusi pozitīvu mērķi, tādēļ aizliet vairāk ākstīšanās ceļā, bet jaunatne aiz dzelzs aizkara dumpojas pēc gara brīvības. Mūsu pienākums ir to atbalstīt.

Ir skaidrs, vēsturisko viļņojumu neviens nevar pagriezt par 180 grādiem, neviens nevar to apturēt, bet palēnināt vai paātrināt ir iespējams, ja norises gaitu pareizi izprot un lieto pareizos līdzekļus.

Personīgi vissmagāk esmu izjutis un pārdzīvojis trešo iemeslu — ka necesam piemēroti ārējās informācijas darbam. Kādēļ tā? Reŧajam no mums, kas patvēruma zemēs ieradāmies ap pusmūžu vai vecāki, izdevies iekļauties darbā, kuŗu veicām vai par kuŗu sapņojām Latvijā. Bija jāpieņem darbs, kādu varēja dabūt, lai pastāvētu eksistences ciņā. Reizē ar to vide, kuŗā strādājam un dzīvojam, mums ir garīgi sveša. Bez garīga tuvuma, savstarpējas saprašanās un dzīves norises izpratnes nav iespējams sekmīgs informācijas darbs resp. apkārtējās sabiedrības ietekmēšana. Bez tam vēl ļoti daudziem ir valodas grūtības. Ar tām valodas zināšanām, ar kuŗām tiekam cauri darbā un veikalā, informācijas laukā nekas nav panākams.

Domāju, ka šie ir galvenie iemesli, kādēļ mūsu ārējās informācijas darbs līdz šim bazējies tikai uz atsevišķiem cilvēkiem. Bet tas tomēr nedod mums tiesības nolaist rokas. Mums jāatrod un jāievirza darbā cilvēki, kas šo darbu spēj veikt. Te man gribētos izteikt aicinājumu mūsu jaunatnei, sevišķi akadēmiskajai. Izbeidziet sevis apmierināšanu un attaisnošanu ar veču no kritizēšanu un noniecināšanu, ar atsevišķu ūtopisku ideju izsviešanu gaisā. Stājieties pie konkrēta, sistēmatiska darba. Parādiet, ko spējat, jo jums ir visas dotības. Ja jūs to darīsit, esat drosi — veči palīdzēs.

Nav darba, kas paveicams bez grūtībām; nav mērķa, kas sasniedzams bez šķēršļu pārvarēšanas. Rezultāti atkarīgi no gribas un pieliktās piepūles. Teiktais pilnībā attiecināms arī uz mūsu ārējās informācijas darbu. Šo darbu mums liek veikt ne tikai tuvinieku ciešanas Latvijā, bet visas cilvēces tālākais liktenis. Arī tiem, kuŗiem vienaldzīga Latvija, kuŗiem vienaldzīgi mūsu tautas pārdzīvojumi, jāapzinās, sevišķi jaunatnei, ka visas cilvēces nākotne atkarīga no viziena, kādu ņems vēsturiskais viļņojums pašreizējā ciņā starp brīvību un verdzību.

Latvijas ev.-lut. baznīcā ordinēto mācītāju un viņu aprūpēto latviešu draudžu norobežošanos no sadarbības ar citām latviešu draudzēm un zemju apvienībām un pārvaldēm. Kaut šādu mācītāju un draudžu skaits ir ļoti niecīgs, virsvalde tomēr aicina tos sadarboties ar citām latviešu draudzēm, lai mums būtu viena un vienota baznīca. Skaidrības labā virsvalde savos oficiālajos izdevumos un „Baznīcas kalendārā" turpmāk publicēs tikai to mācītāju un draudžu vārdus, kas palikuši uzticīgi mūsu tēvu tēvu

(Nobeigums 5. lpp.)

KĀRĻA MARKSA PRIEKŠTEČI

DR. ANŠA KARPA RAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ"

Mums pazīstams ģeniālais Mikelandželo Buonaroti, un patiešām — Filips Buonaroti bija Mikelandželo brāļa tiešs pēcnācējs. Viņa vecāki bija Italijas aristokratu kārtā, tātad, augstāko aprindu cilvēki. Filips piedzima tai pašā 1761. gadā, kad Babēfs Francijā; vēlāk abu ceļi sagāja kopā vienā politiskā ticībā un revolūcionārā darbā. Filipu Buonaroti dēvē par „pirmo profesionālo revolūcionāru", viņa dzīve ir dēku pilna un raibāka par katru izdomu. Vecāki sūtīja viņu ekskluzīvā jezuītu skolā, kurā viņš uzrādīja talantu mūzikā un matemātikā. 12 gadu vecumā viņš bija pāžs Tuskanijas erchercoga galmā. Tas bija liberāls valdnieks, atcēla nāves sodu, noliedza mocīšanu izmeklēšanas laikā. Jādomā, ka līdzīga dzirkstele iedegās arī Filipa Buonaroti dvēselē. Vēlāk viņš studēja tieslietas Pizas universitātē, kura toreiz bija liberālu ideju centrs un kurā Ruso mācība dominēja profesoru galvās. Nav brīnums, ka šī mācība saistīja arī studentus. Buonaroti rakstīja: „Kopš tā laika man radās pārliecība, ka turīgiem pilsoņiem jādarbojas un jāpalīdz gāzt tā sociālā sistēma, kura nospiež civilizēto Eiropu."

Nebija ilgi jāgaida, un Buonaroti metās revolūcionārajā darbā, pieņemot par neklūdīgu Ruso mācību. Viņā atklājās īpata dziņa un spējas uz sazvērestību organizēšanu. Viņš iestājās brīvmūrnieku ložā, lai caur to sludinātu antireliģiskās idejas un vienlīdzības prasības. No cietuma viņš paglābās vienīgi ar izcilā tēva gādību. Viņš publicēja savu avīzi ar visai radikāliem uzskatiem un nodibināja slepenu savu piekritēju grupu.

Kad 1789. gadā sākās revolūcija Francijā, tā pacēla Buonaroti it kā spārnos: tur viņam jābūt klāt! Viņš pārcēlās uz Korsiku, kura atradās Francijas pārvaldē. Tur viņu pārsteidza kāds sevišķs novērojums: lauku ļaudis nebija izkustināmi no ticības pamatiem un atradās pilnīgi muižnieku un garīdznieku vadībā. No tā viņš tad secināja, ka pilsētu strādnieki būs tie, kas dos spēkus revolūcijas cīņās, lai gāztu veco režīmu. Buonaroti organizēja pagrīdes šūniņas Ziemeļitalijā, iekļūstot pirmajā vietā policijas bīstamo personu sarakstā. Buonaroti bija draudzīgās attieksmēs ar jauno virsnieku Napoleonu, kas noderēja vēlākajā dzīvē.

Korsikāņi gribēja panākt patstāvību un neatkarību no Francijas, bet Buonaroti nostājās pret to, izpelnoties par to Francijas pavalstniecību. Nu arī ceļš uz Parīzi bija vaļā. Viņš tur ieradās 1793. gadā, kad Robespjērs valdīja ar giljotīnas palīdzību. Šo vīru Buonaroti apbrīnoja kā Ruso „visīstāko mācekli" un kļuva ar viņu pazīstams. Sekas bija tās, ka Buonaroti pārvērtās par vienlīdzības pravieti un atzina terroru par revolūcijas pareizo metodi.

Kad Robespjērs bija gāzts, Filipu Buonaroti arestēja un ievietoja cietumā, kur priekšā jau atradās Babēfs. Tā nu divi revolūcionāri sāka kopīgi plānot tālāku rīcību. Pēc Babēfa notiesāšanas Buonaroti dzelzs krātiņā aizveda uz Šērburgas cietoksni, kur dzīve tomēr nebija drūma, jo viņam atļāva dzīvot kopā ar „civilsievu", kura veica slepena aģenta uzdevumus, lai Filips varētu sazināties ar ārpasauli. Turklāt ar vecā drauga Napoleona gādību viņš saņēma trīs franku pabalsta dienā. No sazvērestības lietām Buonaroti tomēr neatteicās ne brīdi, visur bija klāt viņa pirksts.

Atbrīvots no ieslodzījuma, viņš pēc dažādām dēkām 1806. gadā nokļuva Genujā, kur nodzīvoja 15 gadu. Babēfs rīkojās pa Parīzi un Franciju, bet Buonaroti darba lauks bija visa Eiropa. Visur parādījās sazvērnieku grupas Eiropas republikānizēšanas nolūkos; protams, pēc komūnistu pamatmācībām. Šī plašā slepenā organizācija bija iemesls Meternicha bailēm un pūlēm nodibināt t. s. svēto aliansi Vīnes kongresa laikā kā vecās kārtības sargu.

1823. gadā Buonaroti izraidīja no Italijas, viņš nokļuva Beļģijā, kur franču kreiso emigrantu aprindās rīkojās tālāk. Še viss risinājās tāpat kā mūsu dienās — bezgalīga debatēšana ar niecīgu rīkošanos. Izņēmums bija vienīgi Filips Buonaroti. 1828. gadā viņš publicēja divu sējumu grāmatu „Sazvērestība uz vienlīdzību". Tā bija viņa politiskais testaments ar visiem komūnistu pamatprincipiem. Kārlis Markss šo grāmatu dabūja 1844. gadā un turēja to goda vietā, kā kristīgais cilvēks dara ar Bībeli.

1830. gadā Filips Buonaroti varēja atgriezties Parīzē pēc 30 trimdas gadiem, bet norimis viņš nebija nemaz. Francijā jau bija izaugusi jauna paaudze, kura revolūciju nebija piedzīvojusi un pazina to vienīgi no stāstiem un leģendām. Bija tomēr arī tādi jaunieši, kas glorificēja Robespjēru, un tos Buonaroti pulcināja savā tuvumā. Kā persona Filips Buonaroti bija šarmants sabiedrībā, interesants sarunu biedrs, augstsirdīgs un pašaizliedzīgs, kam laicīgā manta nepielipa, vienmēr saistīja dāmu uzmanību, bija arī labs dziedātājs, bet — neizkustināms no savas pārliecības par komūnisma mācības nemaldību. Varam teikt — īsts „intelektuālis", kādi parādījās arī Krievijā revolūcijas sākumā. Raksturīgi ir tas, ka lielie revolūcionāri bieži vien ir ienācēji tajās tautās, kurās norisinās viņu graujošā darbība: Filips Buonaroti bija italietis Francijā un citur; Markss — žīds, kas bēga no Vācijas uz Angliju; Trockis — žīds, Staļins — gruzīns, Ļeņins — pusmongolis, bet visi kopā — nežēlīgi ekstrēmisti.

Filips Buonaroti 78 gadu vecumā mira 1839. gadā, apglabāts Monmartras kapsētā. Viņa spilgtākais māceklis bija Blanki, kas komūnisma ideju mantojumu nodeva tālāk Marksam, kuram tikai atlika papildināt saņemtās mācības uz tā saimnieciskās dzīves attīstības fona, kāds Eiropā bija 19. gadsimta vidū. Bet dzīve neapstājās pie Marksa rakstāmgalda, tā sen jau aizsteigusies garām visām teorijām, pie kurām vēl turas fanātiķi un varaskārie komūnisma praviešu pēcnācēji.

Varam teikt, ka pamatos komūnistu mācība ir jau ap 180 gadu veca, bet pagāja 120 gadu līdz tās īstenošanai Krievijā un citur. Ja dzīve jāceļ uz vergu darba un ar tik neaprakstāmām mokām, tad tā ir celta uz necilvēcības pamatiem. Nāk jauni laiki, jo brīvības karogam tomēr ir vislielākais pievilkšanas spēks.

Dr. Ansis Karps

Vai Jans Masariks tomēr izdarījis pašnāvību?

MŪSU LĪDZSTRĀDNIECES AUSTRAS AUGENBERGAS ZIŅOJUMS NO LIELBRITANIJAS

Skotijā dzīvo kādreizējā Čechoslovakijas ārlietu ministra Jana Masarika privātsekretārs un draugs Dr. Lumirs Soukups. Sakarā ar dažādajiem minējumiem Eiropas presē un Čechoslovakijas reformista Dubčeka nodomu ievadīt Masarika nāves apstākļu noskaidrošanu lielajā Ziemeļbritanijas laikrakstā „The Scotsman" ievietots plašāks Dr. Soukupa raksts par nedabīgā nāvē mirušā Jana Masarika personību un bojā eju. Arī britu žurnālisti, kuri labi pazīst Dr. Soukupu un atceras arī Jana Masarika viesošanos Edinburgā, sniedz iespaidus par šo nekomūnistisko Čecoslovakijas valstsvīru.

Dr. Soukups savā rakstā nešaubīgi apgalvo, ka Jana Masarika nāve bijusi — pašnāvība... Tā bijusi demonstrācija un brīdinājums paša tautai un arī citām rietumu tautām, ka dzīvei bez brīvības nav nekādas vērtības.

Dr. Soukups jau otra pasaules kaŗa laikā bija Lielbritanijā, kur čechu eksilvaldība viņam uzticēja informācijas darbu Skotijā. 1943. gadā, — raksta Dr. Soukups, — viņš esot uzaicinājis Masariku sniegt priekšlasījumu Edinburgā. Masariks arī ieradies un privātās sarunās savaldzinājis skotu žurnālistus ar savu humoru un jautrību. Dr. Soukups tai laikā jau bija nodibinājis ģimenes dzīvi, apprecot kādu skotieti, un pēc kaŗa kopā ar ģimeni un Masariku devās uz Čechoslovakiju. Raksta autors pasvītro, ka Masarikam nav bijis politisku un privātu noslēpumu, kuŗus tas nebūtu pārrunājis ar viņu. Viņš labi pazinis arī Masarika ģimeni.

Jans Masariks esot ārkārtīgi cienījis savu tēvu, neatkarīgās čechu valsts dibinātāju, un viņa politiskos ideālus. Viņš arī vienmēr atcerējies sava tēva līdz tam vēl nepublicēto „politisko testamentu", kuru Tomass Masariks nodiktējis savam dēlam īsi pirms nāves. Dr. Soukups pasvītro, ka Jans Masariks bijis loti emocionāls, gatavs vienmēr vadīties no sirds un jūtām, pretēji vēsajam intelekta cilvēkam Benešam. Rakstā Dr. Soukups sīki attēlo Jana Masarika domu ritējumu un noskaņojumu dzīves pēdējās divās nedēļās. Viņš izteicies vairākām personām, ka dzīvei bez brīvības ideāliem nav jēgas, un runājis par savu vēlēšanos demonstrēt pret to.

1948. gada 6. martā, kad komūnisti jau bija sagrābuši varu Čechoslovakijā, Jans Masariks esot atgriezies ārkārtīgi satriekts no jaunās valdības organizētās militārās parādes ,kur viņam bijis jānoklausās, kā komūnistu vadoņi izmantojuši viņa tēva vārdu saviem politiskajiem mērķiem. To Jans Masariks nav spējis panest. Dr. Soukups raksta: „Ja Jans Masariks ar savu laipno un satīcīgo raksturu vispār bija spējīgs lepoties ar kaut ko, tad tas bija viņa tēvs, brīvās čechu valsts nodibinātājs. Un tagad viņam bija jātēlo ārlietu ministra (vienīgā nekomūnista Gotvalda valdībā) loma komūnistu režīmā, kurš ar Masarika vārdu kā izkārtni gribēja segt savu rīcību čechu tautas priekšā." Dr. Soukups domā, ka jau toreiz, pēc minētās parādes, Janā Masarikā nobrieduši doma par traģisko soli tuvākajās dienās.

Nākošajā dienā (7. martā) Jans Masariks apmeklēja sava tēva kapu (ārpus Prāgas), kur pavadīja vairākas stundas. Klusu ciešot, viņš ar Dr. Soukupu tad esot atgriezies Prāgā. Vienīgie Masarika vārdi bijuši: „Dievs un mans tēvs piedos man. Viņi sapratīs..." Dienu vēlāk Masariks bija mierīgs un smaidīgs — kā cilvēks, kuŗam beidzot izdevies atrisināt grūtu problēmu. 8. marta vakarā Dr. Soukups esot pēdējo reizi nodevis Masarikam vairākus ziņojumus, to vidū arī jaunās komūnistiskās valdības ministru prezidenta Gotvalda vēlēšanos, lai Masariks 10. marta rītā ierastos parlamentā agrāk par noliktu laiku, jo paredzēta jaunās valdības fotografēšanās. Pēc īsa klusuma brīža Jans Masariks noteiktā tonī noteicis: „Es tur nebūšu!" Pēc tam Dr. Soukups esot ieradies pie Masarika tikai — lai parādītu viņam pēdējo godu. Jana Masarika istabā neesot atrasta nekāda pirms nāves rakstīta vēstule vai zīmīte. (Ja viņš tādu būtu atstājis, tad to iznīcinātu toreizējie varasvīri! — A. A.)

Nav iemesla neticēt Dr. Soukupa rakstam. Viņš ir iecienīta un labi pazīstama persona Skotijā. Tā pretkomūnistiskais noskaņojums redzams šai Janam Masarikam veltītajā rakstā. Viņš arī nav palicis komūnistiskajā Čechoslovakijā, bet atgriezies Skotijā — „nelegāli, kājām", kā raksta skotu žurnālists Vilfrids Teilers. Dr. Soukups tagad lasa lekcijas par čechu literātūru Glazgovas universitātes slavu valodu nodaļā.

Katrā ziņā Jana Masarika pašnāvība nodod spilgtu liecību pret komūnistu režīmu, kurā cilvēks ar brīvības ideāliem un pašcieņu nevarēja dzīvot un elpot!

Mag. hist. Austra Augenberga

LATVIJA

43. N-RS TREŠDIENA, 1968. GADA 29. MAIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4532;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough. Ont.; tālr. 759—8776;

REDAKCIJA EIROPĀ

Vācijā — Paula Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neizglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

KĀDĒĻ ES LASU „LATVIJU AMERIKĀ"

Es sevi uzskatu par trimdinieku. Tas nozīmē, ka neesmu atstājis Latviju, lai meklētu svešumā labāku dzīvi. Bet tas arī nozīmē, ka mans pienākums ir cīnīties par Latvijas atbrīvošanu un labāku nākotni. To var darīt divos veidos: darbojoties mūsu organizācijās, lai uzturētu trimdas kopību, un veicot aktīvu nacionālpolitisko darbu par Latvijas brīvības atjaunošanu. Abiem šiem uzdevumiem tomēr jābūt atbilstošā proporcijā, ne tā, kā ir tagad, kad jubilejas balļēm un teātriem velti 95%, bet cīņai par dzimteni tikai 5% laika un darba. Pie tam arī šie 5% bieži ir tikai patētisku vārdu izplūdums, nevis īsts darbs.

Mēs sevi mānītu, ja neatzītu, ka abos šajos darba laukos liela nozīme piekrīt mūsu presei. Bet būtu pareizi, ja arī mūsu prese ievērotu vajadzīgo samēru, apzinoties, ka mūsu organizācijām tikai tad ir nozīme, ja to darbības pamatmērķis ir dzimtenes atbrīvošana. Pašreiz gan ir tā, ka mūsu laikrakstu lielākā daļa savas slejas velti visādām slavināšanām un mūsu trimdas saimes „uzturēšanas" sarīkojumu reklāmām. Izņēmums ir laikraksts „Latvija Amerikā", kas ievēro pareizo attiecību un izceļas ar savu patiešām nacionālo nostāju, kaut, īsti demokrātiski vadīts, dod iespēju izteikties arī tiem, kas domā citādi nekā paša redakcija. „Latvija Amerikā" ir cīņas laikraksts par Latvijas nākotni. Tieši tādēļ es galvenokārt lasu „Latviju Amerikā".

Būtu laiks, ka visi nacionāli noskaņotie latvieši to atzītu un šo laikrakstu atbalstītu. Gribu cerēt, ka tā pamazām notiks.

Lasītājs trimdā

☆

KAM NIEZ, TAS KASĀS

„Latvija Amerikā" 18. maija numura lasītāju vēstulēs kāds J. S. izteicis neapmierinātību ar ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku Klīvlendā rīcības komitejas izgatavoto skrejlapu angļu valodā. No vēstules redzams, ka tās rakstītājam kādā vietā ļoti niez un gribas nekaunīgi kasīties, bet drošības dēļ tomēr paslēpties aiz iniciāļiem vien..

Tiešām, skrejlapas priekšpusē redzamā daiļā tautu meita šodien var būt sieva, bet uzņēmums tikpat labi var būt no agrāka laika, kad viņa sieva vēl nebija. Bez tam — vai arī precēta tautiete nevar reklāmēt mūsu svētkus? Kādēļ gan rīcības komiteja nedrīkstētu izmantot vecāku uzņēmumu? To taču nevar pārmest.

Arī pēdējā lapā parādītas pavisam daiļas tautu meitas. Ja dažām ir vaļā palaisti mati, tad tā nav ne rīcības komitejas, ne arī vēstules autora J. S. vaina, bet gan šī laikmeta savdabīgās modes untumu sekas. Domājams, ka tas ir kādas dejotāju grupas uzņēmums, un — ko fotografs aparāta objektīvā varēja uztvert, tas arī redzams. Nepārmetīsim to arī fotografam.

Šo rindu rakstītājam kā preses pārstāvim vienmēr bijusi izdevība piedalīties dziesmu svētku rīcības komitejas sēdēs un noklausīties pārrunas arī par šīs skrejlapas ārējo apdari un saturu. Atsauksmes bijušas pozitīvas, visiem sevišķi priecājoties par saturu. Labas atsauksmes devušas mūsu centrālās organizācijas, tāpat cittautieši un atsevišķi tautieši. Visas skrejlapas jau sadalītas, un katrs saņēmējs bijis priecīgs. **J. Ezergailis. Klīvlendā**

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

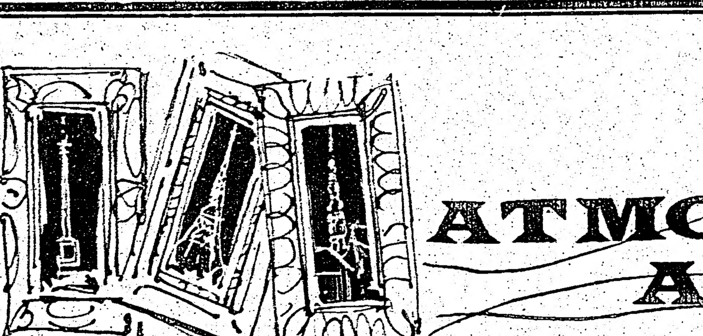

HUGO VĪTOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(20. turpinājums)

Kad Dostojevskis Florencē nebeidza apbrīnot Rafaela Madonnu della Sedia un Mediči Venēru un rakstīja Idiotu, Kārlis Hūns ar sasprindzinātu interesi vēroja Parīzes presi, jo bija 1868. gada maijs un viņš Salonā bija izstādījis darbu Bērtuļa nakts priekšvakarā. Par sevi viņš atsauksmes neatrada, toties garāku Emila Zolā rakstu par reālismu. Laikrakstā L'Evenement Illustre viņš 20. maijā lasīja:

„Man te moderni sižeti nav jāaizstāv — šī lieta ir sen izšķirta. Neviens pēc ievērojamo Manē un Kurbē darbu redzēšanas neuzdrīkstēsies apgalvot, ka mūsdienu dzīve nebūtu gleznotāju otas cienīga. Paldies Dievam, no grieķiem un romiešiem esam atbrīvojušies, mums ir gana (arī) viduslaiku, kuŗus romantiķi nepaguva uzmodināt no miroņiem ilgāk par gadsimta ceturksni. Šodien mēs stāvam reālitātes priekšā. Par spīti mums pašiem, mēs uzdrīkstamies audeklā atveidot sevi tādus, kādi esam, pie tam modernos tērpos."

Zolā bija laba tiesa taisnības. Atklājuši grieķu senatnes mākslu, gleznotāji gan pāņēma tās formu, bet nevarēja pārņemt pagāniško saturu. Forma palika tikai forma, un lai cik skaista, tomēr nedzīva. Bet ar to nepietika. Arī viduslaikus nevarēja uzmodināt, lai kā romantiķi būtu gribējuši, ja vispār gribēja. Tos aizsvilpa lokomotīves XIX gadsimta sākumā.

Atlika reālisms, kuŗu Zolā sauktin sauca, kaut arī saprata pagalam vienpusīgi. Savā apcerē „Cilvēks un māksla" viņš rakstīja:

„Es domāju, ka Manē nav izdarījis tādu stupiditāti kā daudzi citi — ielikt gleznā 'ideju'."

Bet kuŗa pusē te bija stupiditāte? Vai tā nebija paša autora? Kā cilvēks, īpaši mākslinieks var atmest domu, idejas? Cilvēks taču sen jau vairs neurkšķ, cilvēks runā, un runāt nozīmē domāt. Cilvēks nav mēms stāds, nav arī tikai dažu primitīvu skaņu spējīgs dzīvnieks. Cilvēks vispirms ir domātāja būte. Cogito, ergo sum. — Es domāju, tātad esmu.*) Atsakoties no domāšanas, mēs īsā laikā aizietu bojā. Bet Zolā šādu pieeju dēvē par „reālismu"!

Ne katrai gleznai jāillustrē kāda doma vai ideja. Bet izslēgt no vizuālajām mākslām neatkarīgi no pieredzes jebkuŗu domu ir... stupidi. Te var pārdomāt šī vārda izcelsmi franču valodā. Tas cēlies no senfranču estang — dīķis, mārks, kuŗā sakrājies stāvošs ūdens, derīgs tikai linu un kaņepju mērcēšanai. Stupids ir tas, kas dzīvajam, tekošajam ūdenim piešķir tikai vienu, šauru nozīmi. Latīņu cilme savukārt ir pavisam strupa un nepārprotama — stupiditas: trulums, stulbums.

Tā Zolā un viņa draugs Kurbē noslējās uz galēju primitīvismu. Bet kā uz šo jauno skolu reaģēja Kārlis Hūns?

Viņš to noraidīja. Aristotelis savā laikā bija teicis, ka mākslas uzdevums ir „uzgleznot lietu apslēpto būtību, ne to šķitumu vien". Un Hūns pievērsās šai domai, ne Zolā un Kurbē „reālismam", kurš tikā reducēts uz vielu maiņu un sociālu determinismu.

Bet vai te nav izmantota laipno lasītāju pacietība, mēģinot neatlaidīgi atsvaidzināt Hūna laikmeta idejas, tieksmes, „skolas", pretrunas, garīgās dominantes?

Ja runātu par tautas mākslu, varētu varbūt apmierināties ar rakstu, krāsām, stilu. Bet ne runājot par pirmo latvju mākslinieku pasaules forumā. Par mākslinieku, kurš mācījies un mācījis, vienam bijis tuvs, otram tāls, par cilvēku, kurš domājis, vētījis, gribēto apguvis, negribēto noraidījis, kurš, ierodoties Parīzē, atradis raibu raibās filozofijas un mākslas „skolas". Viņš ar tām iepazinās — tādēļ jau viņš šurp bija braucis un te palicis. Te viņam bija jātop, sevi jāsameklē un jāatrod. Te, kur katra diena nesa ko jaunu, kur vērās jaunas takas, aizauga citas. Vai ikviens neesam pa daļai tas, ko atrodam un apgūstam no tā, kas bijis, no tā, kas rodas? Vai varam iedomāties suverēnāku garu par Fausta autoru? Viņš teica:

„Cilvēki allaž runā par oriģinālitāti, bet ko tas nozīmē? Tikko esam piedzimuši, pasaule sāk uz mums iedarboties, un tā tas turpinās līdz galam. Un vispār, ko tad varam saukt par savu, ja ne sparu, spēku, gribu! Ja varētu pateikt, ko visu esmu parādā lielajiem priekštečiem un laika biedriem, maz kas paliktu pāri.**)

To Johans Volfgangs fon Goete teica savā 76 gadu augstajā vecuma kalnā, no kuŗa bija pārredzams ir viņa dzejiskā, ir zinātniskā, ir valstsvīra mūža darba lauks, kaut Fausta II daļa vēl nebija pabeigta un prasīja vēl 6 gadus. Tikai 82 gadu vecumā, veicis to, ko bija iecerējis kā 20 gadu jauneklis, viņš varēja teikt: „Savu turpmāko dzīvi nu varu uzlūkot kā dāvanu, un tagad būtībā ir gluži vienalga, vai un ko es vēl daru..." Bet 1832. gada 22. martā acis uz mūžu slēdzot, viņš vēl ilgojies: vairāk gaismas!

Arī mums ir neatlaidīgi jāmeklē vairāk gaismas par un ap Hūnu. Atcerēsimies, ko vācu universālais ģenijs teicis par garu:

Die hoechste Wirkung des Geistes ist, den Geist hervorzurufen. — Gara augstākā iedirbe ir radīt garu! Gars rosina garu!

Ja interesējamies par pagātni, tad tas ir tagadnes un nākotnes dēļ. Kādi gari rosinājuši Hūna garu un kāda bijusi viņa izvēle? Mēs esam Hūnam kaut ko parādā: mazliet pacietības tās vides studijās, kurā viņš saņēma savas mākslas vainagojumu. Tas ir vienīgais veids, kā spējam viņu piepulcināt latvju mākslas dzīvajai pasaulei.

Franču sociālists Pjērs Žozefs Prudons (Proudhon), kurš formulēja slaveno jautājumu: „Kas ir īpašums?" — „Īpašums ir zādzība", — vēl bija dzīvs, kad Kārlis Hūns ieradās Parīzē, un ar savām tieksmēm pēc taisnības, brīvības un vienlīdzības bija dziļi ietekmējis ir Zolā, ir Kurbē. Viņš atzina, ka „cilvēka valdīšana pār cilvēku, vienalga kādā formā, ir apspiešana" un tādēļ augstāko sociālo kārtību saskatīja tādā iekārtā, kurā vismazāk „valdīšanas". Zolā saistīja reālismu ar naturālismu, bet abus ar materiālismu un sociālismu. To pašu darīja arī Kurbē, pasludinot: „Es esmu ne vien sociālists, es esmu arī demokrāts un republikānis, vārdu sakot, revolūcijas piekritējs un, pāri visam, reālists..." ***) Zolā, savukārt, izprata „reālo" cilvēku kā savu organu un locekļu vadītu dzīvnieku.

*) Tā bija Renē Dekarta atziņa, ko viņš izteica Amsterdamā 1644. gadā publicētajos Principia philosophiae — Filozofijas principos. Mēs varam par visu šaubīties, tikai ne par to, ka šaubāmies, jo šaubīties nozīmē domāt, un domāšana apliecina manu esmi. „Es domāju, tātad esmu!"

**) Gespraeche mit Goethe in den letzten Jahren seines Lebens, von Johann Peter Eckermann. Im Insel Verlag; Wiesbaden, 1955; 147. lpp.

***) Arnold Hauser, The Social History of Art, Routlege and Kegan Paul, 1951, II, 775. lpp.

(Turpinājums sekos)

Slavējams trejde

JUNDAS KONSERTI FILADELFIJĀ, ŅUJ
UN TORONTO. — TRĪS KRITIĶU DO

Pēc koncertiem Filadelfijā (20. aprīlī) un Ņujorkā (21. aprīlī) Montrealas vīru koris Junda diriģenta Daumanta Vītola vadībā 11. maijā dziedāja Toronto, vietējās latviešu koncertapvienības sarīkojumu cikla šīs sezonas pēdējā koncertā. Vīru koŗiem latviešu mūzikas dzīvē vienmēr piekritusi ne tikai ievērojama loma, bet allaž tie guvuši arī dziesmu draugu sevišķu atsaucību. To liecināja arī apmeklētāju skaits — ap 400 Toronto un Filadelfijā, bet ap 250 Ņujorkā. Mākslinieciski stabilāku vīru koŗu mums svešumā nav daudz, tādēļ jāpriecājas par katru vienību, kuŗa spējusi pacelties pār viduvējību. Par tādu vienību atzīstami arī 27 Jundas vīri, kuŗu dziesmas visās trīs pilsētās izpelnījās publikas nedalītu atsaucību un atzinību. Īsi sakot: dziesmu draugiem Junda patika! Publikai patika arī oriģinālais veids, kādā jundieši sniedza savu moto: „Pāri rūpēm, pāri briesmām dziesmu draugus brīvām dziesmām sveicinām", D. Vītolam savus vīrus nediriģējot, bet stāvot miera stāvoklī koŗa priekšā ar seju pret publiku.

Koncerta programmā bija tikai trīs latviešu komponistu — Jāzepa Vītola, Helmera Pavasaŗa un Jāņa Norviļa ik 5 dziesmas, un šī izvēle un sakārtojums deva klausītājiem ne tikai labu ieskatu katra skaņraža iekšējā pasaulē, bet piešķīra koncertam arī vēlamo viengabalainību. Ar ne pārāk lielām atšķirībām visai vienādas ir arī trīs mūzikas kritiķu domas, kas Jundas sniegumu vērtēja trīs pilsētās.

Valentīns Bērzkalns par koncertu Filadelfijā cita vidū rakstīja: „Jundas disciplinētais trejdeviņš vispirms izcēlās ar labām un līdzsvarotām balsīm, bet vēl vairāk — ar nopietnu diriģentu, kas tās prot saliedēt skaņīgā, tāpat ritmiski drošā un intonācijā tīrā koplējumā. Jo atzīstams bija arī D. Vītola dziesmu mūzikālais interpretējums, kas impulsīvāku diriģentu cienītājiem gan, varbūt, šķita 'akadēmisks' pavēss, taču nenonāca pretrunā ar skaņdarbu galveno celtni, nedz to finesēm. Tāpat Jundas plūsiem pievienojama prasme izvairīties no koncertos palaikam vērojamās stiliskās vienaldzības. Tā Jāzepa Vītola balādiskās un drāmatiskās skaņas šoreiz skanēja jau gluži citādi nekā, piemēram, romantizētais lirisms 'Naktī' vai 'Mežezerā'. Šī iejušanās ik skaņdarba īpatajā pamatnoskaņojumā nav nebūt tik viegla, kā, varbūt, izskatās no malas. Līdzīgā kārtā jaukā pārliecinātājā valodā atraisījās arī 5 Helmera Pavasaŗa dziesmas. No tām au-

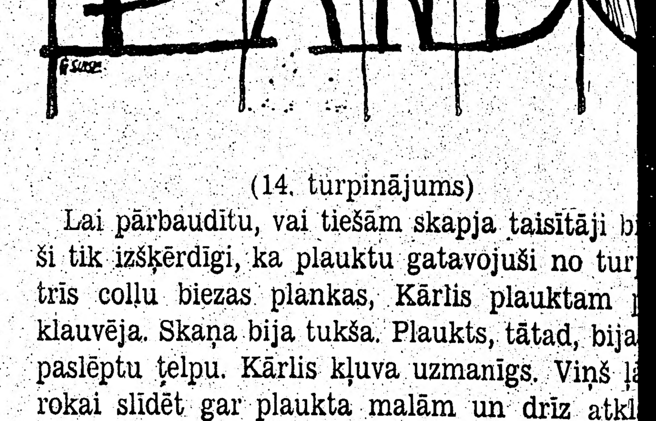

(14. turpinājums)

Lai pārbaudītu, vai tiešām skapja taisītāji b… ši tik izšķērdīgi, ka plauktu gatavojuši no tur… trīs collu biezas plankas, Kārlis plauktam … klauvēja. Skaņa bija tukša. Plaukts, tātad, bija … paslēptu telpu. Kārlis kļuva uzmanīgs. Viņš … rokai slīdēt gar plaukta malām un drīz atkl… meklēto: plaukta pamats bija izņemams. Izvā… pudeles, viņš plauktu izcēla. Parādījās sekla kas… kuŗas saturs bija pārklāts ar brūnu papīru. Kā… to noņēma un — dziļi ievilka elpu. Zem pap… bija novietotas, glītos sainīšos sasietas, divdes… un desmit dolaru zīmes.

Kārlis paņēma vienu sainīti rokā un pasvār… ja.

⁂

— Bubulīt, mums arī vajaga auto, — Ilga kā… sestdienas rītā ierunājās. — Šodien pat: tik skai… laiks, gribētos izbraukt zaļumos, bet jākvern… jās.

Vincents Grieze pašreiz pārģērbās dārznieka … pā; bija jāravē zemeņu dobe un jāpļauj zālājs…

— Man nemaz nebūtu laika zaļumos brau… Mums liela platība, te daudz darba.

— Nu tu vēl žēlosies, ka nelaiķis mums atstā… lielu mantojumu!

— Es nežēlojos. Es strādāju labprāt. Bet v…

Slavējams trejdeviņš

JUNDAS KONSERTI FILADELFIJĀ, ŅUJORKĀ UN TORONTO. — TRĪS KRITIĶU DOMAS.

Pēc koncertiem Filadelfijā (20. aprīlī) un Ņujorkā (21. aprīlī) Montrealas vīru koris Junda diriģenta Daumanta Vītola vadībā 11. maijā dziedāja Toronto, vietējās latviešu koncertapvienības sarīkojumu cikla šīs sezonas pēdējā koncertā. Vīru koŗiem latviešu mūzikas dzīvē vienmēr piekritusi ne tikai ievērojama loma, bet allaž tie guvuši arī dziesmu draugu sevišķu atsaucību. To liecināja arī apmeklētāju skaits — ap 400 Toronto un Filadelfijā, bet ap 250 Ņujorkā. Mākslinieciski stabilāku vīru koŗu mums svešumā nav daudz, tādēļ jāpriecājas par katru vienību, kuŗa spējusi pacelties pār viduvējību. Par tādu vienību atzīstami arī 27 Jundas vīri, kuŗu dziesmas visās trīs pilsētās izpelnījās publikas nedalītu atsaucību un atzinību. Īsi sakot: dziesmu draugiem Junda patika! Publikai patika arī oriģinālais veids, kādā jundieši sniedza savu moto: „Pāri rūpēm, pāri briesmām dziesmu draugus brīvām dziesmām sveicinām", D. Vītolam savus vīrus nediriģējot, bet stāvot miera stāvoklī koŗa priekšā ar seju pret publiku.

Koncerta programmā bija tikai trīs latviešu komponistu — Jāzepa Vītola, Helmera Pavasaŗa un Jāņa Norvilja ik 5 dziesmas, un šī izvēle un sakārtojums deva klausītājiem ne tikai labu iespēju katra skaņraža iekšējā pasaulē, bet piešķīra koncertam arī vēlamo viengabalainību. Ar ne pārāk lielām atšķirībām visai vienādas ir arī trīs mūzikas kritiķu domas, kas Jundas sniegumu vērtēja trīs pilsētās.

Valentīns Bērzkalns par koncertu Filadelfijā cita vidū rakstīja: „Jundas disciplinētais trejdeviņš vispirms izcēlās ar labām un līdzsvarotām balsīm, bet vēl vairāk — ar nopietnu diriģentu, kas tās prot saliedēt skanīgā, tāpat ritmiski drošā un intonācijā tīrā koplējumā. Jo atzīstams bija arī D. Vītola dziesmu mūzikālais interpretējums, kas impulsīvāku diriģentu cienītājiem gan, varbūt, šķita 'akadēmiski' pavēss, taču nenonāca pretrunā ar skaņdarbu galveno celtni, nedz to finesēm. Tāpat Jundas plūsiem pievienojama prasme izvairīties no koncertos palaikam vērojamās stiliskās vienaldzības. Tā Jāzepa Vītola baladiskās un dramatiskās skaņas šoreiz skanēja jau gluži citādi nekā, piemēram, romantizētais lirisms 'Naktī' vai 'Mežezerā'. Šī iejušanās ik skaņdarba īpatajā pamatnoskaņojumā nav nebūt tik viegla, kā, varbūt, izskatās no malas. Līdzīgā kārtā jaukā pārliecinātājā valodā atraisījās arī 5 Helmera Pavasaŗa dziesmas. No tām autora delikātajai izteiksmei raksturīgākā bija Jundai veltītā 'Mēness nakts' (Aspazijas vārdi)), bet tāpat gleznaini izskanēja nu jau visai pazīstamā tautiskā 'Jāņu laiva' un 'Vecie tēvi'. Pārējās Pavasara dziesmas bija jau skopākā, lakoniskākā stilā. Jāņa Norvilja darbu vidū izcēlās abi sabalsojumi ('Noriet saule' un 'Pūt vējiņi') un jo jauki arī tēlainās, koriski ļoti skanīgās un autoram iezīmīgā nacionālā kolorītā veidotās 'Rudens noskaņas'. Abi pārējie Norvilja oriģināli, vismaz šo rindu autoram, šķita mazāk laimīgi."

Arnolds Šturms pēc koncerta Ņujorkā cita vidū rakstīja: „Koris programmu bija rūpīgi sagatavojis, cik vien samērā mazais sastāvs un dziedātāju caurmēra līmeņa balss kvalitāte atļauj. Vislabāk padevās skaļāka rakstura dziedājumi, tomēr arī intimākās dziesmas, kuŗās pa lielākai daļai vienlaicīgi bija iesaistītas visas dziedātāju balsis, skanēja patīkami, piemēram, H. Pavasara 'Vecie tēvi', 'Lāčplēša sauciens', 'Jāņu laiva' un piedevās sniegtā tautas dziesma 'Mazs bij' tēva novadiņš'. Mazāk veiksmīgas bija dziesmas, kuŗās balsis sadalītas komplicētākā apdarē, tām pietrūka skanīguma un palaikam radās arī intonācijas neskaidrības, piemēram, H. Pavasara Jundas korim veltītā, impresionisku noskaņu iekrāsotajā dziesmā 'Mēness nakts' un J. Norvilja dramatiski gribētajā, bet pret tekstu pabālajā, ordinārā mūzikālā ietērpā veidotajā Tālavas taurētājā'. Mūzikāli atraisīti koris dziedāja visu trīs minēto autoru tautas dziesmu sabalsojumus. Attieksmē uz dziesmu tempiem un ritma skaidrību atzinība pienākas diriģentam D. Vītolam. Dziesmu vispārējais sniegums allaž bija labas gaumes robežās. Patīkami atzīmēt, ka diriģents respektē komponista nošu rakstu un neatļaujas ritmiskas patvaļības brīvības, kā bieži vērojams vairāku citu diriģentu individuālajā 'mūzikas taisīšanā' pēc sava prāta, izjūtām un iegribām. Diriģenta nopelns ir arī koŗa labā dikcija un atsevišķu balsu precizitāte fražu iesākumos un nobeigumos. Tomēr par spīti visām šīm labajām diriģenta īpašībām, atskaņojumiem pietrūka lidojuma, pietrūka atraisīšanās no zemes smaguma, pietrūka jūsmas un romantiskā siltuma, piemēram, J. Vītola 'Mežezerā' un 'Naktī'. Dziesmas caurmērā skanēja garīgi monotoni, kaut arī dinamiski (skaļuma pakāpēs) tās bija izvērtētas un labi izkārtotas."

Arvīds Purvs Toronto sniegto koncertu vērtēja šādi: „Koris programmu bija sagatavojis ar lielu rūpību, tādēļ visā sniegumā bija jūtama stabilitāte kā ansambļa precizitātē, tā intonācijā. Jo īpaši iepriecināja balsu saliedētība. Ja arī otri tenori solo vietās vēl atklāja pa pakailam tonim, visa ansambļa kopskaņā šķautņu bija maz. Acīm redzot, D. Vītols zina savu 26 vīru balss materiālu un īpaši raugās uz klusumā gradāciju izkopšanu. Tieši ar pēdējo lietošanu Jāzepa Vītola dziesma 'Krīvu krīvs' ievērojami pacēlās pāri ne tikai visai J. Vītola 5 dziesmu grupai, bet arī visiem līdz šim dzirdētajiem 'krīviem'. Un vai nav savādi: dinamiskajā plāksnē diriģents nebija mēģinājis nekā 'atklāt' bet, tikai 'akli' sekojis norādījumiem, beigās pazemīgi nogājot līdz trīskārtējam piano. Helmera Pavasara dziesmu grupā lielāko uzmanību saistīja korim un diriģentam veltītā 'Mēness nakts'. Pavasars nekā jauna mūzikā te nepasaka, pat nekā vairāk, ko pats jau nebūtu teicis. Tomēr pirmais dziedājums atstāja sajūtu, ka šī pastorālās nokrāsas dziesma visai ātri iegūs vietu vīru ansambļu repertuāros. Dziesmu sakārtojuma zīņā personīgi nedomāju, ka laimīgs bija 'biržu seska' tuvums. Par pašu populāro tautas dziesmu apdari jāpiezīmē, ka pirmo reizi to dzirdēju šādā izpildījumā. Fermātētā ceturtdaļa katras ceturtās takts beigās atgādināja korāļu dziedāšanas stilu. Par Bachu raksta, ka tas daudzām vācu tautas dziesmām gaisīgo plīvuru vietā uzmetis smagu talāru un ievedis baznīcā. Nedomāju, ka līdzīgs būtu bijis diriģenta D. Vītola nodoms, bet izklausījās gan, ka dziesmā būtu runa par piekusušu sesku. — Koŗa darbi norāda, ka koncerta sākumā dziedātais moto-sveiciens nenotiek tikai omulīgas padziedāšanas garā. Par to visa atzinība!"

Telpu trūkuma dēļ nevarēdami atļauties sniegt Jundas koncertu vērtējumu šogad apciemotajās trīs pilsētās atsevišķos rakstos, bet vēloties katrā vietā sniegto tomēr apskatīt, kā arī dot lasītājiem ieskatu trīs atsevišķu vērtētāju ieskatos vienā rakstā, neaicinājām par Jundas koncertu Toronto rakstīt kādu no mūsu redakcijas kritiķiem, bet izmantojām citēto autoru recenzijas laikrakstā „Laiks".

Atsevišķi būtu jārunā par koncertā dzirdēto dziesmu „Tālavas taurētājs" (R. Blaumaņa teksts), bet — tā saistīta ar mazu blakus notikumu, tādēļ veltīsim tai arī atsevišķu rakstu, izmantojot jau citēto trīs kritiķu un paša dziesmas komponista ieskatus.

Rd.

Valentīne Hermane

PAŠSARUNA

Aizmirst sevi,
Savus sīkos priekus,
Sīkās bēdas,
Nieki vien
Viss bija, ir,
Dzīvi skatīt tādu,
Kāda viņa ir.
Šodien sāp,
Rīt pāries sāpes.
Vēlmes vakarējās,
Kur tās tagad mīt?
Sīkie prieki, sīkās bēdas
Nieki vien
Viss bija, ir.
Aizmirst tevi,
Aizmirst sevi,
Kas gan atliks tad?
Tikai tukšums
Dzīves ceļā, —
Varbūt atmiņas no tevis
Niecīgas, tak manā ceļā
Niecīgs nav nekas . .

Austrālijas jaunā pianiste

MĀRA BIEZAITE IZRAUDZĪTA PAR SOLISTI EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKOS

Eiropas latviešu 2. dziesmu svētku jaundarbu koncertā Longīna Apkalna, Volfganga Dārziņa un Andŗa Vītoliņa kompozicijas atskaņos jaunā latviešu pianiste Māra Biezaite, kas ieradusies Eiropā no Austrālijas, lai slavenajā Parīzes konservātorijā turpinātu izkopt klavieŗspēles tehniku.

Māra Biezaite

Māra Biezaite dzimusi Vācijas trimdā 1945. gadā. Četrus gadus vēlāk Biezaišu ģimene ar abām meitiņām Laimu un Māru izceļoja uz Austrāliju. Adelaide kļuva viņu jaunā dzīvesvieta. Te pēc vidusskolas beigšanas Māra Biezaite iestājās universitātes mūzikas fakultātē, kuŗu pabeidza ar bakalaures grādu 1966. gadā. Izcilās dotības klavieŗspēlē ļāva pabeigt konservātorijas kursu ar augstāko uzslavu, kas nozīmēja Eiropas stipendiju. 1966. gadā Māra Biezaite ieradās Parīzē, kur papildinās klavieŗspēlē pie profesoriem Darē (Darré) un Fevrjē (Fevrier).

Koncertu pianistes gaitas Māra Biezaite sāka jau 12 gadu vecumā, piedalīdamās Adelaides skolu mūzikas apvienības, kā arī latviešu sabiedrisko organizāciju rīkotajos koncertos. Koncertējot Eistedforda sacensībās Adelaidē, M. Biezaite ieguva piecas 1. un divas 2. godalgas. Kopš 1964. gada viņa gadskārtēji piedalījusies Austrālijas radiofona mūzikas sacensībās ar Lista, Rachmaņinova un Bēthovena klavieŗkoncertiem, gūstot uzvaras instrumentālistu sektorā. Īpašu vērību M. Biezaite veltījusi arī laikmetīgajai mūzikai, atskaņojot Adelaides mākslas festivālā un Musica Nova koncertos Bartoka, Šēnberga, Berga un Vēberna kompozicijas. Bez tam intensīvi koncertējusi Austrālijas latviešu kultūras dienās un sniegusi 4 patstāvīgus koncertus Adelaidē, Melburnā un Sidnejā.

Māra Biezaite stāsta labprāt par savu mūzicēšanu. Grūtāk no viņas izvilināt atbildes uz jautājumiem, kas skar personīgās dzīves sfairu. Viņa negrib izteikties nedz par „biteļiem", nedz par minimodēm. Taču īpašu iebilduma viņai neesot ne pret vienu, ne otru — visam savs laiks un sava vieta. Viņa atklāj savus mīļākos rakstniekus: Dostojevskis, Čechovs, Žids, Kokto, T. Manns, Kazancakis. Visai interesējoties arī par moderno teātri — Jonesko, Beketu, Genetu, Adamovu. Parīzē grūti tikt pie latviešu grāmatām. Mājās tās daudz lasījusi, sevišķi jaunos latviešu dzejniekus.

Mājās... Māra Biezaite neslēpj ciešās saites ar Austrāliju, kur gaida ģimene, draugu pulks. Taču eiropiešu vidū rodoties tāda kā mājīgāka sajūta; vismaz brīžos, kad nav jādomā par īstajām mājām: dzimteni Latviju. Kultūras impulsu Austrālijā pietiek, ja tos meklē. Daudz koncertu, teātŗa izrāžu, bieži viesojas ārzemju viesi. Vietējo mākslinieku — izpildītāju iespējas tomēr ierobežotas, tādēļ viņu skatieni nereti vēršas uz Eiropu, arī Ameriku.

Māra Biezaite, šķiet, jau pārsniegusi loku, kas viņu būtu iegrožojis tālajā kontinentā. Savas mūzikas pasaules atgaismu viņa atvedīs uz Hanoveru. Kad jaunā, nopietnā latviešu mūziķe šoruden dosies atceļā uz Austrāliju, mēs domās nebeigsim viņai sekot pa turpmāko mākslas gaitu zvaigžņotajām takām.

Longīns Apkalns

Latviešu teātŗa simtgades priekšvakarā

Trimdā mūsu teātŗa ļaudīm jāpārvar daudz grūtību gan piemērotu lugu, gan arī aktieŗu atrašanā. Apzinoties savu ansambļu labās un sliktās puses, režisori tādēļ atrodas visai neapskaužamā stāvoklī. Vēl nesen dzirdēju režisoru Voldemāru Puma. Fermātētā ceturtdaļa katras ceturtās takts beigās atgādināja korāļu dziedāšanas stilu. Par Bachu raksta, ka tas daudzām vācu tautas dziesmām gaisīgo plīvuru vietā uzmetis smagu talāru un ievedis baznīcā. Nedomāju, ka līdzīgs būtu bijis diriģenta D. Vītola nodoms, bet izklausījās gan, ka dziesmā būtu runa par piekusušu sesku. — Koŗa darbi norāda, ka koncerta sākumā dziedātais moto-sveiciens nenotiek tikai omulīgas padziedāšanas garā. Par to visa atzinība!"

Telpu trūkuma dēļ nevarēdami atļauties sniegt Jundas koncertu vērtējumu šogad apciemotajās trīs pilsētās atsevišķos rakstos, bet vēloties katrā vietā sniegto tomēr apskatīt, kā arī dot lasītājiem ieskatu trīs atsevišķu vērtētāju ieskatos vienā rakstā, neaicinājām par Jundas koncertu Toronto rakstīt kādu no mūsu redakcijas kritiķiem, bet izmantojām citēto autoru recenzijas laikrakstā „Laiks".

Atsevišķi būtu jārunā par koncertā dzirdēto dziesmu „Tālavas taurētājs" (R. Blaumaņa teksts), bet — tā saistīta ar mazu blakus notikumu, tādēļ veltīsim tai arī atsevišķu rakstu, izmantojot jau citēto trīs kritiķu un paša dziesmas komponista ieskatus.

Rd.

dēm iestudējuši Ziverta, Landsberga un Somerseta—Moma darbus. Šo informāciju lasot, prātā nevilus nāk doma, vai vismaz viens no ansambļiem nebūtu varējis sniegt kādu no mūsu vecajām lugām — „Kas tie tādi, kas dziedāja", „Seši mazi bundzinieki" vai kādu citu? Sarīkojumā atzīmējot arī latviešu teātŗa 100 gadu, tas liktos īsti vietā. Būtu derējis atcerēties, ka pirmais latviešu teātŗa direktors, režisors un drāmatiķis Adolfs Alunāns, kuŗa vārdā nosaukta arī Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienās iegūstamā ceļojošā pieminņa balva, atstājis mums krietnu mantojumu — 34 lugas, no kuŗām 17 ir oriģinālsacerējumi, 14 tulkojumi un 3 nenoskaidroti darbi.

Protams, Adolfa Alunāna lugās daudz kas novecojis, dažas vietas mums tagad liktos paseklas, mūsu skatījumā arī pārāk naivas, bet nedrīkstētu aizmirst, ka šīs lugas pieder pie mūsu kultūrvēstures, kuŗu derētu atcerēties un gaismā celt tieši latviešu teātŗa simtgadē. Mums visiem, bet jo sevišķi jaunatnei būtu interesanti redzēt tā laika latviešu sadzīvi, tērpus u. t. t.

Ja tas nav noticis Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienās Čikagā, kur tieši atzīmē arī mūsu teātŗa simtgadi, tad vismaz jācer, ka teātŗa ļaudis (varbūt citi ansambļi nekā Čikagā) kaut vēlāk atcerēsies mūsu teātŗa nodibinātāju Adolfu Alunānu ar kādas viņa lugas izrādi, jo nepietiek zināt, ka šāgada 14. jūnijā (pēc citiem datiem 2. jūnijā, — red.) aprit 100 gadu, kad Vingrotāju biedrības zālē Rīgā notika pirmā Adolfa Alunāna režijā iestudētā latviešu teātŗa izrāde, sniedzot „Žūpu Bērtuli". Šo komēdiju bija sarakstījis dāņu rakstnieks Holbergs, bet latviskojis, piemērojot vietējiem apstākļiem, Jaunais Stenders.

Latvieši toreiz teātri it kā neprata novērtēt, arī īsti saprast ne, un tā izdevumā „Mājas Viesis" parādījās visai savdabīga kritika, kuŗa sadusmoja Adolfu Alunānu, kas savukārt „Baltijas Vēstnesī" publicēja šādu rakstu:

„Kas tad īsti teātris ir? — Es še šo līdzību atbildēšu. Teātris ir kā spieģelis, kuŗā mēs paši savus labus un nelabus darbus, savas prieka vai bēdu dienas, ar vārdu sakot, savu dzīvošanu redzam. Tāds spieģelis ir bīne jeb tā vieta, uz kuŗas aktieŗi spēlē. Zināms, teātŗa spēle nav vis tik viegla kā domā. Tas ir visgrūtākais, ko vajaga vispirms mācīties, ir uz bīnes redzēties un runāt kā pieklājas, jo grāfs nevar iet un runāt kā kučieris un kučieris ne kā grāfs."

Toreiz latviešiem nebija oriģināllugu, kuŗas attēlotu tā laika dzīvi. Tādēļ Adolfs Alunāns pats rakstīja drāmas ar dziesmu iestarpinājumiem, pulcināja un apmācīja aktieŗus no tautas vidus, kuŗi pamazām guva ļēgu un izpratni par teātŗa spēles būtību. Ar savu trupu Adolfs Alunāns apbraukāja pat Latvijas visnomaļākās vietas.

Tuvojoties dienai, kad apritēs latviešu teātŗa 100 gadu, jācer, ka nebūs tāda latviešu skatuves mākslinieka, kas ar cieņu un godu nepieminēs mūsu teātŗa simtgadi un latviešu teātŗa dibinātāju — mūsu teātŗa tēvu Adolfu Alunānu.

B. S.

PANDORA

ARTURS VOITKUS

ROMĀNS II DAĻA

(14. turpinājums)

Lai pārbaudītu, vai tiešām skapja taisītāji bijuši tik izšķērdīgi, ka plauktu gatavojuši no turpat trīs collu biezas plankas, Kārlis plauktam pieklauvēja. Skaņa bija tukša. Plaukts, tātad, bija ar paslēptu ţelpu. Kārlis kļuva uzmanīgs. Viņš ļāva rokai slīdēt gar plaukta malām un drīz atklāja meklēto: plaukta pamats bija izņemams. Izvācis pudeles, viņš plauktu izcēla. Parādījās sekla kaste, kuŗas saturs bija pārklāts ar brūnu papīru. Kārlis to noņēma un — dziļi ievilka elpu. Zem papīra bija novietotas, glītos sainīšos sasietas, divdesmit un desmit dolaru zīmes.

Kārlis paņēma vienu sainīti rokā un pasvārstīja.

***

— Bubulīt, mums arī vajaga auto, — Ilga kādā sestdienas rītā ierunājās. — Šodien pat: tik skaists laiks, gribētos izbraukt zaļumos, bet jākvern mājās.

Vincents Grieze pašreiz pārgērbās dārznieka tērpā; bija jāravē zemeņu dobe un jāpļauj zālājs.

— Man nemaz nebūtu laika zaļumos braukt. Mums liela platība, te daudz darba.

— Nu tu vēl žēlosies, ka nelaiķis mums atstājis lielu mantojumu!

— Es nežēlojos. Es strādāju labprāt. Bet vienam visu veikt nav viegli.

— Kā man vienai jāgādā, lai telpas būtu kārtībā?

Grieze gribēja aizrādīt, ka visu piektdienas pievakari staigājis pa istabām, tās atputekļodams, kamēr Ilga gulēja gultā ar galvas sāpēm, bet laikā attapās un norija rūgtumu. Kāda nozīme liekām runām? Tās radītu rūgtumus, asumus un saspīlētu attieksmes uz vairākām dienām. Labāk neatbildēt.

Bet Ilga neatlaidās.

Pēcpusdienā, kad zālāji ap māju bija apcirpti un Grieze atkal ietērpies tīrās drēbēs, Ilga atsāka pārtraukto sarunu:

— Bubulīt, es pirmīt runāju nopietni. Tagad gandrīz visiem jau ir savi braucamie. Mēs esam palikuši vienīgie, kam vienmēr jālūdzas, lai citi paņem līdz. Kāpēc mēs nevaram iegādāt mazvāģīti?

— Es nemaz neprotu auto vadīt, — Vincents Grieze atzinās. — Varbūt tu proti?

— Es? Man Rīgā vienmēr bija šoferis!

— Tāpat kā man.

— Oh, come on! To tu vari stāstīt tiem, kas nezina. Bet ja tu vēl neproti, tad tev jāiemācās. Es sarunāšu, lai Uldis tevi apmāca.

— Man nav intereses.

— Ir vai nav — kas tu par vīrieti, ja nespēj to, ko var katrs pusaudzis? Ja ne vairāk — prašanas pēc iemācies!

— Es nekur neiešu. Un ja es mācīšos, tad tikai braukšanas skolā.

— Bubulīt, tu esi brīnišķīgs! — Ilga pieglaudās Vincentam, apvija tam rokas ap kaklu un šmaukšķināmada skūpstīja, sākot ar deguna galu, pāri vaigam līdz ausij.

Grieze viebās, bet nepretojās. Pēdējā laikā Ilga bija pasākusi dažas dīvainības, kādu tai agrāk nebija: reizēm, īpaši, ja Grieze sēdēja, viņa, meitenīgu vieglumu un rotaļainību tēlojot, pārskrēja istabai un ielēca tam klēpī; reizēm, ja radio atskaņoja dejas mūziku, satvēra lindraku malu un griezās pa istabu dejas soļos. Citā reizē viņa skaļi trallināja, plivināja rokas kā tauriņš spārnus, vai arī, kā šoreiz, bērnišķīgi skūpstīja.

— Neaušojies, — Grieze beidzot tomēr neizturēja, kad Ilgas lūpas sāka darboties pretēji, no auss deguna virzienā. — Tu kutini.

— Bet Bubulīt! Tava sieviņa ar tevi grib padraiskoties, bet tu kā vecs vecis!

— Mēs abi vairs neesam nekādi pusaudži.

— Fui, ka tu man atgādini manus gadus! Aivars to nekad nedarītu.

Viņa atlaida vīru un, lūpu uzmetusi, izskrēja no istabas. Grieze dzirdēja, ka noklaudzēja guļamistabas durvis. Brīdi neziņā mīnājies, viņš devās sievai pakaļ.

Ilga stāvēja pie loga un raudzījās dārzā. Seja bija drūma. Dūrēs savilktās rokas piespiestas pie krūtīm. Durvīm veŗoties, viņa sarāvās.

— Ildzīt....— Vincents piegāja un saudzīgi aplika tai roku ap plecu. — Piedod....Es tevi negribēju sāpināt. Kas par muļķīgu iedomu — mūs abus vecuma ziņā nostādīt blakus!

Ilga neatbildēja, bet Griezes glāstu arī neatbīdīja. Viņa nejuta, ka kāds tai stāv blakus.

— Ildzīt....neesi nu tāda....piedod vecam idiotam. Un ja tu tik ļoti vēlies — mēs jau varam arī to auto....Lai gan tas maksās bargu naudu. Nav jau tikai iegāde vien....Ildzīt? Pasmaidi nu atkal!

Viņš mēģināja to piekļaut sev ciešāk, bet Ilgas ķermenis bija sasprindzis kā hipnotizēta medija ķermenis, ko novieto kā dēli starp diviem krēsliem — galvu uz viena, papēžus uz otra.

— Ildzīt....

— Ak, liecies mierā! — Ilga beidzot sakustējās, it kā atbrīvoties mēģināmada, bet Vincenta delna bija cieši uzgūlusies tās plecam un neļāvās nopurināties. — Ildzīt, Ildzīt....— viņa mēdīja. — Kāpēc man tā jācieš? Ko es esmu nogrēkojusi, ka visi vienmēr ir pret mani? Visi un viss!....Pasaulē reiz bija viens vienīgs cilvēks, kas mani patiesi mīlēja, bet to man atņēma....

— Mēs visi tevi, Ildzīt, mīlam....Sākot ar Uldi un Turtuliņu, un beidzot ar mani. Visi.

— Nepiemini Turtuliņu! Vai tas bija vīrietis? Āksts, ne vīrietis! Lupata! Vienīgais jēdzīgais darbs viņa mūžā, ka prata laikā nosisties. Bet pirms tam — seksa maniaks. Un tu tagad sāc staigāt viņa pēdās. Tik daudz vien zini kā klāt laizīties.

.....

— Es tev cenšos katru vēlēšanos no acīm nolasīt, — Vincents Grieze noņēma roku no Ilgas pleca. — Man žēl, ja tu to vēl neesi pamanījusi.

Viņš centās balsij piešķirt cieņu un noteiktību — kā tad, kad runāja sapulcēs un sanāksmēs. Sirdī iedzēla Ilgas aizrādījums, ka viņš līdzīgs glēvajam Turtuliņam.

(Turpinājums sekos)

Sēkla kritusi labā augsnē

TORONTO LATVIEŠU TAUTAS AUGSTSKOLAS SESTDIENAS ĢIMNAZIJAS 12. IZLAIDUMA AKTS

TLTA ģimnazijas 12. izlaiduma akts 25. maijā Latviešu namā bez pašiem ģimnazistiem un viņu vecākiem bija pulcinājis samērā maz apmeklētāju, kas vēlējās jauniešus pēc Kanadā iespējami augstākās latviskās izglītības iegūšanas izvadīt „lielajā dzīvē", un tā, kas ļoti jānožēlo, vairākas krēslu rindas palika tukšas. Toties viesu vidū bija Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons, prāvests J. Teriņš no Zviedrijas, LNAK izglītības nozares vaditājs J. Mežaks u. c.

Kad, savu audzinātāju vesti, zālē vietas bija ieņēmuši visu jaunāko klašu audzēkņi, svinīgi iesoļoja karoga gājiens: aiz māc. A. Čopa skolas karogu pēdējo reizi nesa Roberts Freimuts, asistējot Rutai Kalniņai un Silvijai Plīsei, bet aiz viņiem klases audzinātāja E. Ezera veda pārējos abiturientus, kuriem jau pēc nepilnas stundas bija lemts kļūt par ģimnazijas šāgada absolventiem — Mārīti Hollanderi, Ingrīdu Kalniņu, Daci Zemdegu, Ievu Zvilnu, Nameju Batraku, Māri Krūgeru, Jāni Muktu, Jāni Stārastu un Albertu Upeslāci.

Pēc skolas pianistes O. Upenieces atskaņotās Kanadas himnas svētrunu teica māc. A. Čops, tematam izvēloties līdzību par sējēju un tā kaisīto sēklu, kuŗa krita dažādā augsnē. „Šo latvisko izglītības posmu jūs nu esat pabeiguši," mācītājs uzrunāja abiturientus, „par ko dziļš prieks jūsu vecākiem, skolotājiem un jums pašiem. Bet ja patiesības priekšā paanalizējam šo prieku, kas mājo jūsu sirdīs, tad atzīsim, ka tā pamatā ir prieks par to, ka esat tikuši vaļā no nastas, kas jums bijusi četrus gadus uzlikta, katru piektdienas vakaru apmeklējot šo skolu. Tomēr šo prieku pārspēj kāda dziļāka patiesības atziņa — atbalss sirdī par to, ko latviešu skola jums devusi, ka esat kaut ko mantojuši no savas tautas kultūras vērtībām un sūtības." Pievēršoties līdzībai par sējēju, māc. A. Čops norādīja: „Izglītība nav nekas cits, kā kaisītās sēklas uzņemšana, lai tā dvēselē dīgtu, augtu un augļus nestu. Kas ir sējējs? Katrs cilvēks sēj sēklu cita dvēselēs. Visa dzīve ir šāds sējējs, dodot iespaidus un vērtības, bet reizē dzīve ir arī klēts, no kuŗas daudzi sējēji ņem izkaisāmo sēklu. Tomēr ir laba un slikta sēkla. Jauniešiem, kas paši vēl nespēj sēklu atšķirt, ir lab i un uzticami sējēji — vispirms vecāki, tad skolotāji."

„Mīļie beigušie," māc. A. Čops beidza runu, „mūsu laikmets ir sarežģīts, visā pasaulē jaunajai paaudzei glaimo un cenšas tai izpatikt. Tas pielīp arī latviešu skolai, un mēs baidāmies peļamo pateikt acīs un žagarus dot, ja pelnīts. Pieauguši jūs to sāksit apzināties. Bet jūsu izglītība vēl nav beigusies, sēšana turpināsies, tomēr jūs nu esat tiktāl tikuši, lai atšķirtu labo no sliktās sēklas. Labā sēkla lai dīgst, plaukst un nes augļus, bet gādājiet, lai jūsu dvēselēs neaugtu nezāles, kuŗas labo sēklu nomāc, un lai jūsu dvēseles nav sēklas kā akmenājs, uz kuŗa labā sēkla nevar saknes laist. Meklējiet atziņas un patiesības savā dvēselē un mūsu ticībā!"

TLTA vadītājs A. Sudmalis aicināja ar klusuma brīdi piemināt šai mācību gadā mirušo ģimnazijas direktoru prof. V. Burkēvicu un apsveica skolu beigušos, tad visi akta dalībnieki vienojās Latvijas himnā. Ģimnazijas direktrise un inspektrise V. Slaviešа vēlēja skolā gūtās zināšanas lietderīgi izmantot dzīvē un tautas druvā, bet atminas pūrā saglabāt dažas atziņas, piemēram to, ka katrs laikmets uzliek pienākumus ne tikai pret ģimeni, bet arī pret sabiedrību, tautu un valsti. Viņa vēlēja iegaumēt skolas žetonā izteikto un būt latviska tilta cēlējiem no kontinenta uz kontinentu, pašiem esot stipriem pīlāriem, lai Māmuļa Latvija varētu iet pār šo tiltu no pagātnes uz nākotni un dzīvot saules mūžu. V. Slaviešа vēl pieminēja, ka skolas 15 darbības gados, šo 12. izlaidumu ieskaitot, ģimnaziju beiguši 174 audzēkņi ar gatavības apliecībām, bet 6 bez tām.

O. Upeniecei intonējot „Daugav's abas malas" un Albertam Upeslācim teicot, ko saka sarkanbaltsarkanās krāsas, abiturientu karognešu pirmā maiņa nodeva karogu glabāšanai nākošajai klasei, Mārim Siliņam dodot uzticības solījumu, bet asistējot Ligitai Kalniņai un Ritai Gribustai. Karoga nodošanas brīdis izskanēja ar kopīgi dziedātu „Tēvu zemes mīlestību mēs ar darbiem rādīsim!"

Ar visu abiturientu skandētiem latviešu dzejnieku citātiem ilustrētu referātu par Rīgu nolasīja Ingrida Kalniņa, lieliski izstrādātu, izteiksmīgu un spilgtu. Prieks bija klausīties viņas valodas tīrskanībā. Tad klāt bija lielais brīdis — abiturientu pāriešana absolventu saimē: gatavības apliecības un grāmatu balvas pasniedza direktrise V. Slaviešа, klases audzinātāja E. Ezera un TLTA padomes loceklis K. Priedītis.

Atvadoties no saviem audzēkņiem, E. Ezera uzsvēra, ka viņi veikuši lielu darbu, 12 gaŗu gadu veltījot latviskajai izglītībai, un jautāja, vai šis upuris bijis pūļu vērts un ko devusi latviskā izglītība. Ne jau latviešu valodas iemācīšanās bijis pats galvenais, jo tā ir ģimenes lieta, skolai valodas zināšanas tikai jāpaplašina. Skolas īstais uzdevums ir audzēkņiem sniegt latviskās dzīves ziņu. Ar jūtamu aizkustinājumu E. Ezera norādīja, ka šai brīdī klāt ir arī kāds viņas kādreizējais skolotājs, suminot prāv. J. Teriņu ar sarkanu rozi.

Apsveicot skolu beigušos, konsuls V. Tomsons norādīja, ka izlaiduma akts šai dienā notiek arī Montrealā un citās pasaules daļās, kur var brīvi mācīties par Latviju. LNAK izglītības nozares vaditājs J. Mežaks uzsvēra, ka cilvēku vērtību noteic tas, ko viņš dara sabiedrības un citu labā: „Jūs esat ieguvuši vairāk nekā citi, kas nav baudījuši latvisko izglītību, tādēļ sabiedrība ar cerībām jūs gaida kā jaunos locekļus, jo — kam vairāk dots, no tā vairāk arī prasa. Tādēļ nedomājiet tikai par savu dzīvi, bet kļūstiet vērtīgi sabiedrības locekļi!" Prāv. J. Teriņš apsveikumā atzinās, ka stāv še vainas izjūtā, jo šai dienā vajadzējis būt Stokholmas latviešu skolā, bet „es ceru, ka man šo vainu piedos, ja pastāstīšu, ka biju pie jums un ko še redzēju". Apsveikuma vārdus vēl teica R. Roze Sv. Andreja draudzes vārdā, kuŗa ģimnazijai daudzus gadus devusi skolas telpas pirms pāriešanas uz Latviešu namu, LPB Kanadas kopas pr-ce B. Senkēviča, Latviešu biedrības pr-ks A. Gribusts, „Latvija Amerikā" redaktors A. Vinčels, LNJAK pārstāvis P. Mukts un skolotāja E. Zuntaka, šī ģimnazijas izlaiduma kādreizējā klases audzinātāja TLB sestdienas skolā, norādot, ka pamatskolas 1. klasē viņai bijuši 49 audzēkņi, no kuŗiem tagad kā izredzētie tagad ģimnaziju pabeidz 12. Piezīmējams, ka abiturientiem mācības ģimnazijā uzsākot, 1. klasē bija vēl 19 audzēkņu. Rakstveidā sveicienus bija sūtījuši LNAK padomes prāvis prof. A. Dreimanis, TLB sestdienas skolas vaditāja A. Martinsone un LKJA Kanadas valde.

Skolu beigušo vecāku vārdā V. Upeslācis apliecināja, ka sabiedrībai, bet, protams, visvairāk vecākiem bijusi ne tik liela interese, kā pašreizējiem absolventiem veicas mācībās, bet galvenokārt, kā viņiem „iegaršosies latviešu sabiedrība". Ap mācības gada vidu šai ziņā sākuši pūst labi vēji, kas kļuvuši arvien stiprāki. Vņš aicināja absolventus apzināties divas lietas. Vispirms, ka izglītība latviskuma virzienā nav beigusies, bet turpināma brīvprātīgi pašu vadībā un noteikšanā. Otrkārt, jākļūst cīnītājiem par Latviju, pat dumpiniekiem, jo šobrīd pasaule domā par visiem, tikai par Baltijas valstīm laupītās brīvības atdošanu nedomā neviens.

Absolventu vārdā runāja un no skolas atvadījās Ruta Kalniņa, apliecinot, ka šai brīdī visvairāk apzinās, ko latviešu skola devusi, un pateicoties skolotājiem, kas mācījuši latviešu gudrības un tikumus, it sevišķi klases audzinātājai E. Ezerai. R. Kalniņas teikto ar darbiem apliecināja citi absolventi, pasniedzot savai audzinātājai un skolas direktrisei V. Slaviešai ziedus un veltes. „Latvija, kuŗu mēs nekad neesam redzējuši, skolā mums kļuvusi par garīgu priekšstatu, un arī mēs gribam darīt savu daļu, lai tā atkal reiz būtu brīva un neatkarīga," sollja Ruta Kalniņa.

Kā katru gadu, īpašas balvas saņēma visu klašu divi sekmīgākie audzēkņi. No absolventiem tādas saņēma Silvija Plīse (98,6%) un Ruta Kalniņa (98%); 3a. klasē — Vēlta Kupere (100%) un Maija Kupere (99%); 3b. klasē — Ligita Kalniņa (98,5%) un Rita Baruša (93,6%); 2. klasē — Arnis Rozītis (94,8%) un Uldis Siksna (94,2%); 1. klasē — Zane Ezera, Pēteris Celmiņš (abi 98,2%) un Māra Konce (98%). Visā mācību gadā nevienu stundu nav nokavējušas 3a. klases audzēknes Vēlta un Maija Kupere, bet tikai 2 stundas — 1. klases audzēkne Rasma Caune, par centību saņemot atzinības balvas. Gadskārtējo rakstnieces B. Senkēvičas naudas balvu absolventam ar izcilām zināšanām latviešu valodā un tās lietošanu ikdienas sarunās saņēma Ruta Kalniņa, arī LNJAK dāvināto grāmatu sabiedriskākajam absolventam. Latviešu saimnieciskā darbinieku apvienības Kanadā naudas balvu sekmīgākajiem absolventiem saņēma Silvija Plīse un Ingrīda Kalniņa. Apbalvojumus izsniedza LNAK izglītības nozares vaditājs J. Mežaks un skolas direktrise V. Slaviešа, kas arī pateicās visiem labvēļiem un skolas darba atbalstītājiem, kuŗi šīs grāmatu veltes sagādājuši.

Kad akta dalībnieki bija nodziedājuši Latvju himnu (Mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē), nākošā mācību gada abiturientu karogneši, O. Upeniecei intonējot „Tev mūžam dzīvot Latvija", iznesa no zāles glabāšanā saņemto skolas karogu. Pēc kopīga azaida izlaiduma akts beidzās ar dejām un rotaļām.

Vdg.

IESVĒTĪTIE JAUNIEŠI LATVIEŠU EV.-LUT. KRISTUS DRAUDZĒ HAMILTONĀ

No kreisās: Juris Neimanis, Aida Bērziņa, Dace Ieviņa, draudzes pr-ks V. Dāboliņš, māc. E. Pavasars, Baiba Dābola, Gunta Miķelbrence un Ēriks Ekmanis. Foto: J. Gailītis

Šogad sadalāma 22.317,32 dol. peļņa

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS DARBĪBAS PĀRSKATS (1)

Torontō latviešu kreditsabiedrības 9. darbības gads beidzās 31. martā. Atskatoties uz to, reizē var priecāties un skumt. Jāpriecājas, ka, par spīti nelabvēlīgiem apstākļiem Kanadas saimnieciskajā dzīvē, kreditsabiedrības darbs tomēr bijis sekmīgs un devis 22.317,32 dol. peļņu, bet kopā ar iepriekšējā gada nesadalīto summu šogad biedru sapulcē būs sadalāmi 27.889,75 dol. Jāskumst, ka aizvadītajā darba gadā kreditsabiedrība piedzīvojusi lielu zaudējumu, aizejot aizsaulē valdes priekšsēdim J. Grīslim. Šī iemesla dēļ nācās pārkārtot amatpersonu sastāvu, priekšsēža posteni pārņemot A. Rāviņam, par valdes locekli pieaicinot V. Kānbergu no revīzijas komisijas, bet viņu revīzijas komisijā savukārt aizstājot ar B. Loginu. Aizvadītajā darba gadā miruši 15 kreditsabiedrības biedri, bet aizceļojuši vai izstājušies 6, tomēr biedru skaits, ieskaitot organizācijas, pieaudzis par 210. Par jaunu savus kontus kreditsabiedrībā atvērušas 11 organizācijas.

Aizvadītais gads nav bijis sevišķi labvēlīgs, jo Kanadas saimnieciskā dzīve bija visai drudžaina un brīžiem pat nestabila. Naudas devalvācijas un inflācijas draudi, arī t.s. zelta drudzis zināmā mērā atturēja tautiešus noguldīt savā kreditsabiedrībā naudu, un šis nestabilais naudas tirgus dabiski kavēja normālu darbību. Lielais līdzekļu pieprasījums naudas tirgū piedevām radīja nepiedzīvotu procentu likmju pieaugumu, tādēļ, lai uzturētu kreditsabiedrības normālu augšanu, valde atzina par nepieciešamu sekot vispārējai ievirzei un paaugstināt procentu likmi par ilgterminā noguldījumiem no 4 uz 4,5%, sākot ar pērnā gada 1. jūliju, bet ar šāgada 1. aprīli vēlreiz uz 5%. Šī likme, pieskaitot samaksātu dzīvības apdrošinājumu līdz 2000 dol., nozīmē, ka noguldītājs pavisam saņem 5,62% gadā. Lai savukārt segtu pieaugošos izdevumus sakarā ar procentu likmes paaugstināšanu ilgtermiņa noguldījumiem, nācās paaugstināt arī procentu likmes obligācijām, pat vairākkārt. Darbības gada nobeigumā par personīgiem aizņēmumiem, nodrošinātiem ar pirmo obligāciju, likme bija 8,5%, bet par tiešiem aizdevumiem uz pirmo obligāciju 8%. Samērā prāvie aizņēmumu pieprasījumi, īpaši uz pirmajām obligācijām, un samazinātā vispārējā kreditsabiedrības augsnena pērnā gada jūlijā radīja nepieciešamību aizņemties 150.000 dol. no Ontario kreditkooparātīvu apvienības. Darbības gada nobeigumā no šī aizņēmuma 50.000 dol. jau bija atmaksāti.

Pārskata gadā kreditsabiedrība mainīja apdrošināšanas sabiedrību, apdrošinoties pie CU MIS Insurance Society Inc., kas lieliski apliecinājusi labo gribu un sadarbību. Kad pērnā gadā naktī uz 9. decembri latviešu kreditsabiedrībā ielauzās zagļi, nodarot zaudējumus par 6603,67 dol., apdrošināšanas sabiedrība šo summu samaksāja bez mazākajām ierunām.

Savā kārtējā revīzijā kreditsabiedrības darbību pārbaudījuši Ontario kreditapvienību līgas revidenti, arī Ontario valdības kreditsabiedrību nozare. Abas revīzijas atzina pareizi izveidoto, mērķtiecīgo un apzinīgo darbu.

„Ir nenoliedzami," teikts kreditsabiedrības publicētajā darbības pārskatā, „ka dažas nelabvēlīgas parādības Kanadas saimnieciskajā dzīvē ietekmēja arī mūsu kreditsabiedrības darba gaitu pagājušajā gadā. Bija mēneši, kad sabiedrības augšana pilnīgi apstājās. Ja gada pārskats tomēr uzrāda iepriecinošu pieaugumu, tad tas noticis, pateicoties apzinīgi veiktam darbam, bet it īpaši tai ucticībai un atsaucībai, ko savai kreditsabiedrībai veltī biedri un latviešu sabiedrība."

Aizvadītajā darbības gadā kreditsabiedrības aktīvs pieaudzis par 311.374 dol. (no 1.742.519 uz 2.053.894) jeb 17,9% (iepriekšējā gadā par 21,5%). Iespaidīgākais postenis kreditsabiedrības bilancē joprojām ir biedru noguldījumi, kuŗu konti pieauguši par 146.298 dol. (no 1,225.719 uz 1.372.018) jeb 11,9% (iepriekšējā gadā par 15,9%). Par noguldījumiem un depozītiem kreditsabiedrības procentos izmaksājusi 59.887 dol., par 10.661 dol. jeb 21,7% vairāk nekā iepriekšējā gadā, kas veido 51,6% no gada izdevumiem.

Noguldījumi akcijās pieauguši par 49.487 dol. (no 193.953 uz 243.441) jeb 25,5% (iepriekšējā gadā par 29,8%).

Pārējos skaitļu materiālus, kas raksturo kreditsabiedrības darbību pēdējā pārskata gadā, shiegsim mūsu laikraksta nākošajā numurā.

Rd.

Pretim jaunai sacensībai

Pianistam Arturam Ozoliņam pašreizējais gads veidojas sacensību un uzvaru zīmē. Nav vēl līgā izskanējušas pēdējās lielās uzvaras atskaņas Edmontonas simfonijas sabiedrības rīkotajā nacionālajā izpildītāju mākslinieku sacensībā, jau kanadiešu prese ziņo par latviešu pianista piedalīšanos jaunā — vēl svarīgākā — mūzikālo spēku salīdzināšanā. No 1.—18. jūnijam Montrealā risināsies starptautiska pianistu sacensība, kuŗā piedalīsies klaviernieki no Vācijas, Argentīnas, Austrijas, Brazilijas, Bulgārijas, Korejas, Kubas, Spānijas, Francijas, Britu Gijanas, Haiti, Italijas, Japānas, Meksikas, Filipīnām, Rumānijas, Padsavienības, Venecuēlas un 9 no Kanadas. Ontario provinci pārstāvēs tikai torontietis A. Ozoliņš un Širleja Pītesa no Londonas.

Pavisam šai sacensībā paredzētas 12 godalgas — no 10.000 dol. pirmās vietas ieguvējam līdz 7 gandarījuma balvām 500 dol. apmērā.

Montrealas starptautiskā mūziķu sacensība ir jauns iestādījums, dibināts 1965. gadā, piedaloties pianistiem. 1966. gadā rīkoja sacensību vijolniekiem, bet 1967. gadā dziedātājiem. Šāgada sacensību vada Monika Marsila, kas darbojas Montrealas konservātorijā par mācībspēku, bet vērtētāju komisijā ietelp dažādu tautību izcili mākslinieki no visas pasaules, no kuŗiem pazīstamākie, varbūt, ir pianisti Ronalds Turīni, Leons Fleišers un Jakovs Fliers, viens no Pad. savienības izcilo pianistu trijotnes.

S.

TORONTO ZIŅAS

● Jaunatklātais pirmais latviešu licencētais klubs „Jautrais ods" DV namā (125 Broadview Ave.) atkal būs atvērts sestdien, 1. jūnijā, no plkst. 6 vakarā līdz 12 naktī. Pagaidām klubs darbosies reizi vai divas nedēļā, atticcīgās dienas iepriekš izziņojot.

● Miltonas slimnīcā 20. maijā 78 gadu vecumā miris Jānis Grīslis, kuŗu no Rosara bēŗu nama pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu 24. maijā izvadīja māc. Ā. Čops, piedaloties ap 40 pavadītājiem. Ērģeles spēlēja Edite Timermane-Ozola. Par aizgājēju sēro dzīvesbiedre Emma, meita Tatjana Rudzīte un divi mazdēli.

● Latviešu katoļu draudze vienojusies ar Jorkas kapsētas pārvaldi par īpaša nodalījuma iekārtošanu latviešu katoļticīgo atdusas vietām. Kapu vietas pieteikuši jau 43 draudzes locekļi. Pārējie aicināti vietas pieteikt iespējami drīz Latviešu katoļu vienības pr-kam V. Miklašēvicam (tālrunis 767—8580).

● Kanadas DV un LNJAK kopīgi rīkojamo jaunatnes un sporta svētku rīcības komiteja 23. maija sēdē pārrunāja vēl nepaveiktos priekšdarbus un jau veiktos darbus. Kā ziņoja E. Krūka, volejbola sacīkstē par ceļojošo balvu sacentīsies Toronto (vienību komplektē J. Vilmanis un Hamiltonas (A. Leja) vienības. Pēdējā gadā kausu ieguva Hamiltonas spēlētāji. Svētku pirmajā dienā plkst. 9 rītā sāksies Kanadas DV meistarsacīkstes šaušanā K. Deklava vadībā, bet plkst. 7 vakarā notiks ugunskura programma, kuŗai dots nosaukums „Ar brīvības ilgām sirdī". To vadīs Tonija Krūka. Pirmā diena beigsies ar deju vakaru, kuŗā modernās dejas spēlēs jauniešu kapella Recurring Hour. Sarīkojumu virkne tomēr būs daudz plašāka, par ko jau ziņots. Sēdē P. Rudzīti apstiprināja par rīcības komitejas pilnvaroto balvu sagādē, kuŗas lūgs no latviešu saimniecisko pasākumu īpašniekiem, latviešu kreditsabiedrības un citiem labvēļiem. Rīkotāji rūpēsies arī par teltīm, lai svētku apmeklētājus nodrošinātu pret iespējamu lietu. Sidrabenes pārvalde izrādījusi svētku apmeklētājiem pretimnākšanu, apsolot par mašīnu novietošanu iekasēt tikai 50 centu. Svētki notiks 15. un 16. jūnijā. Sēdi vadīja rīcības komitejas pr-dis E. Ozols, piedaloties 11 dalībniekiem.

● Latviešu kreditsabiedrības biedru gada sapulce notiks 30. maijā plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā. Darba sekā bez valdes, aizdevumu un revīzijas komisiju, kā arī zvērināto revidentu zinpojumiem pārrunās aizvadītā gada darbību un sadalīs atlikumu. Pārvēlamas arī vairākas amatpersonas. Uz sēdi ņemamas līdz biedru grāmatiņas. Kreditsabiedrības biroju sapulces dienā slēgs plkst. 5 pēcpusdienā.

● DV Toronto nodaļas bibliotēka DV namā, kuŗa darbību atsāka 25. maijā, jau pirmajā dienā pieteicoties 12 lasītājiem, turpmāk būs atvērta katru piektdienu no plkst. 7—9 vakarā.

KANADAS ZIŅAS

VINIPEGA

● DV Manitobas nodaļas gadskārtējā pavasaŗa balle un bazārs 27. aprīlī bija labi apmeklēts un deva 300 dol. ienākumu. Vanadžu kopas pr-ces L. Kēleres vadībā bazāram bija savāktas 213 dažādas mantas un izstrādājumi. Sarīkojuma organizēšanu un vadību bija uzņēmies nodaļas valdes pr-dis V. Stenders. — Vasaras sezonai tuvojoties, rosīgu darbību uzsākusi arī nodaļas mednieku un makšķernieku sekcija K. Licēna vadībā, ar palīgu A. Kēleru un sekretāru A. Kaktiņu. Vasarā iecerēti 11 dažāda rakstura sarīkojumi un sacensības.

● Baltiešu studenti Manitobas universitātes bibliotēkā aprīlī bija iekārtojuši mazu izstādi, kuŗa tomēr koncentrētā veidā skaitījiem, kuŗu nekad netrūka, deva teicamu ieskatu par Baltijas valstīm, tautām, to vēsturi un kultūru. Eksponāti uzrādīja lielu dažādību. Bija izlikta Eiropas karte, kuŗa rādīja Baltijas valstu ģeografisko stāvokli un novietojumu, kā arī to lielumu. Bija redzamas latviešu tautiskās segas, šķīvji, saktas, cimdi, prievītes, albumi ar Latvijas skatiem u.c. Sevišķu apmeklētāju interesi guva dažādie dzintara izstrādājumi ar sīkiem aprakstiem par dzintara īpašībām un atraduma vēsturi un vietām Baltijas telpā. Šai sakarā izstādes iekārtotāji uzsla vējami par akadēmisko pieeju, kuŗa īsti iederas universitātes vidē. Filologus un literātus savukārt varēja interesēt latviešu daiļliteratūras paraugi ar paskaidrojumiem angļu valodā (par Aspaziju, Blaumani u.c.). Bija arī igauņu lirika, atdzejota angļu valodā. Interesi modināja arī vēstures grāmata angļu valodā par visām trim Baltijas valstīm. Eksponātu vidū bija arī tautas mūzika skaņu platēs, sevišķi lietuviešu, kā arī īpatie lietuviešu krucifiksi, ādas izstrādājumi u.c. Izstāde bija labi sakārtota un gaumīgi dekorēta, dodot teicamu pārskatamību. No latviešu puses šīs izstādes izkārtošanā lielākie nopelni piekrīt Manitobas universitātes studentei Gundegai Ansklāviņai.

● Dažkārt liekas neticami, cik maz mēs novērtējam paši savus pasākumus un cik maz atzinības parādām klusa, bet nopietna darba veicējiem. Viena no šāda klusa darba darītājām, kas nekad nav gaidījusi sevišķas atzīšanas, ir Līvija Meistere. Pēdējā laikā viņa sevišķi čakli strādājusi ar jauniešu grupu, kuŗa mācās latviešu tautas dziesmas. Jaunieši par šo jaunāko pasākumu ir sajūsmināti, bet par to var priecāties arī visi vietējie tautieši, jo radīts jauniešu korītis, kas kuplina ne tikai latviešu sarīkojumus; bet iznes Latvijas un latviešu vārdu arī kanadiešu sabiedrībā. Jaunieši šobrīd ir arī jauktā koŗa un tautu deju kopas Kokle aktīvā daļa. Šie jaunieši, piemēram, 19. aprīlī uzstājās Rotary kluba rīkotā sarīkojumā Vinipegas universitātē, iepazīstinādami vairāk nekā 400 apmeklētāju ar divām latviešu tautas dziesmām un vairākām tautas dejām. Apmeklētāji sevišķi apbrīnoja mūsu krāšņos tautas tērpus, kuŗiem lielu interesi veltīja arī fotografi. Komentārus par latviešu priekšnesumiem un Latviju vispār sniedza Ilga Štauvere. Bez latviešiem sarīkojumā piedalījās arī 3 citas tautību grupas.

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķi numuri dabūjami
Toronto latviešu veikalos

PULCĒSIMIES JAUNATNES UN SPORTA SVĒTKOS SIDRABENĒ
15. UN 16. JŪNIJĀ!
Rīko DV un LNJAK

Baznicas virsvald

(Pārnesums no 1. lpp.)

baznīcai, sniedzot tai savu atbalstu un respektējot tās aicinājumus un norādījumus.

Baznīcas virsvalde atzīst, ka draudžu locekļi trimdā baznīcas darba sekmēšanai pēdējos gados nesuši daudz lielākus materiālos upurus nekā bijām raduši dzimtenē. Tomēr, salīdzinot ar citu konfesiju un baznīcu nestajiem upuriem mūsu draudžu locekļu ziedojumi jāatzīst par vidvēji lieliem un pat gluži necillem. Organizēta draudze un baznīca tomēr var pastāvēt un savu darbu raženi veikt tikai tad, ja tai ir līdzekļi. Šādu līdzekļu apsikums nākotnē var radīt liktenīgas problēmas un sarežģījumus, īpaši jaunu mācītāju sagatavošanā, atrašanā un algošanā.

Baznīcas virsvalde atzīst, ka ikvienam mācītājam, kas strādā kaut vidēji lielā (200 — 300 locekļu) latviešu draudzē, nākotnē būtu nodrošināma vismaz ģimnazijas skolotāja algai atbilstoša atlīdzība. Vecākās paaudzes latviešu mācītāji, bieži vien strādājot fizisku darbu, centušies paši sev nopelnīt iztiku, lai nebūtu jāapgrūtina draudzes un Dieva vārdu varētu sludināt arī mazākām kopām un vienībām. Tagad, kad Dievs mūsu dzīvi bagātīgi svētījis ar laicīgām dāvanām, mēs nevaram un nedrīkstam gaidīt, lai jaunās paaudzes latviešu mācītāji, kas teoloģisko izglītību ieguvuši svešumā, nāk uz latviešu draudzēm strādāt par mazāku atlīdzību nekā citas baznīcas tiem varētu garantēt. Tādēļ baznīcas vadība aicina draudžu locekļus jau tagad paaugstināt savus ziedojumus draudžu un baznīcas darba sekmēšanai ne vien Amerikas kontinentā, bet arī Austrālijā un Eiropas zemēs.

Līdzekļi darba rosināšanai un paplašināšanai vajadzīgi arī Baznīcas virsvaldei un vadībai. Ja gribam, lai mūs neaizmirst; ja vēlamies, lai Latvijas vārds vēl atskan arī starptautiskajā forumā, tad mūsu baznīcai jābūt pārstāvētai lielākajās baznīcu konferencēs; mums jādomā par informācijas materiālu sagādi un publicēšanu; mums jārūpējas par teoloģisko rakstu un grāmatu sagādi draudžu praktskjām vajadzībām; baznīcas vadībai jāuzņemas plašāka iniciatīva jaunatnes darba rosināšanā, jauno teologu iesaistīšanā latviešu draudžu darbā u. t. t.. Šos uzdevumus baznīcas vadība nevar veikt bez līdzekļiem, jo nevienam nav morālas tiesības prasīt, lai baznīcas darbinieki šos pienākumus veiktu par velti vai par pavisam niecīgu atlīdzību. Tādēļ Baznīcas virsvalde atzīst, ka tās budžets nākotnē paaugstināms, atbilstoši praktiskajām vajadzībām. Ievērojot mūsu draudžu locekļu skaitu, pēc virsvaldes ieskatiem, budžeta paaugstināšana neuzliktu draudzēm pārāk smagu nastu, kuŗu tās nespētu nest, ja būtu laba griba un izpratne par baznīcas vajadzībām.

Par nākotnes darba svarīgāko uzdevumu virsvalde atzīst jaunatnes darba padziļināšanu un paplašināšanu baznīcas aprisēs, kā arī evaņģelizāciju un iekšējo misiju.

Baznīcas virsvalde sirsnīgi aicina vecākus kopā ar saviem bērniem biežāk apmeklēt dievkalpojumus, atbalstīt latviešu skolu un svētdienas skolu darbu, dot jauniešiem iespēju piedalīties kristīgo jauniešu kursos un salidojumos u. t. t. Bērniem, kas nāk no etniski jauktām ģimenēm un nerunā latviešu valodu, svētdienas skolās ieteicams noorganizēt īpašas grupas, kuŗās reizē ar ticības mācību tie mācītos arī latviešu valodu. Iesvētes mācībai katrā ziņā jānotiek latviešu valodā; kā palīglīdzekļus vielas labākai apgūšanai var lietot arī citās valodās izdotās konfirmācijas grāmatas.

Dievkalpojumiem latviešu valodā vienmēr jāierāda primārā vieta draudzēs, kuŗas grib piederēt pie Latvijas ev.-lut. baznīcas trimdā. Nav vēlami dievkalpojumi, kuŗos vienā laikā lieto divas valodas. Kaut apstākļi un tvirtā istenība mūs dažkārt spiež pielāgoties videi, kuŗā dzīvojam, mēs tomēr nedrīkstam zaudēt savu valodu, jo, valodu zaudējot, mēs zaudēsim savu identitāti.

Šai sakarā virsvalde atzīst, ka nav līdzekļu, ar kuŗiem baznīca varētu novērst skumjo jaukto laulību skaita pieaugumu. Baznīca tomēr skubina latviešu jauniešus uz jaukto laulību problēmu raudzīties ar lielāku nopietnību un ir pārliecināta, ka cieņā un mīlestībā pret savu laulāto draugu arī sveštautiešī var bez grū-

tībām iemācīties latviešu
Šāda prasība būtu uz
par priekšnoteikumu
jaukto laulību gadījumā
ņemt mūsu baznīcas sv
pīgu dzīves ceļu iesākot.

Attieksmē uz evan
Baznīcas virsvalde atzīst
statē, ka mūsu draudz
dziem draudzes locekļie
īstenas izpratnes par
nākumiem un iespējām
tiem dotas, lai tie k
Kristus miesas dzīvie
ļiem. Gandrīz visās
draudzēs tikai apm.
draudzes locekļiem akt
lās kādā draudzes dar
rē. Tādēļ evaņģelizācij
iekļaujas ne vien Dievk
sludināšana un klausīš
arī katra draudzes lo
kļaušanās kādā draudz
tiskā darba nozarē (ko
komitejā, skolā, samār
bā u. t. t.). Tikai tā, kop
jot un kopā Dievu lūdz
draudze kļūs par dzīv
lielajā organismā — Kr
nīcē.

Ārējās misijas darbs
ev.-lut. baznīcā daudzus
jis pabērna stāvoklī.
atzīst, ka pienācis laik
vizēt, jo, par spīti p
du desmitos piedzīvot
veiksmēm, kristīgās ba
kotne ir visas cilvēces
mu kultūras nākotne.
to, ka misijas darbam,
natnē, ir audzinātāja
virsvalde ieteic visās
pēc iespējas organizēt
draugu kopas, kas rū
līdzekļu vākšanu un dr
cekļu un jaunatnes iep
nu ar ārmisijas darbu.

Baznīcas virsvaldes
par misijas lauku jau
nākotnē mums būs jā
mūsu tēvzeme Latvija
zinām, kādēj Dievs m
sūtījis šādu pārbaudī
baidoties kļūt par fari
cenšamies šodien izvēr
tenē palikušo brāļu un
stāju pret baznīcu. To
rojot mūsu ticībā esoš
mums nākas konstat
su evaņģeliski luteriš
cas darbs Latvijā sais
lām grūtībām. Lai šī
novērstu, baznīcas v

Vai n

Anglijas latviešu
„Londonas Avīze", 10.
murā rakstā „Miklain
cienā" zinojot par ok
vijas jaunā archibīsk
Klepera pēkšņo navi
rodoties ceļā no Ma
Budapeštu, kur viņam
citiem Latvijas ga
bija jāpiedalās luterā
tāšu baznīcu konfere
noteiktas aizdomas,
pers miris nedabiskā

Šai rakstā cita vie
„Pēteris Klepers it kā
cienā, un nāve konstat
Oficiālā diagnoze ir
bet apstākļu pazīmēji
tīt, ka pēdējā laikā

IEROSINĀTS RADĪT

(Pārnesums no 1.

pietiekami lielam,
centru varētu paplaš
Šāda centra ierīkoš
mētu atteikšanos no
vijas idejas. Ja Lat
brīvību, šis centrs k
būt, kā propagandas
iekārtošana dotu ko
kuŗa sasniegšanai il
strādāt. Centra galv
vums būtu palīdzēt l
tai atbrīvoties no ap
Latvijas sūtniecības
nā vadītājs Dr. A. S
runā norādīja, ka, la
stu „New York Tim
radusies atziņa, ka
māc plaisa starp di
ģijām, kā arī iedzīvo
straujā pieaugšana.

Par tam ALAs priek
P. Lejiņš un kultūras
dītājs Dr. P. Noryilis
goda rakstiem apbalv
Tie bija skolotāji,
draudžu, DV organi
Latviešu biedrības da

Kultūras dienu atk
ta nobeigumā Nujork
ju ansamblis A. Jans
sniedza koncertu, kuŗ
jās vairāk nekā 400 a

ZIŅAS

vakarā notiks ugunskura
nma, kuŗai dots nosau-
Ar brīvības ilgām sirdī".
is Tonija Krūka. Pirmā
beigsies ar deju vakaru,
odernās dejas spēlēs jau-
kapella Recurring Hour.
umu virkne tomēr būs
lašāka, par ko jau ziņots.
Rudzīti apstiprināja par
komitejas pilnvaroto bal-
dē, kuŗas lūgs no latvie-
nniecisko pasākumu īpaš-
latviešu kreditsabiedrī-
citiem labvēļiem. Rīkotāji
arī par teltīm, lai svēt-
meklētājus nodrošinātu
spējamu lietu. Sidrabenes
e izrādījusi svētku ap-
iem pretimnākšanu, ap-
r mašīnu novietošanu ie-
kai 50 centu. Svētki no-
un 16. jūnijā. Sēdi vadī-
as komitejas pr-dis E.
piedaloties 11 dalībnie-

viešu kreditsabiedrības
gada sapulce notiks 30.
kst. 7.30 vakarā Latviešu
Darba sekā bez valdes,
mu un revīzijas komisi-
arī zvērināto revidentu zi-
m pārrunās aizvadītā ga-
ību un sadaļīs atlikumu.
nas arī vairākas amat-
s. Uz sēdi ņemamas līdz
grāmatiņas. Kreditsa-
s biroju sapulces dienā
kst. 5 pēcpusdienā.
Toronto nodaļas bibliotē-
namā, kuŗa darbību atsā-
maijā, jau pirmajā dienā
ies 12 lasītājiem, turp-
s atvērta katru piektdie-
olkst. 7—9 vakarā.

ZIŅAS

die dzintara izstrādājumi
n aprakstiem par dzinta-
bām un atraduma vēstu-
etām Baltijas telpā. Šai
zstādes iekārtotāji uzsla-
par akadēmisko pieeju,
iederas universitātes vē-
logus un literātus savu-
ārēja interesēt latviešu
tūras paraugi ar pa-
umiem angļu valodā (par
, Blaumani u.c.). Bija arī
irika, atdzejota angļu va-
teresi modināja arī vēs-
āmata angļu valodā par
trim Baltijas valstīm.
tu vidū bija arī tautas
skaņu platēs, sevišķi lie-
kā arī īpatie lietuviešu
si, ādas izstrādājumi u.c.
oija labi sakārtota un gau-
ekorēta, dodot teicamu
mību. No latviešu puses
ādes izkārtošanā lielākie
piekrīt Manitobas uni-
s studentei , Gundegai
ņai.
kārt liekas neticami, cik
s novērtējam paši savus
us un cik maz atzinības
klusa, bet nopietna dar-
jiem. Viena no šāda klu-
a darītājām, kas nekad
dījusi sevišķas atzīšanas,
a Meistere. Pēdējā laikā
viški čakli strādājusi ar
grupu, kuŗa mācās lat-
autas dziesmas. Jaunieši
jaunāko pasākumu ir sa-
ti, bet par to var priecā-
visi vietējie tautieši, jo
auniešu korītis, kas kup-
tikai latviešu sarīkoju-
iznes Latvijas un latvie-
u arī kanadiešu sabiedrī-
nieši šobrīd ir arī jauktā
tautu deju kopas Kokle
ļaja. Šie jaunieši, piemē-
. aprīlī uzstājās Rotary
ikotā sarīkojumā Vinipe-
iversitātē, iepazīstināda-
āk nekā 400 apmeklētāju
m latviešu tautas dzies-
vairākām tautas dejām.
ētāji sevišķi apbrīnoja
rāšņos tautas tērpus, ku-
ju interesi veltīja arī fo-
Komentārus par latvie-
šņesniemiem un Latviju
niedza Ilga Štauvere. Bez
m sarīkojumā piedalījās
tas tautību grupas.

IKRAKSTA

ATVIJA

MERIKĀ

šķi numuri dabūjami
nto latviešu veikalos

DV un LNJAK

Baznīcas virsvaldes vēstījums

(Pārnesums no 1. lpp.)

baznīcai, sniedzot tai savu atbalstu un respektējot tās aicinājumus un norādījumus.

Baznīcas virsvalde atzīst, ka draudžu locekļi trimdā baznīcas darba sekmēšanai pēdējos gados nesuši daudz lielākus materiālos upurus nekā bijām raduši dzimtenē. Tomēr, salīdzinot ar citu konfesiju un baznīcu nestajiem upuriem mūsu draudžu locekļu ziedojumi jāatzīst par viduvēji lieliem un pat gluži necilliem. Organizēta draudze un baznīca tomēr var pastāvēt un savu darbu raženi veikt tikai tad, ja tai ir līdzekļi. Šādu līdzekļu apsikums nākotnē var radīt iktenīgas problēmas un sarežģījumus, īpaši jaunu mācītāju sagatavošanā, atrašanā un algošanā.

Baznīcas virsvalde atzīst, ka ikvienam mācītājam, kas strādā kaut vidēji lielā (200 — 300 locekļu) latviešu draudzē, nākotnē būtu nodrošināma vismaz ģimnazijas skolotāja algai atbilstoša atlīdzība. Vecākās paaudzes latviešu mācītāji, bieži vien strādājot fizisku darbu, centušies paši sev nopelnīt iztiku, lai nebūtu jāapgrūtina draudzes un Dieva vārdu varētu sludināt arī mazākām kopām un vienībām. Tagad, kad Dievs mūsu dzīvi bagātīgi svētījis ar laicīgām dāvanām, mēs nevaram un nedrīkstam gaidīt, lai jaunās paaudzes latviešu mācītāji, kas teoloģisko izglītību ieguvuši svešumā, nāk uz latviešu draudzēm strādāt par mazāku atlīdzību nekā citas baznīcas tiem varētu garantēt. Tādēļ baznīcas vadība aicina draudžu locekļus jau tagad paaugstināt savus ziedojumus draudžu un baznīcas darba sekmēšanai ne vien Amerikas kontinentā, bet arī Austrālijā un Eiropas zemēs.

Līdzekļi darba rosināšanai un paplašināšanai vajadzīgi arī Baznīcas virsvaldei un vadībai. Ja gribam, lai mūs neaizmirst; ja vēlamies, lai Latvijas vārds vēl atskan arī starptautiskajā forumā, tad mūsu baznīcai jābūt pārstāvētai lielākajās baznīcu konferencēs; mums jādomā par informācijas materiālu sagādi un publicēšanu; mums jārūpējas par teoloģisko rakstu un grāmatu sagādi draudžu praktiskjāmi vajadzībām; baznīcas vadībai jāuzņemas plašāka iniciatīva jaunatnes darba rosināšanā, jauno teologu iesaistīšanā latviešu draudžu darbā u. t. t.. Šos uzdevumus baznīcas vadība nevar veikt bez līdzekļiem, jo nevienam nav morālas tiesības prasīt, lai baznīcas darbinieki šos pienākumus veiktu par velti jvai par pavisam niecīgu atlīdzību. Tādēļ Baznīcas virsvalde atzīst, ka tās budžets nākotnē paaugstināms, atbilstoši praktiskajām vajadzībām. Ievērojot mūsu draudžu locekļu skaitu, pēc virsvaldes iskatiem, budžeta paaugstināšana neuzliktu draudzēm pārāk smagu nastu, kuŗu tās nespētu nest, ja būtu laba griba un izpratne par baznīcas vajadzībām.

Par nākotnes darba svarīgāko uzdevumu virsvalde atzīst jaunatnes darba padziļināšanu un paplašināšanu baznīcas aprisēs, kā arī evaņģelizāciju un iekšējo misiju.

Baznīcas virsvalde sirsnīgi aicina vecākus kopā ar saviem bērniem biežāk apmeklēt dievkalpojumus, atbalstīt latviešu skolu un svētdienas skolu darbu, dot jauniešiem iespēju piedalīties kristīgo jauniešu kursos un salidojumos u. t. t. Bērniem, kas nāk no etniski jauktām ģimenēm un nerunā latviešu valodu, svētdienas skolās ieteicams noorganizēt īpašas grupas, kuŗās reizē ar ticības mācību tie mācītos arī latviešu valodu. Iesvētes mācībai katrā ziņā jānotiek latviešu valodā; kā palīglīdzekļus vielas labākai apgūšanai var lietot arī citās valodās izdotās confirmācijas grāmatas.

Dievkalpojumiem latviešu valodā vienmēr jāierāda prīmārā vieta draudzēs, kuŗas grib piederēt pie Latvijas ev.-lut. baznīcas trimdā. Nav vēlami dievkalpojumi, kuŗos vienā laikā lieto divas valodas. Kaut apstākļi un tvirtā istenība mūs dažkārt spiež pielāgoties videi, kuŗā dzīvojam, mēs tomēr nedrīkstam zaudēt savu valodu, jo, valodu zaudējot, mēs zaudēsim savu identitāti.

Šai sakarā virsvalde atzīst, ka nav līdzekļu, ar kuŗiem baznīca varētu novērst skumjo jaukto laulību skaita pieaugumu. Baznīca tomēr skubina latviešu jauniešus uz jaukto laulību problēmu raudzīties ar lielāku nopietnību un ir pārliecināta, ka cieņā un mīlestībā pret savu laulāto draugu arī sveštautieši var bez grūtībām iemācīties latviešu valodu. Šāda prasība būtu uzlūkojama par priekšnoteikumu tiem, kas jaukto laulību gadījumā grib saņemt mūsu baznīcas svētību, kopīgu dzīves ceļu iesākot.

Attieksmē uz evaņģelizāciju Baznīcas virsvalde atzīst un konstatē, ka mūsu draudzēs daudziem draudzes locekļiem trūkst īstenas izpratnes par viņu pienākumiem un iespējām, kādas tiem dotas, lai tie kļūtu par Kristus miesas dzīviem locekļiem. Gandrīz visās latviešu draudzēs tikai apm. 20% no draudzes locekļiem aktīvi piedalās kādā draudzes darba nozarē. Tādēļ evaņģelizācijas laukā iekļaujas ne vien Dieva vārda sludināšana un klausīšanās, bet arī katra draudzes locekļa iekļaušanās kādā draudzes praktiskā darba nozarē (korī, dāmu komitejā, skolā, samāriešu darbā u. t. t.). Tikai tā, kopā strādājot un kopā Dievu lūdzot, katra draudze kļūs par dzīvu šūnīņu lielajā organismā — Kristus baznīcā.

Ārējās misijas darbs Latvijas ev.-lut. baznīcā daudzus gadus bijis pabērna stāvoklī. Virsvalde atzīst, ka pienācis laiks to aktivizēt, jo, par spīti pēdējos gadu desmitos piedzīvotajām neveiksmēm, kristīgās baznīcas nākotne ir visas cilvēces un rietumu kultūras nākotne. Ievērojot to, ka misijas darbam, īpaši jaunatnē, ir audzinātāja nozīme, virsvalde ieteic visās draudzēs pēc iespējas organizēt ārmisijas draugu kopas, kas rūpētos par līdzekļu vākšanu un draudzes locekļu un jaunatnes iepazīstināšanu ar ārmisijas darbu.

Baznīcas virsvaldes vērtējumā par misijas lauku jau tuvākajā nākotnē mums būs jāuzlūko arī mūsu tēvzeme Latvija. Mēs nezinām, kādēļ Dievs mūsu tautai sūtījis šādu pārbaudījumu, un, baidoties kļūt par farizējiem, necenšamies šodien izvērtēt dzimtenē palikušo brāļu un mūsu nostāju pret baznīcu. Tomēr, ievērojot mūsu rīcībā esošos faktus, mums nākas konstatēt, ka mūsu evaņģeliski luteriskās baznīcas darbs Latvijā saistīts ar lielām grūtībām. Lai šīs grūtības novērstu, baznīcas vadība dažkārt spiesta maksāt meslus partijai un valdībai. Mūsu pienākums tādēļ ir legālā un iespējamā veidā saviem ticības brāļiem dzimtenē sniegt iespējamo palīdzību, lai Kristus evaņģelija sludināšana tur neapsiktu, bet turpinātos Dievam par godu un tautai par svētību.

Baznīcas virsvalde atzīst, ka tautiešiem dzimtenē būtu vairāk palīdzēts, ja tie, kas uz dzimteni brauc tikai izklaidēšanās nolūkā, ar braucienu saistītos līdzekļus ziedotu palīdzības darbam — saviem tuvinlekiem un dzimtenē palikušajiem draugiem. Baznīcas virsvalde nožēlo, ka, daudz runājot par kultūras sakariem ar dzimteni, padomju iestādes, pretēji kulūrālajā pasaulē pieņemtajām tradicijām, aizliedz bībeļu, dziesmu grāmatu un teoloģiskās literātūras ievešanu Latvijā. Uz šo aizliegumu virsvalde jau vairākkārt vērsusi Luterāņu pasaules apvienības uzmanību.

Raugoties nākotnē, Baznīcas virsvalde atzīst, ka Latvijas ev.-lut. baznīcai tālāk jāturpina darboties kā eksterritoriālai baznīcai, jo Latvijas ev.-lut. baznīcas inkorporācija kādā valstī nozīmētu mūsu baznīcas pakļaušanu šīs valsts varai un likumiem. Par savas darbības normātīvo un tiesību avotu Baznīcas virsvalde joprojām atzīst Latvijas ev.-lut. baznīcas 1928. gada 26. janvārī pieņemto satversmi, secinot, ka trimdas apstākļos nav saistoši satversmes noteikumi, kuŗi nosaka baznīcas darbinieku pavalstniecību, draudžu un baznīcas iestādījumu darbības vietu un territoriju, kā arī minoritāšu draudžu tiesības un pienākumus. Vēlēšanu ceļā izraudzītā Baznīcas virsvalde trimdas apstākļos piešķir sev satversmē paredzētās tiesības un atzīst, ka archibīskapam kā trimdas baznīcas augstākajam vadītājam ir tiesības izdot noteikumus un instrukcijas, kuŗas satversmi pielāgo trimdas apstākļiem un vajadzībām.

Šo vēstījumu publicējot, Baznīcas virsvalde izlūdzas Dieva svētību Latvijai, latviešu tautai un mūsu evaņģeliski luteriskajai baznīcai.

Kārlis Aizstrauts

Jūras arāja 90 gadu

Tālbraucēju kapteinim Kārlim Aizstrautam Ročestrā 31. maijā aprit 90. mūža gads. Vairāk nekā trešā daļa viņa garās dzīves aizritējusi ūdeņos. Jau 14 gadu vecumā viņš strādāja par izpalīgu uz upju pasažieru kuģīša, kas uzturēja satiksmi starp Sloku un Jelgavu, bet 1896. gada vasarā pārkāpa uz latviešu trīsmastu burinieka „Markus" brauciena pāri Atlantijas okeanam. Lai redzētu pasauli un mācītos valodas, jubilārs pāris gadu vēlāk turpināja kuģot uz Anglijas piekrastes kuģiem, izceļojot arī Austrāliju un Jaunzēlandi. 1901. gadā viņš pārradās Rīgā un iestājās Mangaļu jūrskolā, kuŗu beidza 1904. gadā ar tālbraucēja kapteiņa gradu. Krievu — japāņu karā viņš dienēja Kronštatē, no kurienes pārradies atkal dzimtenē, turpināja jūrnieka gaitas uz Kurzemes kuģiem maršrutā Rīga — Anglija — Meksika.

1906. gadā Aizstrauts devās uz Azovas ostu, kur sāka strādāt kādā tvaikoņu sabiedrībā par kapteini uz vairākiem tās kuģiem. Viens no tiem gāja bojā Mesinas zemestrīcē (par to kapteinis Aizstrauts rakstījis arī šai laikrakstā). Atgriežoties Odesā, viņš saņēma Krievijas jūrniecības ministra aicinājumu referēt caram par Mesīnas zemestrīci, kuŗas aculiecinieks bijis. Sabiedrībā pēdējo kuģi kādā brauciena no Tālajiem austrumiem piemeklēja ugunsgrēks, un to pie Anglijas krastiem 1915. gada jūnijā nogremdēja vācu zemūdene. Palicis bez kuģa, gavilnieks devās uz Archangelsku, kur strādāja kādā norvēģu firmā. Vēlāk, pēc kāda brauciena uz Murmansku, viņam radās izdevība saistīties administrātīvā darbā „uz sauszemes".

1921. gadā Aizstrauts atgriezās Latvijā un kopā ar citiem jūrniekiem nodibināja muitas arteli Rīgā, tajā darbodamies līdz 1941. gada beigām, kad okupanti sabiedrību likvidēja. Piezīmējams, ka Latvijas neatkarības sākuma gados, kad visa vēl bija nepietiekami, viņš ziedoja prāvas summas jaunās valsts vajadzībām. Kapteinis Aizstrauts apbalvots ar Trijzvaigžņu ordeni.

Pārmaiņu laiks arī krietnā jūrnieka dzīvē ierāva pa sāpīgam vaibstam, bet tie izgaisa, kad 1959.gadā viņš bija atkal kopā ar savu ģimeni Amerikas krastā, apmetoties uz dzīvi Ročestrā.

Mēdz teikt, ka jūrnieks, nokļuvis atpakaļ sauszemē, „sarūk" kā fiziski, tā garīgi, bet jubilārs pieder pie izņēmumiem: ilgais mūžs un bagātīgā dzīves pieredze pavērusi viņam apvārsņus, kādus ne katram izdevība skatīt. Darbīgs atmiņu krāšanā, izlīdzinājuma meklētājs satiksmē ar cilvēkiem un dziļi reliģiozs, kapteinis Kārlis Aizstrauts joprojām ir garīgi un fiziski možs notikumu vērtētājs: grūti atrast tematu, kuŗa risināšanā savs spriedums vai lietišķs vārds nepiekristu arī jubilāram. Bieži vien tur, kur jau vajadzētu atrasties jaunatnei — dievkalpojumos, draudzes dzīvē vai citos sabiedriskos sarīkojumos — vēl brašu un iznesīgu redz sirmo jūras vilku.

A. Sedasdēls

DENVERA

⊙ Atzīmējot Kurzemes cietokšņa atceri, DVap-bas Kolorado pr-ks V. Zobens ar vanadžu kopas prci Ritu Balodi apciemoja dzīvesvietās kritušo un mirušo leģionāru piederīgos, kā arī ģimenes, kuŗu dēli atrodas ASV bruņotajos spēkos Vietnamā, pasniedzot ziedus.

Vai nedabiska nāve?

Anglijas latviešu laikraksts „Londonas Avīze", 10. maija numurā rakstā „Miklaina nāve vilcienā" ziņojot par okupētās Latvijas jaunā archibīskapa Pēteŗa Klepeŗa pēkšņo nāvi Ķijevā, atrodoties ceļā no Maskavas uz Budapeštu, kur viņam un diviem citiem Latvijas garīdzniekiem bija jāpiedalās luteraņu minoritāšu baznīcu konferencē, izteic noteiktas aizdomas, ka P. Klepers miris nedabiskā nāvē.

Šai rakstā cita vidū lasāms: „Pēteris Klepers it kā miris vilcienā, un nāve konstatēta Ķijevā. Oficiālā diagnoze ir sirdstrieka, bet apstākļu pazinēji zina stāstīt, ka pēdējā laikā aizdomīgi daudz garīdznieku Pad. savienībā mirst vilcienu kupejās." — „Pēteris Klepers bija pazīstams ar savu stingro nacionālo nostāju, kādēļ viņu arī izraudzīja par aizsargu mācītāju." — „Tikai 23. martā viņš nāca par archibīskapu pēc tam, kad 80 gadu sasniegušais līdzšinējais ev.-lut. baznīcas vadītājs okupētajā Latvijā Tūrs atlūdzās. Viņš nepiedzīvoja savu amatā ievešanas dienu, jo tieši mēnesi pēc iecelšanas — 22. aprīlī jau bija miris."

Par archibīskapu maiņu okupētajā Latvijā „Londonas Avize" raksta: „Baznīcas vadītāju maiņa Latvijā marta beigās bija saistīta ar dažādām baumām un to izdarīja lielā slepenībā. Bija zināms, ka Gustavs Tūrs nav atteicies uz paša vēlēšanos, bet piespiests to darīt. Par baznīcas vadītāju maiņu ne rindas nav rakstījusi okupētās Latvijas prese, ne ar par to ziņots radiofona raidījumos. Tikai 3. aprīlī latviešiem ārzemēs domātajā raidījumā Rīgas radiofons paziņoja, ka marta beigās Rīgā notikušajā sinodē esot ievēlēts jauns archibīskaps Pēteris Klepers un ka līdzšinējais archibīskaps Gustavs Tūrs no saviem pienākumiem esot atlūdzies lielās gadu nastas dēļ. Pēteŗa Klepeŗa īstos nāves apstākļus un iemeslus zina gan vienīgi čeka, un jāsaubās, vai tie jebkad kļūs zināmi atklātībai, tāpat kā nekas nav zināms par miklainajiem apstākļiem, kādos pirms vairākiem gadiem Latvijā mira katoļu bīskaps Strods. Toreiz ziņoja, ka viņš miris satiksmes nelaimē."

Zīlējot iespējamo Pēteŗa Klepeŗa pēcteci amatā, Anglijas latviešu laikraksts raksta: „Pēc nesen konstruētās konsistorijas, kā tagad pārdēvēta Baznīcas virsvalde, par archibīskapa vietas pagaidu izpildītāju būtu jānāk Dr. Albertam Freijam. Vai viņam uzticēs augsto amatu, ir cits jautājums, jo Dr. A. Freijs ir 10 gadu pavadījis padomju cietumos."

IEROSINĀTS RADĪT . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

pietiekami lielam, lai vēlāk centru varētu paplašināt.

Šāda centra ierīkošana nenozīmētu atteikšanos no brīvās Latvijas idejas. Ja Latvija atgūtu brīvību, šis centrs kalpotu, varbūt, kā propagandas centrs. Tā iekārtošana dotu kopīgu mērķi, kuŗa sasniegšanai ilgāku laiku strādāt. Centra galvenais uzdevums būtu palīdzēt latviešu tautai atbrīvoties no apspiedējiem.

Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke savā runā norādīja, ka, lasot laikrakstu „New York Times", viņam radusies atziņa, ka pasauli nomāc plaisa starp divām ideoloģijām, kā arī iedzīvotāju skaita straujā pieaugšana.

Par tam ALAs priekšsēdis prof. P. Lejiņš un kultūras biroja vadītājs Dr. P. Norvilis nolasīja ar goda rakstiem apbalvoto vārdus. Tie bija skolotāji, jaunatnes, draudžu, DV organizācijas un Latviešu biedrības darbinieki.

Kultūras dienu atklāšanas akta nobeigumā Ņujorkas ķoklētāju ansamblis A. Jansona vadībā sniedza koncertu, kuŗu noklausījās vairāk nekā 400 apmeklētāju.

— be

Igauņu tautas svētkos

Ziemeļamerikas igauņi no 17. — 19. maijam Ņujorkā svinēja savus ceturtos tautas svētkus. Tā ir tradicija, kuŗu viņi paņēmuši līdz no dzimtenes, kur pirmie dziesmu svētki notika pirms vairāk nekā 100 gadiem. Tos atkārtoja ik pa 5 gadiem un turpinās arī tagad kā vienīgā atļautā tautiskuma izpausme okupētajā Igaunijā.

Brīvajā pasaulē igauņu dziesmu svētki pārveidojušies par tautas svētkiem un notiek ik pa 4 gadiem pārmaiņus Ņujorkā un Toronto. Šoreiz galvenais sarīkojums notika 18. maijā Vestčesteras apriņķa tautas namā Vaitplēnā pie Ņujorkas. Pirmajā brīdī, ieejot milzīgajā telpā un redzot tūkstošgalvaino kori tautas tērpos uz skatuves, izjūta bija tāda pati kā latviešu dziesmu svētkos. Tomēr drīz vien atklājās vairākas atšķirības. Galvenā tā, ka igauņi uz šiem svētkiem ņem līdz savus bērnus, un tā apmēram puse publikas ir jaunā paaudze. Priekšnesumi ir raibāki kā saturā, tā sniegumā, taču — neviens negarlaiko.

Programma sākās ar rīcības komitejas pr-ža A. Ābela ievadvārdiem un Igaunijas ģenerālkonsula Ernsta Jāksona uzrunu, kam sekoja ASV, Kanadas un Igaunijas himnas. Dziesmu izpildījumā piedalījās sieviešu koris, vīru koris un jaukts koris, reizēm orķestŗa vai ērģeļu pavadījumā, ar diriģentiem R. Toju, L. Virkhausu, P. Lidigu un V. Loigu. Orķestris bija sakomplektēts no igauņu mūziķiem, kas dzīvo dažādās ASV pilsētās, un to diriģēja komponists Uno Koks. Programmā bija dziesmas, kas atskanējušas dziesmu svētkos jau pirms Igaunijas neatkarības iegūšanas, piemēram, A. Letes „Mosties, mana tēvuzeme", tāpat iemīļoti gabali, kuŗus neizlaiž nevienos svētkos, kā M. Sāra „Ziemeļu gars", tradicionālas dziesmas, kā arī senas meldijas mūsdienu harmonizējumā, piemēram, R. Toja „Aint-Taint", bet arī dziesmas, kas tik mīļas katrai igauņa sirdij, ka viņi tās klausās ar asarām acīs, kā J. Āvika „Dievs, sargi Igauniju". Daudzas dziesmas bija ļoti liriskas. Zāles akustika nebija tieši slavējama, bet publika — čalīga. Tā daļa dziesmu smalkuma dažos balkona stūros, varbūt, pagāja secen nedzirdēta. Taču diriģentus apbalvoja ar ozollapu vainagiem, tādēļ jāpieņem, ka labi vien būs bijis.

Koŗa priekšnesumu atelpas brīžos uzstājās arī 300 personu lielā tautas deju grupa Leili Karbes (jauniešu) un Leo Rometa (pieaugušo) vadībā. Dejotāji bija sabraukuši no dažādākām ASV un Kanadas pilsētām. Viņi nodejoja 8 spridzīgas tautas dejas, pabeidzot ar „Tuljaku".

Programmā bija ietilpināta arī 300 vingrotāju uzstāšanās Aino Lukas (pieaugušās) un Martas Rannes (meitenes) vadībā. Vingrotājas bija tik labi trenētas, precīzas un graciozas, ka liela daļa publikas atzina šos priekšnesumus (it sevišķi mazās meitenes) par labākajiem visos svētkos.

Pret programmas beigām zālē iekārtojās skauti un gaidas ar visu nometnes inventāru — teltīm, katliem, karogkātiem u.t.t. Lai nometnes iespaids būtu pilnīgāks, viņi uznesa pat veselu „mežu" un tad sāka demonstrēt sastvas mākas (no kuŗām dažām bija ne tikai teorētiska vērtība): gaidas visu acu priekšā izauda lielu Igaunijas karogu, bet skauti parādīja, kā ar dzīvās piramīdas palīdzību tikt karogkāta galā.

Nobeigumā pie mikrofona pienāca ASV igauņu nacionālās komitejas pr-dis Heiki Lēsments, lai teiktu atvadvārdus. Ap viņu stāvēja sportisti, plikšķinādami basās pēdas, un skauti ar visu savu mežu; guntiņas šūpojās bērza šūpolēs, gaidas nekustīgi turēja savu lielo karogu, bet aizmugurē kā simboliska glezna pacēlās skatuve ar koŗi daudzkrāsainajos tautas tērpos. Publika piecēlās kājās, saplūzdama ar jaunatnes parādes rindām, bet koris orķestŗa un ērģeļu pavadījumā dziedāja himnisko „Hoia, Jumal, Eestid".

D. V.

Vakarā tais pašās telpās bija balle.

Igauņu namā Ņujorkā svētku laikā bija iekārtotas vairākas vērtīgas izstādes. Pagraba stāvā bija vēstures un etnogrāfijas klāsts ar novadu tērpiem un tautas mākslas eksponātiem; otrā stāvā — Igaunijas baznīcas vēstures izstāde ar seniem dokumentiem un retām grāmatām. Bez tam bija arī mākslas izstāde, kuŗā gaumīgā izkārtojumā parādīti 15 mūsdienu igauņu mākslinieku darbi. Izstādi atklāja igauņu konsuls Aksels Linkhorsts.

Highschool of Fashion telpās Ņujorkā notika dziesmu spēles „Nipernādijs krustceļos" izrāde. Šī luga ir Augusta Gailita romāna „Toms Nipernādijs" dramatizējums, ko veicis Ilmārs Mikivers. Mūziku tai komponējis J. Mandre. Heincs Rīvalds tēloja Nipernādija lomu, bet Īve Patresone — Ello.

Šī pati Īve Patresone, kuŗa ir pazīstama jauna dziedātāja un BATUN vicepr-ža Heino Ainso dzīvesbiedre, bija arī čakla tautas svētku izrīkotāja. Vienbrīd ļaužu pārpildītajā priekštelpā acis apstājās pie skata, kas tai pašā momentā aizveda daudzus gadus pagātnē, likdams atcerēties kādu tēlu augstu gaisā, kas pāri galvai izstieptās rokās tur trīs zvaigznes. Tādā pašā pozē ilgāku laiku stāvēja Īve Patresone, turēdama BATUN lipekli, kas prasa Pad. savienības izvākšanos no Igaunijas. Latvijas un Lietuvas. Šie lipekļi igauņu vidū kļuvuši ļoti populāri; viņi tos lieto ne tikai uz savām automašīnām, bet ar to „greznots" svētku laukumā iebrauca pat kāds tālbraucēju autobuss . . .

Kad svētki bija kurmet galā (pie tam — vismaz Igauņu namā pie alus kausa — tos it sirsnīgi bija svinējuši līdz laba daļa latviešu), apjautājos dažiem rīkotājiem par viņu pašu vērtējumu. Dažs tikai slaucīja sviedrus. Cits sāka atvainoties par zāles akustiku un lūgtā viesa — Ņujorkas gubernātora Nelsona Rokfellera iztrūkšanu. Bet kāds jauns Toetusfonda stipendiāts, savilcis pieri tādās grumbās, kādas rodas nepatīkamas patiesības sacīšanas reizēs, noteica: „Bija jau jauki. Nelaime tikai tā, ka nu valrums igauņu aizbrauks mājās pārliecināti, ka ar mums viss ir labi un rožaini. Bet — kad iedomājos visas tās stundas un līdzekļus, kas ieguldīti šo svētku tapšanā, un nostādu pretī laika un naudas trūkumu, ar kuŗu saduŗas ikviens, kas grib kaut ko reālu darīt mūsu zemes atbrīvošanas labā, tad . . ." — teikuma nobeigumam viņš tikai pašūpoja galvu.

Tā nu tas ir. Bet — vai tā tam jābūt? Ar izbrīnu vēroju, ka visi tie igauņi, kas darbojas organizācijā BATUN, arī aktīvi piedalījās svētku rīkošanā. Kādēļ nevarētu būt otrādi, visiem, kas piedalās tautas svētkos, aktīvi piedaloties arī politiskajā darbā, kaut vai pašreiz svarīgajā vēstuļu rakstīšanas akcijā valdību galvām?

D. V.

Klīvlenda

⊙ Satiksmes negadījumā 13. maijā nogalināts Klīvlendas latviešiem labi pazīstamais sabiedriskais darbinieks Kārlis Čečeris, dzimis 1916. gada 15. decembrī Praulienā. Aizgājējs bija Klīvlendas latviešu biedrības valdes loceklis un vairāk nekā 10 gadu darbojies arī DV apvienības valdē, veikdams dažādus pienākumus. Porabeka bēru namā 14. maijā notika māc. I. Gaides aizlūgums, kuŗā dziedāja vīru ansamblis Tēvzeme E. Stelmaņa vadībā, bet dienu vēlāk aizgājēju izvadīja uz Riversaides kapiem, kur atvadvārdus teica DV apvienības pr-ks A. Kalniņš, Latviešu biedrības vārdā K. Karnītis, draudzes palīdzības fonda uzdevumā J. Ozoliņš, no kreditsabiedrības R. Krūmiņš un simboliski no zaudētās dzimtenes R. Viļumsons.

⊙ Apvienotās draudzes dievkalpojumā 19. maijā viesojās prāv. R. Mužiks no Anglijas, teicot svētrunu. Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu telpā viesis referēja par nule Toronto notikušo Latvijas ev.-lut. virsvaldes plēnārsēdi un tās atzinumiem, atbildot arī uz jautājumiem. Prāv. R. Mužikam par interesanto referātu pateicās draudzes pr-ks T. Berkulis.

⊙ DV apvienības protektorātā 19. maijā klīvlendieši iepazinās ar uzvedumu „Veltījums Latvijai", piedaloties A. Tipānam ar Andreja Eglīša dzejoļu skandējumiem un Vijai Vētrai ar dejām. Sarīkojums bija samērā labi apmeklēts.

J. E.

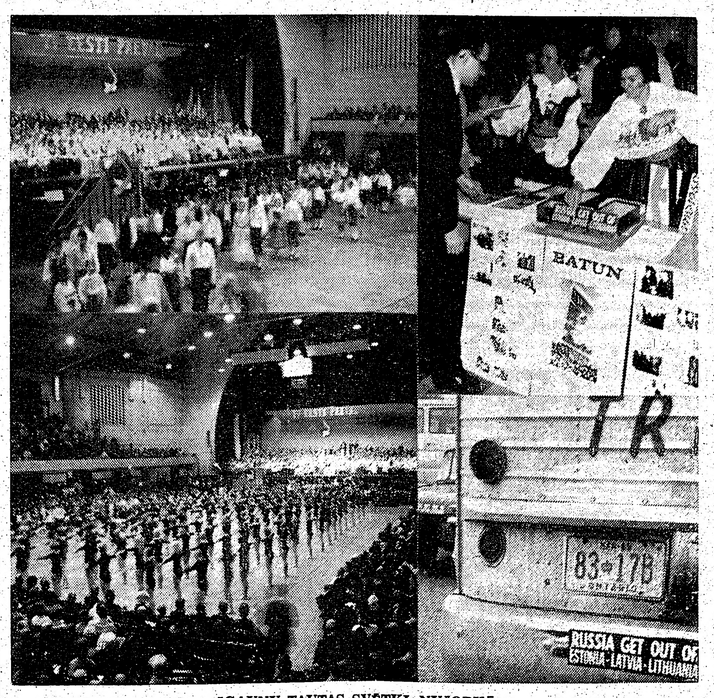

IGAUŅU TAUTAS SVĒTKI ŅUJORKĀ

Augšā pa kreisi: Priekšplānā tautas dejotāju grupa, bet uz skatuves koris. — Apakšā pa kreisi: Kopskats 300 vingrotāju priekšnesumu laikā; daudzas bija ieradušās no Kanadas. — Augšā pa labi: BATUN stendā izdala informācijas materiālus un pārdod lipekļus piestiprināšanai pie privātajām automašīnām. — Apakšā pa labi: Ar lipekli-saukli bija izrotāts arī viens no tālbraucēju autobusiem, ar kuŗu bija ieradušies dalībnieki no Kanadas. Foto: Dz. Paegle

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OSAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 787-2810. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Dievkalpojumi svētdienās notiek plkst. 11 rītā. Svētdienas skola sākas plkst. 10.30, jauniešu pulciņa nodarbības — 10 rītā.

2. jūnijā, pl. 2 dienā Vasarsvētku dievkalpojums — draudzes koŗa garīgs koncerts, atzīmējot 10 gadu darbību. Koris atskaņos Guno oratorijas jauniestudēto daļu. Ērģelnieks — Imants Sakss. (Dievkalpojums plkst. 11 nenotiks).

9. jūnijā dievkalpojums plkst. 11.

16. jūnijā, plkst. 11 Aizvesto pieminas dievkalpojums.

23. jūnijā, plkst. 11 — Jāņa Kristītāja dienas dievkalpojums.

30. jūnijā, plkst. 11 dievkalpojums.

Visās jūlija un augusta mēneša svētdienās dievkalpojumi notiks plkst. 6 vakarā.

Svētdienas rītos, plkst. 10.30, jūlijā un augustā pulcēsimies dievkalpojumos Saulainē.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331. Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

2. jūnijā, pl. 3 Vasaras svētku dievkalpojums.

9. jūnijā, pl. 11 dievkalpojums.

16. jūnijā pl. 3 Aizvesto piemiņas dievkalpojums.

22. jūnijā Līgo svētki Sidrabenē.

23. jūnijā plkst. 11 dievkalpojums Sidrabenē.

30. jūnijā pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 7. jūlijā Bērnu nometnes atklāšana Sidrabenē. Dievkalpojums plkst. 5.

Svētdien, 14. jūlijā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 21. jūlijā pl. 3 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 28. jūlijā Bērnu svētki Sidrabenē, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 4 augustā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē, pl. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Svētdien, 11 augustā pl. 10 Vaŗoņu piemiņas dievkalpojums Sidrabenē.

Svētdien, 24. augustā pl. 11 Bērnu nometnes slēgšana. Vakara dievkalpojums Sidrabenē.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 361 Danforth Ave.

1. jūnijā (sestdienā) plkst. 8 vakarā Vasarsvētku dievkalpojums.

15. jūnijā (sestdienā) plkst. 8 vakarā Aizvesto atceres dievkalpojums.

30. jūnijā plkst. 10 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā — Tālavā.

BRAMPTONA

16. jūnijā plkst. 1.30 pēcp. aizvesto atceres dievkalpojums Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave, South.

2. jūnijā, Vasaras svētku dievkalpojums plkst. 11. Piedalās: svētdienas skolas bērnu koris. Pēc dievkalpojuma bazniccas telpās svētdienas skolas mācības gadā nobeigums.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

2. jūnijā, plkst. 2 pēcp. Vasarsvētku dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 88 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

26. maijā, pl. 1.30 pēcp. Kristus debesbraukšanas dienas dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

16. jūnijā pl. 3 pēcp. aizvesto piemiņas dievkalpojums. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALA

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

2. jūnijā, plkst. 11 Vasarsvētku dievkalpojums draudzes lauku īpašumā, Tērvetē.

8. jūnijā (sestdienā) dievkalpojums plkst. 7 vakarā Presbiterāņu baznīcā.

Tērvetē 30. jūnijā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums.

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

2. jūnijā plkst. 1,30 Vasarsvētku dievkalpojums.

26. maijā iesvētību dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 2 pēcp. dziesmu lapiņas.

9. jūnijā plkst. 1.30 Aizvesto pieminas dienas dievkalpojums.

Dievkalpojums angļu valodā — 19. maijā plkst. 1.30 p. p.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

Draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12, Ont.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Latviešu ev.-lut. baznicas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Līventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1700, mācītāja mājā 538—7647.

sēde.

26. maijā, Debesbraukšanas dienas dievkalpojums Pēc dievkalpojuma draudzes valdes sēde.

2. jūnijā, Vasarsvētku un jauniešu iesvētes dievkalpojums ar dievgaldu. Mācītāji J. Sīpols un V. Līventāls.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal: 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679..

LOSANDŽELOSA

2. jūnijā, plkst. 11 Vasaras svētku dievkalpojums. Māc. E. Caune. Ērģeles Velta Barviks.

2. jūnijā, plkst. 3 p. p. Fullertonā, 215 N. Lemon ielā, Vasaras svētku dievkalpojums. Māc. E. Caune.

16. jūnijā, plkst. 11 Losandželosā Aizvesto pieminas diena.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

Viss mainās, viss rit. Šos vārdus var attiecināt ne tikai uz parādībām cilvēka dzīvē, bet arī rūpniecībā. Sevišķi spilgti tas izpaužas filmu industrijā. Nepakavējoties nemaz pie tās sākuma gadiem salīdzinājumā ar mūsdienām, jau pēdējos 15 gados pārmaiņas filmu sižetos resp. tematikā ir ievērojamas. Gandrīz pavisam izzudušas „ģimenes" filmas, kuŗas kopīgi varēja noskatīties kā lielie, tā mazie ekrāna cienītāji, retas kļuvušas vēstures lielfilmas. Toties plaukst un zeļ vardarbību, narkotiku, dažādu šausmu darbu un t. s. seksa filmas. Ir vesela virkne filmu, pēdējos gados uzņemtas, kuŗās centrālā fābula nav nekas cits, kā cilvēka dzīves bioloģisko faktu resp. dzimumdzīves attēlošana vairāk vai mazāk neaistētiskos skatos un koncepcijā.

Protams, šāda rakstura filmās pats saturs, t. i. kodols, jau noteic sižeta ierobežoto ampluā. Tas var atšķirties vienīgi apdarē, ne darbībā, un bieži šīs filmas ir tik nepatīkami vientiesīgas, ka izraisa izsmieklu pat gados jaunajos skatītājos.. Pieaugušu, nobriedušu skatītāju šādas „mākslas" filmas, vai pareizāk — pašreizējā laikmeta garīgās nabadzības apliecinājumi vienkārši garlaiko. Jābūt ar krietnu humoru apveltītam (vai arī sabiedriskās psihes pētniekam), lai līdz galam noskatītos tādu skandinavu ražojumu kā „Dear John" vai nule Toronto parādījušos 20. gadsimta sasniegumu — Dž. Džoisa romāna „Uliss" pārstrādājumu filmā. Pat par slaveno zviedru režisoru Ingmaru Bergmanu recenzijās lasīts, ka tas, acīm redzot, izsmēlis savu fantaziju lielā sugas turpināšanas fakta interpretācijā un pēdējos darbos nekā jauna vairs nav pratis ielikt.

Jā, ko tad jaunu var ielikt vienkāršā faktā, kā to izpušķot? Taču kožam tikai ar zobiem, sēžam uz glutens maximus muskuļa un elpojam caur degunu vai muti, ne citādi. Tie ir kaili fakti. Bet brīžam šķiet, ka visa mūsu laikmeta raksturīgākais vārds ir kailums. Kailums architektūrā, mākslās, fiziska un garīga atkailināšās cilvēka dzīves izpausmēs...

Pat kultūrfilmās arvien biežāk iezogas atkailinātu miesas daļu uzņēmumi, kas saturu ne izskaidro, nedz padara pievilcīgāku, tātad nevajadzīgi iestarpināti. Rodas jautājums: kur palikusi filmu cenzūra? Kādēļ skati, kas aizkar aistētiskās jūtas (nerunājot nemaz par ētiskajām, kuŗas nevēro nevienā filmā), netiek izgriezti?

Filmu cenzūra Kanadā un ASV pastāv. Bet ASV tā nodarbojas vairāk ar sociālu „tabu" (rašu diskriminācijas u. c. jautājumu) ievērošanu, un Kanadā filmu cenzoriem aizvien vairāk izspiež dzirkles no rokām, tāpat kā Eiropā, kur filmu cenzūra jau „guļ pēdējos elpas vilcienus".

Jāatzīst, ka cenzori ir neapskaužamā stāvoklī. No abām pusēm — „puritāņiem" un „liberālajiem intelektuāļiem" — spaidītiem, viņiem nākas ļoti grūti efektīvi turēties pretim intelektuālo atkritumu spēcīgajai straumei, kas „modernisma prasību" vārdā veļas pār kino un televīzijas ekrāniem, mēģinādama aizskalot ikvienā cilvēkā izkopto ētiskās un aiztētiskās normas kā kaut ko novecojušu. Arī prejsē, aizstāvot jauno „mākslas" virzienu, kā postīga rūsa pāri veselām lappusēm klājas intelektuālu argumenti, bet pretī atskan vienīgi viena otra vecāka senātora sašutušu vārdu vāja atbalss. Ne jaunatnes audzinātāji, ne garīdzniecība aktīvi nevēršas pret nemitīgo dubļu lavīnu, kuŗa jaunatnes apziņā jau ievērojamā mērā noārdījusi spēju izšķirt, kas labs, kas ļauns.

Tomēr Kanadā vairākas seksuālās „mākslas" filmas, kas uzņemtas Kvebekā, netika atļautas, kaut tās izrādītas ASV. Bet filmu cenzoru padome neslēpj, ka tās darbs pēdējos gados stipri apsicis un iespējama tā drīza izbeigšana.

Pamatīsim skatienu Eiropas valstīs, no kuŗām seksa filmas visvairāk importē — Zviedrijā un Dānijā. Cilvēka kaislību fiziskās izpausmes visrūpīgāk filmās dokumentējusī zviedru režisori un producenti. Tomēr Zviedrijā vēl pastāv filmu cenzūra, kaut jau vairākus gadus zviedru zinātnieku un ekspertu pulciņš iestājas par tās atcelšanu. Kā raksta „The Scandinavian Times", šie eksperti atzinuši, ka filmu cenzūrai neesot jēgas. Relatīvi mazo garā nestabilo skatītāju skaitu, kuŗu seksa un vardarbību filmas varētu rosināt uz vardarbību, uz to pašu varētu pavedināt jebkuŗa filma, jo šādu personu psihiskā reakcija nekad neesot aplēšama. Šādu un līdzīgu atziņu memorands jau iesniegts valdībai, tā ka Zviedrijā filmu cenzūras atcelšana ir tikai laika jautājums.

Ar laiku tā paredzama arī Norvēģijā, kaut tur cenzori vēl ir pastingri, noraidot ne vien Zviedrijas jaunāko bioloģisko faktu filmu „Ziņkāre", bet arī ASV filmēto suminājumu varmācībai un kriminālismam „Bonija un Klaids".

Visstingrākā filmu cenzūra pagaidām ir Somijā. Pērnajā gadā no 18 filmām izgriezti nevēlami skati 728 pēdu garumā, bet 24 filmas, to vidū arī zviedru „Ziņkāre", pavisam aizliegtas.

No Skandinavijas valstīm vispieļāvīgākā šai ziņā, tūlīt pēc Zviedrijas, ir Dānija, kuŗas cenzori pēdējos 8 gados noraidījuši tikai 9 filmas. Pēdējā atraidītā ir Holivudas ražojums „The Wild Angels", kas nule atkļuvusi arī Toronto. Uz šīs filmas aizliegšanu pastāvēja pats Dānijas tieslietu ministrs. Dāņu 1913. gadā dibinātā cenzoru padome gan nolēmusi šogad likvidēties. Valdības iecelta komisija pēc 5 gadu darba atzinusi, ka nav varējusi atrast neviena neapstrīdama iemesla, kādēļ divām vai trim personām būtu piešķiramas tiesības noteikt, kādas filmas miljoniem citu pieaugušo drīkstētu noskatīties un kādas ne. Cenzūra arī nespējot efektīvi novērst seksa, varmācību un gaumes trūkuma izmantošanu komerciāliem nolūkiem. Jau pērnā gada pornogrāfijas ierobežošanas atcelšana dāņu parlamentā nav izraisījusi lielas diskusijas. Tādas tagad negaida arī par filmu cenzūras atcelšanu, ievērojot vēl to, ka pornogrāfiskās literātūras noiets pēdējā gadā samazinājies par pusi.

Tāds ir stāvoklis dažās Eiropas valstīs. Arī Amerikā problēmas tās pašas. Bet vērojot šeit nosliece jaunatnes audzināšanā un sabiedriskās domas ietekmēšanā, grūti izvairīties no skepticisma. Kas pateiks, vai sabiedrība pati zaudēs interesi par intelektuāliem atkritumiem, ja tie kļūs brīvi pieejami katrā formā un vairumā, vai arī to plūdi aizvien vairāk saduļķos un saindēs brīvo garu, kas ikvienā cilvēkā piedzimst tīrs? Upju un ezeru piesārņošana jau izraisījusi bažas aprindās, kuŗām jāgādā par dabas bagātību lietderīgu izmantošanu, bet bērnu un jauniešu dvēseles piesārņošana, šķiet, valsts un sabiedrības sirdsapziņai nerūp.

S. Sniedze

Filmu cenzūras noriets

Zviedrijas karaliskā teātŗa aktrise Lena Nīmane (stūrī) vienā no nevainīgākajām scēnām zviedru filmā „Ziņkārs — dzeltens".

IZIRĒJAMA
KABĪNE — MUSKOKĀ,
pie ezera, 2—3 personām.
Elektriskais ledusskapis un plīts. ($35.00 nedēļā).
Nav atļauti mājdzīvnieki (suņi un kaķi). Pēc vēlēšanās izīrē arī laivu. Zvanīt Toronto 233-7149 pēc pl. 7 vak.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Alma Ranne

dzim. 1876. gada 17. aprīlī,
mirusi 1968. gada 15. maijā Toronto.

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

29. maijā — pl. 8 vakarā, Latviešu namā Reliģiski ētiskas pārdomas par tematu „Septiņi tikumi". Runās māc. R. Ekšteins, dziedās Pēteris Geistauts, pie klavierēm Ilze Ābele.

31. maijā — plkst. 8. vak. Latviešu namā vakariņas ar jautru programmu.

1. jūnijā — pl. 10 rītā Latviešu namā TLB Sestdienas skolas 17. izlaiduma akts.

1. jūnijā — pl. 1 dienā Broadview stadionā (YMCA) Starptautiskais futbola turnīrs Latviešu sporta apvienības Kanadā sarīkojumā.

1. jūnijā — plkst. 7 vak. dubultkvarteta „Kalvis" koncerts Saulainē.

1. jūnijā — pl. 7 vakarā Ernas Ošiņas—Bērziņas klasiskās baletskolas gadskārtējais audzēkņu vakars Bloor Collegiate auditorijā, 1141 Bloor St. W.

8. un 9. jūnijā — pl. 8 un 6 resp. Sv. Andreja baznīcas zālē A. Tipāna un V. Vētras veltījums Latvijai „Dzejas un dejas". Biļetes iepriekšpārdošanā pēc 4. maija DV grāmatnīcā.

15. un 16. jūnijā — Sidrabenē jaunatnes un sporta svētki.

21. jūnijā — pl. 7.30 vak. Jāņu ielīgošana „Jāņi — kā pa Jāņiem" DV namā — 125 Broadview Ave.

22. jūnijā — Saulainē Līgo vakars ar izvilkuma uzvedumu no A. Brigaderes jautrās spēles „Lielais loms" ar dziesmām un dejām.

22. jūnijā — Sidrabenē Līgo vakars ar brīvdabas uzvedumu un deju.

5. oktobrī — Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

25. oktobrī — TLB inženieŗu un tehniķu kopas tradicionālā inženieŗu balle Inn On The Park telpās.

20. oktobrī — pl. 5.30 pēcp. Sv Andreja baznīcas zālē baritona Pētera Geistauta jubilejas koncerts.

KICENERA

1. jūnijā — plkst. 7 vakarā Ceriņu balle ar karalienes vēlēšanām un raibu programmu. Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespeleras, pie Waterloo-Wellington šķērslauka.

SV. KATRĪNAS

15. jūnijā — pl. 3 p. p. Sv. Katrīnu mednieku un makšķerniekuklubs rīko zušu makšķerēšanas un spininga mērķi mešanas sacensības Niagaras upē. Beigas plkst. 12 naktī.

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

J. Ozoliņa orķestris — Vilšigās acis. Stereo $7.00
Meitene, zeltene, Vilšigās acis, Nekas nav tik jauks, Kvēlo, pagale, Plaukstiņpolka, Čuči mana līgaviņa, Metieniņš, Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme, Gājputni, Meitene, tumšmate. Gadi, gadi, Jandaliņa smaids.

DEJU MŪZIKA

J. Ozoliņa orķestris — Sapņo par mīlu un Gauju. Stereo $7.00
Ugunskurs, Skaists bij tas laiks, Dēls pārveda līgaviņu, Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Tūdaliņ, tagadiņ, Virši zilie, Palīec sveika, baltā bērzu birze, Sveika Gauja, Mugurdancis, Ko, runcīt, tu domāji?, Mūsu mīla bij sapnis, Ozolīti, zemzarīti.

H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5. Stereo $5.50
Sen tas bij, Neaizmirstamais skūpsts, Atceries, meitenīt, Pērses meitene, Lakatiņš zilais, Brūklenājs, Polka, Bij Jāņu nakts, Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Draugs, nejautā, Tur es dzēru, Šķiršanās.

L. Gleške — Latviešu tautas dziesmas—kokles pav. Mono $5.00
Stāvēju, dziedāju, Es, maģa meitiņa, Dzērāj' puisis bēdājāsi, Kam der kalni, kam der lejas, Saulīt vēlu vakarā, Man deviņi rožu dārzi, Divi, divi, kas tie divi?, Tek saulīte tecēdama, Zied ieviņa, ābelīte, Dzeguze kūko, Es adiju raibus cimdus, Lēni, lēni jūra krāca, Vakars nāca, vāverīte, Maza, maza es meitiņa.

Dziesmu Vairogs — koris. Stereo $5.50
Tu, Mūžīgais — A. Kalnājs. Dārgās ēnas — J. Zālītis. Naktij — A. Jērums. Trimdinieka dziesma — V. Baštiks. Senlatviete — V. Baštiks. Zilie sapņu kalni — P. Barisons. Bērzs rudenī — J. Vītols. Bārenītis — J. Graubiņš. Jāju, jāju koklēdams — J. Norvilis. Lai jāj tautas šoruden — A. Ābele. Pūti, pūti, zilais vējiņš — A. Kalnājs.

Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris ar orķestri. Stereo $5.50
150. Psalms — B. Brittens. Oratorijas „Svētīti laudis" prologs.

Svētīgi garā nabagi. Svētīgi, kam bēdas.

Verena Stelps - Dambrans, klavieres. Mono $5.00
Suite — A. Sturms. Ballade — A. Kalniņš. Sonata — T. Keniņš. Sonatina — J. Mediņš.

Sv. Andreja draudzes koris. Mono $4.50. Stereo $5.50
Solisti: M. Dežardēna, P. Geistauts, E. Timermane — ērģeles un A. Purvs — diriģents: Pie Bābeles upēm — A. Kalniņš. Zvaigžņotā junda — T. Keniņš. Kā briedis brēc — E. Melngailis. Zem nastas — H. Pavasars. Gloria — A. Vivaldi.

H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5., Stereo $5.50
Sen tas bij, Neaizmirstamais skūpsts, Atceries meitenīt, Pērses meitene, Lakatiņš zilais, Brūklenājs, Bij Jāņu nakts, Vēlreiz, draugs, nāksi tu, Draugs, nejautā, Tur es dzēru, Šķiršanās.

Daugavas Vanagu Nr. 2. Mono $5.00. Stereo $5.50
Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Baltā roze. Kad pār austrumiem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūst. Pumpiņragā. 15. divizijas dziesma. Es vēlos mājās pārnākt. Tur Cēdelgemā, draugs. Balta roze nozied. Vedēj. Virši zili, virši sārti. Aizgāja latvietis. Junda.

Alfreds Poriņš — Teiksma. Mono $5.00
Pūt vējiņi. Ar laivu ielaidos. Div dzelteni kumelīni. Visiem rozes dārzā ziedēj. Ai, zaļāi līdacīņa. Saulīt' tecēj', tecēdama. Verdzenes dziesma. Ziemas saule. Spāniešu romance. Liepu tēja. Kad nāksi atkal.

Vīru koris VIESTURS. Mono $4.50
(No 1959. g. — 1965. gadam iedziedātā 21 dziesma)
Lai vētra krāc. Šurp brāļi. Karš. Uguns milna. Jaunība. Miglā. Dzimtā puse. Jāņu laiks. Saule un mēness. Dzelmju snauda. Pūtīn pūta... Kā gan var pazīt. Grūti pūta līgaviņa. Aijā manu vieglu prātu. Div' bajāri. Padziedami nu, bāliņi. Viens gans nomira. Visi gani mājās dzina. Apsegloju bīrzu sesku. Kalējiņi bāleliņi. Alus kanna. — Diriģenti: I. Sakss un L. Albertiņa. Solisti: J. Baruška.

Nujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis
KOKLĪTES SKANĒJA. Mono $4.50. Stereo $5.50
Koklītes skanēja. Trīs sidraba upītes. Puri, puri, meži, mežī. Ēdiet, govis, zaļu zāli. Ganīdama saganiju. Dancis Nr. 3. Kāzu balss. Velc, pelīte, saldu miegu. Oi, agleit, agleit. Aiz kalniņa mēnestiņis. Laid iekšā, saimenīece. Koklīte skanēja. Balti gulbji satupuši. Talka, talka, lielā talka. Sēju jauku rožu dārzu. Pirmā diena, otrā diena. Noriet saule vakarā. Kam tie kalni. Kam, liepiņa, tu nolūzi Cirulīti, mazputniņ. Kamolinīdeja.

Antons Kivlenieks. Mono $5.00
(Latviešu tautas dziesmas un dejas kokles pavadījumā)
Cielava, baltgalve. Ciruli, ciruli. Vāverīte. Aiz kalniņa dūmi kūp. Smīkls man. Visi ciema suņi rēja. Ciema daiļā sērdienīte. Teci, teci, kumeliņi. Pieci gadi kalpiņš biju. Mugurdancis. Stovēju, dzidoju. Aiz azara boliti bārzi. Myus cīma meitiņa. Gaŗa mana šī naksnina. Redz' kur lāja. Puiši, puiši. Vai, māmiņa. Rikšu bēri es palaidu. Jandaliņš.

Meitenu kvintets — ROTA. Stereo 5.50
Latviešu tautas dziesmas: Jo dziedāju, jo skanēja. Ai, saulīte. Saules teiksma. Visiem rozes dārzā zied. Kālabadi galdiņam. Švāģera meitiņa. Kūko, mana dzeguzīte. Nāk rudentiņš. Ej projām, ledutiņ. Pus vasaras es dziedāju. Trīcēj' kalni. Beidzamāsi rozes sēju. Lūdzami, jautini.

Vera Leinvebere — klavieres. $5.25
J. Vītols — Variācijas un T. Keniņš — Sonāta.

DABŪJAMAS DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE ST. TORONTO 4, ONT.
ONTARIO IEDZĪV. + 5% P.S.T.

Dāviniet sveštautiešiem
Prof. Alekša Rubuļa
LATVIAN LITERATU
lai palīdzētu popularizēt Latvijas
Dabūjama
DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 4, C
kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā

HALIBURTONĀ
basu un ezera foreļu vieti
DABŪJAMI APMEŽOTI GRUNTSG
līdzeni un smilšaini vai arī stāvi un k
Pirmklasīga makšķerēšana. Iemaksa $22
nešmaksa, ieskaitot 9 proc. augļu, — $22.
800 — 3.900 dol. Vieta atrodas austrumos
tonas, 8 jūdzes uz „legend of Miskwabini
121. lielceļa. Tuvāku informāciju pieprasi
chell Ltd. Realtors, Suite 101, 24 Queen S
ton. Toronto telef. 677—1314.

DV Kičeneras— Voterlū no
"Ceriņu" Ba
AR KARALIENES VĒLĒŠAN
1968. g. 1. jūnijā, plkst. 7 vak. Ungāru
3 jūdzes ziemeļos no Hespellera
(pie Waterloo - Wellington aerod
RAIBA PROGRAM
Ar tautas dziesmām piedalās:
soprāns ĒRIKA BEITĀNE,
pie klavierēm komp. JĀNIS NORV
Feļetonists KRIŠS ĶEPALA
St. Catherines VANADŽU ANS
HUGO MEISNERA ORĶESTR
PILNA BUFETE
BAZĀRS
Ieeja: $2.50 no personas, skolēniem līdz

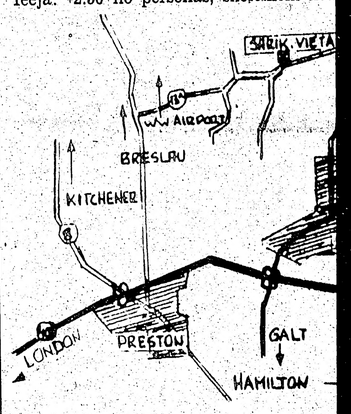

Augšējais ceļa plāns neradīs grūtības juma vietu. Jābrauc pa 401. lielceļu līdz kuŗa nogriezties ziemeļu virzienā. Iebr lerā, pagriezties pa kreisi pie satiksme braukt pa 24. ceļu apm. 2 jūdzes līdz pir kas nogriežas pa kreisi, ceļa zīmes rāda Nogriezties pa šo ceļu, apm. pēc 1 jūdz liels nams ar uzrakstu HUNGARIAN Tā ir sarīkojuma vieta.
UZ REDZĒŠANO

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVI
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTE
GRĀMATA, KAS PALIDZĒS JŪSU DRAUGI
APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOMUNI
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 Co
Toronto 4, Ont. Canada

MĒS IESPIEŽA
Laulību un iesvētību ielūgumu k
Vizītkartes
Dokumentus biedrību vajad
Koncertu programmas
Sarīkojumu biļetes
Plakātus, dziesmu lap
Vēstuļu veidlapas, a
Grāmatas, žurnālu
Labs darbs. — Mērenas cen
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT
Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4,
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 41

ņu parlamentā nav izraisījusi lielas diskusijas. Tādas tagad negaida arī par filmu cenzūras atcelšanu, ievērojot vēl to, ka pornografiskās literatūras noiets pēdējā gadā samazinājies par pusi.

Tāds ir stāvoklis dažās Eiropas valstīs. Arī Amerikā problēmas tās pašas. Bet vērojot šeit noslieces jaunatnes audzināšanā un sabiedriskās domas ietekmēšanā, grūti izvairīties no skepticisma. Kas pateiks, vai sabiedrība pati zaudēs interesi par intelektuāliem atkritumiem, ja tie kļūs brīvi pieejami katrā formā un vairumā, vai arī to plūdi aizvien vairāk saduļķos un saindēs brīvo garu, kas ikvienā cilvēkā piedzimst tīrs? Upju un ezeru piesārņošana jau izraisījusi bažas aprindās, kuŗām jāgādā par dabas bagātību lietderīgu izmantošanu, bet bērnu un jauniešu dvēseles piesārņošana, šķiet, valsts un sabiedrības sirdsapziņai nerūp.

S. Sniedze

anne

. aprīlī,
5. maijā Toronto.

viešu draudzes Toronto
AS FONDS

TVIEŠU
J PLATES

— Viltīgās acis. Stereo $7.00
is, Nekas nav tik jauks, Kvēlo, pa-
ana līgaviņa, Metieniņš. Es dziedā-
jputni, Meitene, tumšmate. Gadi,

o par mīlu un Gauju. Stereo $7.00
aiks, Dēls pārveda līgaviņu, Vēl-
iņ, tagadiņ, Virši zilie, Palec sveiGauja, Mugurdancis, Ko, runcīt,
apnis, Ozolīti, zemzariti.
n dziesmas. Mono $5. Stereo $5.50
s skūpsts, Atceries, meitenīt, PērBrūklenājs, Polka, Bij Jāņu nakts,
raugs, nejautā, Tur es dzēru, Šķir-

dziesmas—kokles pav. Mono $5.00
meitiņa, Dzērāj' puisis bēdājāsi,
as, Saulīt vēlu vakarā, Man deviņi
divi?, Tek saulīte tecēdama, Zied
o, Es adīju raibus cimdus, Lēni,
, vāverīte, Maza, maza es meitiņa.
— koris. Stereo $5.50
Cārgās ēnas — J. Zālītis. Naktij —
esma — V. Baštiks. Senlatviete —
— P. Barisons. Bērzs rudenī —
ubiņš. Jāju, jāju koklēdams — J.
den — A. Ābele. Pūti, pūti, zilais

s koris ar orķestri. Stereo $5.50
rātorijas „Svētīti laudis" prolog.
kam bēdas.
rans, klavieres. Mono $5.00
— A. Kalniņš. Sonata — T. Ķe-

ris. Mono $4.50. Stereo $5.50
istauts, E. Timermane — ērģeles
Pie Bābeles upēm — A. Kalniņš.
ņš. Kā briedis brēc — E. Melngalrs, Gloria — A. Vivaldi.
n dziesmas. Mono $5.-, Stereo $5.50
skūpsts, Atceries meitenīt. PērBrūklenājs. Bij Jāņu nakts. Vēl-
. nejautā. Tur es dzēru. Šķiršanās.
2. Mono $5.00. Stereo $5.50
riet. Baltā roze. Kad pār austrueme. Kur Gauja plūst. Pumpiņravēlos mājās pārnākt. Tur Cēdelzied. Vedēj. Virši zili, virši sārti.

Teiksma. Mono $5.00
s. Div dzelteni kumelīni. Visiem
Vidaciņa. Saulīt' tecēj', tecēdama.
saule. Spāniešu romance. Liepu

STURS. Mono $4.50
dam iedziedātā 21 dziesma)
arš. Uguns milna. Jaunība. Miglā.
ule un mēness. Dzelmju snauda.
t. Grūti pūta līgaviņa. Aijā manu
adziedami nu, bāliņi. Viens gans
a. Apsegloju birzu sesku. Kalējiņi
enti: I. Sakss un L. Albertiņa. So-

dziedātāju ansamblis
Mono $4.50. Stereo $5.50
pa upītes. Puri, puri, meži, meži.
ama saganiņu. Dancis Nr. 3. Kāzu
gu. Oi, agleit, agleit. Aiz kalniņa
niece. Kokļīte skanēja. Balti gulņa talka. Sēju jauku rožu dārzu.
riet saule vakarā. Kam tie kalni.
ilīti, mazputnin. Kamolindeja.
ieks. Mono $5.00
un dejas kokles pavadījumā)
uli. Vāverīte. Aiz kalniņa dūmi
suni rēja. Ciema dailā sērdienīte.
kalpiņš bija. Mugurdancis. Stobārzi. Myus cima meitiņa. Gara
lāja. Puiši, puiši. Vai, māmiņa.
liņš.
TA. Stereo 5.50
dziedāju, jo skanēja. Ai, saulīte.
dārzā zied. Kālabadi galdiņam.
a dzeguzīte. Nāk rudentiņš. Ej
es dziedāju. Trīcēj' kalni. Beljautini.
— klavieres. $5.25
un T. Keniņš — Sonāta.
GRĀMATNĪCĀ
. TORONTO 4. ONT.
ZĪV. + 5% P.S.T.

Dāviniet sveštautiešiem

Prof. Alekša Rubuļa

LATVIAN LITERATURE

lai palīdzētu popularizēt Latvijas vārdu

Dabūjama

DV grāmatnīcā

491 College St., Toronto 4, Ont.

kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.

HALIBURTONĀ—

basu un ezera foreļu vietā

DABŪJAMI APMEŽOTI GRUNTSGABALI līdzeni un smilšaini vai arī stāvi un kraujaini. Pirmklasīga makšķerēšana. Iemaksa $22.24 un mēnešmaksa, ieskaitot 9 proc. augļu, — $22.24. Cenas no 800 — 3.900 dol. Vieta atrodas austrumos no Haliburtonas, 8 jūdzes uz „Legend of Miskwabinish" pusi, pie 121. lielceļa. Tuvāku informāciju pieprasīt: E. A. Mitchell Ltd. Realtors, Suite 101, 24 Queen St. E. Brampton. Toronto telef. 677—1314.

DV Kičeneras- Voterlū nod. rīko

"Ceriņu" Balli

AR KARALIENES VĒLĒŠANĀM

1968. g. 1. jūnijā, plkst. 7 vak. Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespelleras (pie Waterloo - Wellington aerodroma.)

RAIBA PROGRAMMA

Ar tautas dziesmām piedalās:

soprāns ĒRIKA BEITĀNE,
pie klavierēm *komp. JĀNIS NORVILIS*
Feļetonists KRIŠS ĶEPALA
St. Catherines VANADŽU ANSAMBLIS

HUGO MEISNERA ORĶESTRIS

PILNA BUFETE VAKARIŅAS

BAZĀRS

Ieeja: $2.50 no personas, skolēniem līdz 18 g. pusc.;

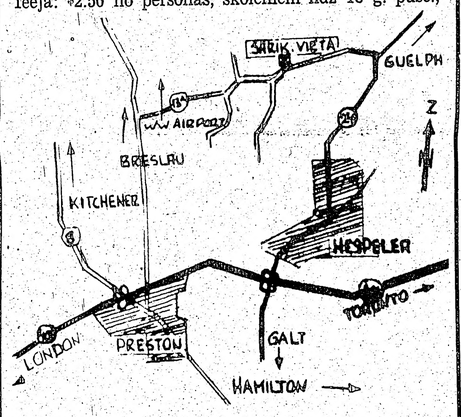

Augšējais ceļa plāns neradīs grūtības atrast sarīkojuma vietu. Jābrauc pa 401. lielceļu līdz 24. ceļam, uz kuŗa nogriezties ziemeļu virzienā. Iebraucot Hespelerā, pagriezties pa kreisi pie satiksmes ugunīm un braukt pa 24. ceļu apm. 2 jūdzes līdz pirmajam ceļam, kas nogriežas pa kreisi, ceļa zīmes rāda W-W airport. Nogriezties pa šo ceļu, apm. pēc 1 jūdzes labajā pusē liels nams ar uzrakstu HUNGARIAN HOME KLUB. Tā ir sarīkojuma vieta.

UZ REDZĒŠANOS 1. JŪNIJĀ!

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET

A. BERZIŅA

THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00

GRĀMATA, KAS PALIDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOMŪNISMU.

Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biļetes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

Latvija Amerikā

491 College St., Toronto 4, Ont.

Canada.

TEL.: 921-7121 (Code 416)

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizaugušās drupas,	$4.80
M. Eglītis — Rotaļa, stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dzejā un gleznās 2. gr. Asinis un ugunis	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums XIII	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Dzīves krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
„ Pēc pastardienas, rom.	$4.50
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$4.20
R. Rīdzinieks — Patiesību meklējot, dzejoļi	$1.00
V. Avens — Caurumi, dz.	$1.00
R. Mūks — Nāve un Otto, dz.	$1.00
G. Pļavkalns — Caurspīdīgas ēnas, dz.	$1.00
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu - Bartoldiju	$2.00
K. Zvejnieks — Inese, rom.	$3.25
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģēņevs — Dūmi, rom.	$3.85
Jānis Niedra — Dziedonim veltīts rakstu krājums	$4.50
Teach Yourself Latvian	$2.75
I. Dombrovska-Larsena—Uz darbnīcas sliekšņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
A. Voitkus — Aiz miglas aust saule, rom.	$4.80
Raiņa un Aspazijas 1968. g. Gada grāmata	$2.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
H. Kreicers — Logi, apceres	$6.00
K. Ķezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
G. Zariņš — Trimdas augstā dziesma, stāsts	$3.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
P. Ludvigs — Mūsu Latvijas ūdeņi, stāsti	$5.50
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlītls un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. proī Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
„	
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.80
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
M. Kovaļevska — Astoppadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un stenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
J. Sirmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
K. Pētersons — Apvārsņi aicina	$6.50
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Slipķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzelonžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Z. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet

Tālr. 921-7121

DV GRĀMATNĪCĀ

491 College Street, Toronto 4, Ont.

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevums

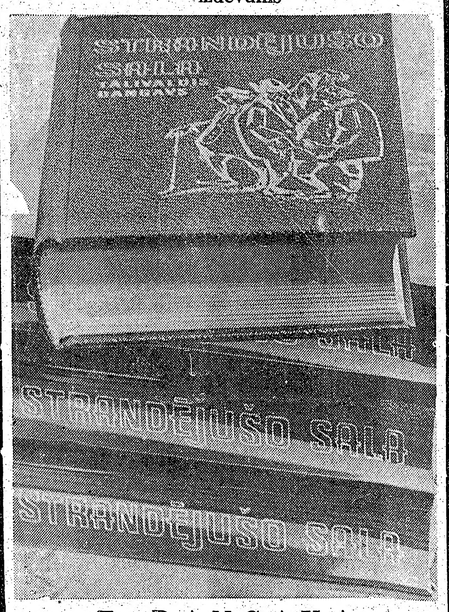

T. DANGAVA

stāstu krājums

STRANDĒJUŠO SALA

Nora Valtere „Latvija Amerikā" cita starpā raksta: „Dangavs ir rakstnieks ar duālistisku dvēseli. No vienas puses viņš ir izteikts intelektuālis ar plašu erudīciju gan literātūrā, gan filozofijā, mūzikā, glezniecībā. . . . stāsti visvairāk fascinē ar dēkainību, ar neparastās, skarbās, primitīvās un tomēr krāšņās svešādās zemes elpu."

Cena $8.20 GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE

Dabūjama DV Grāmatnīcā

491 College Street, Toronto 4, Ont.

ATKAL DABŪJAMA

Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama

P. Mantnieka

LATVIJAS KARTE $8.00

Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Rotbergu

PERSIJU

ARNOLDA DĒLU, dzim. 1940. g. 2. augustā, M E K L Ē māsīca Irena Strēlniece dzim. Bērziņa. Rakstīt Mr. J. Žulerons 1068 Brookview Ave. Burlington, Ont. Canada.

FRANK VASS BA

ADVOKĀTS-NOTĀRS

263 College ielā, Toronto. (pie Spadina Ave.)

TEL. WA 2-6112, 2-6111

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

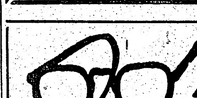

Tālr. 534-1403, Toronto

IGAUŅU OPTIĶIS

J. RATAS

169 Danforth Ave. HO 5-6351

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.

Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

DAUGAVAS VANAGU NAMS

125 BROADVIEW AVE.

īrē telpas

DEJĀM— VIESĪBĀM KĀZĀM—

Pieprasāmas: M. Ādama kundzei pēc pl.6 vakarā HO6-1517, Toronto

Baltic PLASTERING

Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.

Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.

Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

OPTIĶIS LUNSKY

470 College St., Toronto

WA 1-3924

VASARNIEKI,

REZERVĒJIET ISTABAS „ROTĀ" un MEŽA MĀJĀ JAU TAGAD!

Ievērojami zemas cenas, pirmklasīgs ēdienu galds, vēsas naktis (kontinentāls klimats — 2000 pēdas virs jūras līmeņa un tikai 120 jūdzes no NUJORKAS), latviska vide un sabiedrība (kaimiņos N. Y. draudzes bērnu vasaras nometne, nedēļu nogalēs latv. mākslin. priekšnesumi un deju vakari „ROTAS" klubā, kamīns, bibliotēka utt.)

PIEMĒRS: 2 pers. istaba ar pilnu pansiju — $91 nedēļā!

(Izīrējamas 30 istabas)

Tuvāka informācija un pieteikšanās, rakstot:

„ROTAS" admin. A. LĪCIS, „ROTA", ELKA PARK, N. Y. 12427, vai zvanot 518-589-9878.

Baudiet lielisku atpūtu un vasaras priekus lielākajā latviešu vasarnīcā **Glen Echo Lodge**

skaistajos Muskokas ezeros. Vasarnīca atrodas 100 jūdzes ziemeļos no Toronto, 7 jūdzes rietumos no Gravenhurstas pie 69. ceļa. Atvērta no 29. jūnija līdz 3. septembrim. LĪGOŠANA ar Jāņa mātes mielasta galdu un jautrām izdarībām 22. un 23. jūnijā. Līgotājus lūdzam pieteikties līdz 18. jūnijam.

I. un M. Fricbergi, Box 901, Gravenhurst, Ont. Telefons; 705 687-4471.

Francija grimst dziļāk chaosā

Pēc pārtrauktā Rumānijas apmeklējuma Degolla pirmā atbilde franču nemierniekiem bija: reformas, bet ne jukas! Tomēr jukas izrādījās lielākas nekā Francijas prezidents bija iedomājies. Gandrīz 10 miljonu strādnieku atradās ārpus savām darba vietām, bet fabrikas un iestādes bija ieņēmuši nemiernieki un uzvilkuši tajās sarkanos karogus. Kā dabūt streikotāju miljonus atpakaļ darbā? Ministru prezidents Pompidū arodbiedrību vadītājiem piedāvāja sarunas, lai izbeigtu streiku, bet valdības galva pats ir visvairāk apdraudētā persona visā Francijā, jo nemiernieki prasa viņa atkāpšanos. Degolls savukārt vēlas Pompidū palikšanu kabinetā, nenomainot arī ārlietu un finanču ministrus. Nacionālās sapulces vairākuma domas tomēr bija citādas nekā pūlim uz ielas, nobalsošanā ar 11 balsu pārsvaru izteicot valdībai uzticību. Bet tā bija tikai „uzticība uz papīra" kuŗa streiku var vēl kāpināt.

Degolls vēlas izdarīt reformas, kuŗām Franciju jāizved no purva. Lai kā raudzītos uz streika izpaudumiem, Francijā ir lietas, kas prasa atrisinājumu. Ieteikumi ir dažādi, ar kuŗiem tagad nodarbojas „streikā paralizētā" Parīzes prese. Tā, piemēram, ieteikta strādnieku piedalīšanās rūpniecību administrācijā, kas savā ziņā atgādina strādnieku padomes, ar kuŗām kādreiz sākās cariskās Krievijas boļševizēšana, bet kas nav sveša ASV, kur strādnieku arodbiedrībām ar saviem pārstāvjiem ir liela līdzteikšana un vara darba dzīvē. Ieteikta arī pensionēšana ar 60 gadu vecumu, 40 stundu darba nedēļa un minimālā alga ap 130 dol. mēnesī. Ja šos jautājumus demokratiskajā Francijā cilā tikai tagad, tad tas liecina, ka iekārtā daudz kas novecojies, kas „jaunajā pasaulē" ASV pastāv jau sen, kur, industrializācijai modernizējoties un profitam strauji pieaugot, arvien lielākas kļūst arī strādnieku prasības.

Koppārvalde ar strādniekiem rūpniecībā jau kopš 20 gadiem bijusi Degolla vēlēšanās. Iespējams, ka viņš izmantos pašreizējo krizi, lai piespiestu lielrūpniekus un lielirgotājus atteikties no novecojušā iekārtojuma. Arī Sorbonnas universitātes studenti ar varas palīdzību tiecas pēc jaunām reformām, mēģinot salauzt vecās tradicijas, kuŗas apzīmē par „novecojušām", kas pastāv jau kopš Napoleona laika, un pārmetot apzināti radītus šķēršļus, kuŗi trūcīgākos iedzīvotāju slāņus atturot no iespējas iegūt augstāko izglītību.

Nav noslēpums, ka par galvenajiem bīdītājspēkiem Francijas chaosā izvirzījušies komūnisti, kas vienmēr cenšas gūt profitu visos neapmierinātības izpaudumos, tos kāpinot un ievirzot savas politikas plānojumos, kuŗi nereti ir tikai kaila atriebība, šoreiz — lai spītētu Degollam par Varšavas un Bukarestas apmeklējumu un poļu un rumāņu aicināšanu uz neatkarīgu politiku no Maskavas. Jau neuzticības izteikšanas debatēs par Pompidū valdību nacionālajā sapulcē franču komūnistu partijas ģenerālsekretārs Rošē deklarēja, ka „strādnieki nepieņems nekā cita kā vienīgi valdības atteikšanos". Degolls turpretim nācis pie atziņas, ka „kapitālisma un komūnisma dienas pagājušas" un abas sistēmas aizstājamas ar kādu „trešo ideju".

Īsā televizijas raidījumā prezidents Degolls lūdza franču nāciju izšķirties jūnijā tautas nobalsošanā. „Francijas vīri un sievas," svinīgā balsī teica prezidents, „ja jūsu atbilde būs — nē, tad es vairs prezidenta amatā nepalikšu! Bet ja jūs izteiksit man savu uzticību, es pavēršu ceļu jaunai Francijai!" Paredzams, ka nobalsošana notiks 16. jūnijā.

Divas stundas pēc Degolla runas 8000 studentu un strādnieku iebruka Parīzes biržā un to aizdedzināja. Lionā nemiernieki piekāva policijas priekšnieku un uzgāza tam virsū autokravu ielas akmeņu, to nogalinot. Parīzes ielās studenti atsāka nemierus ar jaunām barikādēm, tās izveidojot no bulvāru malās nocirstiem kokiem. Ieņemts arī kāds policijas iecirknis. Par varmācībām ziņo arī no citām lielākajām Francijas pilsētām. Barikādes policija nojauca ar buldozeŗiem. Franču komūnistu partija deklarējusi, ka tautas nobalsošana Degollu neglābs, vienalga, kāds būtu rezultāts. Mērenā franču demokratiskā strādnieku konfederācija Degolla runu apzīmējusi par apsūdzību pret paša valdību. Tas liecinot, ka streiks turpināms. Agrākais sociālistu ministru prezidents Pjērs Mendes-Frānss, izteicis savu „samulsumu", par to, ka prezidents Degolls piedāvājis vienīgi plēbiscītu kā visu Francijas problēmu atrisinājumu. Kreisā spārna opozicijas vadītājs Fransuā Miterāns prasa tūlītēju valdības atkāpšanos.

Nemieros izraisījusies arī labā spārna pretakcija, lielākam skaitam demonstrantu iebrūkot franču komūnistu laikraksta „L'Humanite" izdevniecībā un uzsākot cīņu ar tās personālu. Komūnisti iebrucējus atspieda atpakaļ uz nama apakšējiem stāviem, kamēr ieradās bruņotas policijas vienības, kuŗas sarkanos laikraksta vīrus no „pārmācības" izglāba. Daži sensāciju kārie žurnālisti šo notikumu jau apzīmējuši „par Francijas pilsoņu kaŗa sākumu."

Iemesls jauniem studentu traču uzliesmojumiem bija valdības lēmums aizliegt kreiso studentu barvedim Danielam Kon-Bendi atgriezties Francijā. Šis 23 gadus vecais Francijā dzimušais Rietumvācijas pavalstnieks izlidoja uz Amsterdamu, bet no turienes uz Frankfurti, lai sakūdītu arī vācu studentus. Bīstamākas studentu atsāktās demonstrācijas izvērtušās tādēj, ka tajās iejaukusies arī t.s. „Parīzes pazeme", no kuŗas ielās iznākuši dīkdieņi un nenoteicamas piederības individi ar jūtamu kriminālā elementa piejaukumu. Šis Parīzes „apašu" caurstrāvotais noskaņojums tagad kļuvis „cietais materiāls" visiem kreisajiem barvedžiem un ekstrēmistiem, kuŗi grib novest Franciju līdz atklātai revolūcijai un pilsoņu kaŗam.

Jaunajā fazē līdzšinējie studentu trači izvērtušies daudz mežonīgāki, sākoties arī ASV nēģeŗu parauga dedzināšanām, lai izprovocētu valdību lietot asākus pretlīdzekļus. Kamēr pūlis cirta bulvāru kokus, lauza ielu akmeņus un cēla barikādes, aizdedzinot automašīnas un lielās atkritumu kaudzes, kuŗas jau dienām stāv nenovāktas Parīzes ielās, atskanēja saucieni: „Revolūcija, revolūcija!"

Pavasarīgajā Parīzē, kuŗa citkārt bija šarmanti jautra, apgarota vīnā un dziesmās, tagad ielās klejo nevīžīgi ģērbti laužu pūļi ar melniem un sarkaniem karogiem. Pat „Folies Bergeres" iecienītās skatuves meitenes neizģērbjas vairs kailas sapņainu kungu acu priekšā, nometot vienu apģērba gabalu pēc otra, jo arī viņas piedalās streikā... Sadursmes ar policiju tradicionālajā studentu Latīņu kvartālā ir ikdienišķa parādība. Ap 5000 studentu devās uz nacionālo sapulci, Francijas parlamentu, pieprasot deputātu paskaidrojumus, bet viņu prasību atraidīja. Francija ir smaržu ražotāja zeme, tādēļ pat studentu demonstrantus „apšaudīja" ar sasmaržotu asaru gāzi un sadzina atpakaļ viņu „cietoksnī" — Sorbonnā.

Valdības galva Žoržs Pompidū paziņojis, ka valstī pieaugošās jukas ir acīm redzams mēģinājums sākt pilsoņu kaŗu. Paredzams, ka valdība nekārtību likvidēšanai sāks iedarbīgākus līdzekļus nekā sasmaržoto asaru gāzi vien. Līdz šim visā nemieru laikā bijuši tikai divi nāves gadījumi, kas liecina, ka policija pat vskritiskākajos gadījumos rīkojas ar „baltiem cimdiem" rokās.

Kamēr franču studenti demonstrēja pret valdības rīkojumu neielaist viņu barvedi atpakaļ Francijā, Daniels Kon-Bendi (domā, ka viņš ir žīdu izcelsmes) ieradās Rietumberlīnē, lai organizētu studentu nemierus. Viņš apmeklēja arī ekstrēmo vācu studentu apvienības galveno mītni. Šīs kreiso studentu apvienības vadītājs ir Rūdijs Dučke, kuŗu 11. aprīlī smagi ievainoja atentātā, kas bija signāls studentu nemieriem Rietumvācijā. Dučke vēl atrodas slimnīcā. Sarkanie studenti Rietumberlīnē tagad vēršas pret Brīvo universitāti, ieņemot tās Austrumāzijas institūtu it kā direktora Ekharda antisemītiskās nostājas dēļ. Kampaņu pret Ekhardu uzskata tikai par ieganstu visas universitātes „pārņemšanai". Komūnistu aktīvitāti izskaidro ar kreiso aprindu satraukumu par jauno ārkārtējo aizsardzības likumu, kuŗu Rietumvācijas parlamentā 27. maijā pieņēma trešā lasījumā. Pret šo likumu nostājas arī liberāļi un strādnieku arodbiedrības. Virs Brīvās universitātes Austrumāzijas institūta plandās sarkanais karogs un uz ēkas uztriepts uzraksts: „Šis institūts ir nacionālizēts."

Francijas galvaspilsētā par nemiera cēloņiem radusies jauna versija: nekārtības organizē Pekinga, lai traucētu Vietnamas miera sarunas, kuŗām sarkanā Ķīna nepiekrīt. Parīzē darbojas ķīniešu komūnistu partijas šūnīņa, kuŗa, kā ziņo franči, apmācīta nemieru organizēšanā. Par pierādījumu Pekingas iedvesmei franču ziņotāji norāda uz Maocetunga portretiem, kuŗi izkārti universitātēs. Par to liecina arī Mao „domu graudi" uz Sorbonnas universitātes ēku sienām un dažu ekstrēmo studentu barvežu izteicieni.

Raksturīgi, ka pret Francijas nemieriem pēkšņi uzmanīga kļuvusi Maskava. Tas atspoguļojas franču komūnistu partijas nostājā, kuŗa pret nemieriekiem kļuvusi stipri vēsa, apsūdzot pat dažus to vadītājus.

Kāds Ziemeļamerikas diplomātu seniors apgalvojis, ka Ķīnas sūtniecības rīcībā Parīzē atrodas ap 1000 labi apmācītu funkcionāru, no kuŗiem vairums iesaistīti nemieru organizēšanā. Oficiāli šāds apvainojums Ķīnai nav izteikts, tomēr daži franču valdības locekļi piesardzīgi ieminējušies, ka Francijas chaosa radīšanā „iedarbojušies spēki no ārpuses". Franču streikotājiem Pekinga veltījusi visas šavas simpatijas. Ap 100.000 ķīniešu piedalījās gājienā Pekingas centrā, lai apliecinātu savu lojalitāti pret Francijas nemieriekiem, nesot sarkanos karogus un Mao portretus, kā arī dziedot revolūcionāras dziesmas. Izkliedza arī saukļus, kas mudināja studentus un strādniekuŗus turpināt Parīzē cīņu. Atskanēja arī: „Lai ilgi dzīvo lielais Parīzes revolūcionārais mantojums!" Mazākas demonstrācijas notika arī Pekingas priekšpilsētās.

Faktu, ka strādnieki pievienojušies studentiem, ķīnieši uzskata par ļoti svarīgu notikumu attīstībā. Viņi tic, ka nākošais solis novedīs pie vispārējas revolūcijas, kad dumpim pievienosies arī ārzemnieki. Ķīniešu oficiālā ziņu aģentūra neslēpj prieku par notikumiem Francijā un apraksta tos visā pilnībā. Francija esot satricinājusi visu Eiropu un „iedvesusi bailes kapitālistu sirdīs Londonā, Bonnā, Romā un Vīnē".

BRITU DŽENTLMEŅI

Pašu iniciātīvā Londonas policisti, saukti bobiji, Anglijā atkal ievieusuši miesas sodu. Vjetnamas nemieru laikā viņi jaunajām sievietēm, kuŗas vēlējās „sturmēt" ASV sūtniecību, sazilināja muguras pagarinājumu. Protesta gājiena vadītāja — pazīstamā filmu zvaigzne Vanesa Redgrēva, kuŗa īpaši ieradās Londonā no Italijas, kur tieši piedalījās filmuuzņēmumos — arī iepazinās ar britu pazīstamo džentlmenismu (uzņēmumā). Nākošajā dienā tiesnešiem bija jāstrādā virsstundas, kamēr 270 demonstrantiem piesprieda augstus naudas un cietuma sodus.

ASV NEVĒLAS MIERA SARUNAS TURPINĀT UZ „SAKAUŠANAS" BAZES

Prezidents Džonsons komūnistiem adresētā runā izteicies, ka amerikāņi neļaus sevi Vietnamā sakaut, kamēr Parīzē risinās miera sarunas. Prezidents nepārprotami pateica, ka ASV nevēlas miera sarunas turpināt uz „sakaušanas bazes", bet grib goda pilnu miera atrisinājumu. „Mēs neatļausim ienaidnieka rāķešieročiem darboties bez atbildes, neļausim gūt ienaidniekam uzvaru, kuŗa novestu pie krāpšanas sarunās," teica prezidents.

Džonsona runa sekoja pēc pēdējās Hanojas pārstāvja prasības Parīzē pilnīgi izbeigt uzlidojumus Ziemeļvjetnamai. Pasniegdams apbalvojumus Kesanas ielenkuma cīnītājiem, prezidents piezīmēja, ka komūnistu militāro vienību un ieroču ieplūdums Dienvidvietnamā nekad nav bijis tik liels kā tieši tagad, kad Parīzē notiek miera sarunas. Smagas cīņas notiek daudzos Dienvidvietnamas sektoros.

ASV delegācijas vadītājs Parīzē Herimens izteicies, ka oficiālās sarunas ar Ziemeļvjetnamu var izjukt, ja Hanoja pārvērtēs prezidenta Džonsona pacietību. Diplomātiskie novērotāji šo Herimena piezīmi tulko vairāk kā propagandas daļu starp abām sarunvežu pusēm nekā norādījumu uz nenovēršamu lūzumu.

Hanojas delegācija pirmo reizi brīdināja ,ka izbeigs Parīzes miera sarunas, ja amerikāņi nepārtrauks Ziemeļvietnamas bumbošanu. Šis brīdinājums tomēr bija „aizplīvurots". Delegācijas vadītājs Tvī pārmeta amerikāņiem „izlocīšanos" bumbošanas ierobežojumā, piemetinot: ja sarunas cietīs neveiksmi, atbildība piekritīs ASV. Herimens savukārt piezīmēja, ka Tvī brīdinājumu „neņem nopietni". Uzlidojumu pārtraukšana savienojama tikai ar ziemeļvietnamiešu aktīvitātes samazināšanu Dienvidvietnamā.

Sekojošajās diskusijās Tvī noliedza, ka jebkādas ziemeļvietnamiešu kaŗaspēka daļas atrastos dienvidos, bet ja kādam esot jāatvelkas no demilitarizētās joslas, tad tie esot amerikāņi. Varbūt nozīmīgākais priekšlikums ir Herimena ierosinājums par slepenām miera sarunām. Ja tas notiktu, sarunas kļūtu lietišķākas. Tagad pēc katras sesijas notiek preses konference, kuŗā abas puses nāk klajā ar saviem komentāriem, cenšoties pasaules sabiedrisko domu noskaņot savā labā.

ASV virspavēlniecība no Saigonas ziņo, ka Vietnamā kopš Parīzes miera sarunu sākuma krituši vairāk nekā 1000 amerikāņu kaŗavīru, kas bijis lielākais kritušo amerikāņu skaits līdzīgā laika posmā visā kaŗa gaitā. Amerikāņu kopīgie zaudējumi Vietnamas kaŗā ir 23.500 krituši, no kuŗiem vairāk nekā ceturtā daļa krituši šogad. Ienaidnieka zaudējumi gan ir nesalīdzināmi lielāki, bet par tiem daudzmaz konkrētu ziņu trūkst.

Degolls: „Kaut man pie dibena rausta mailītes, mīļais Pompidū, šuries tik vien man ap kaklu!" Ed. Keiša karikatūra

Bīstamas „kaŗa spēles" Čechoslovakijā

Sakarā ar padomju kaŗaspēka „manevriem", kas ieplānoti Polijā un Čechoslovakijā it kā Varšavas pakta ietvaros, bet patiesībā domāti čechu iebiedēšanai, lai atturētu Prāgu no tālākām reformām un palīdzētu pie varas atgriezties Maskavai uzticamajiem komūnistiem, rietumu novērotāji no Prāgas ziņo, ka Pad.. savienība čechus jau iepriekš „brīdinājusi", ka „manevri" notiks uz poļu un čechu zemes". Parasti Varšavas pakta „kaŗa spēles" gandrīz nekad iepriekš nepaziņo. Šoreiz noticis izņēmums, lai novērstu aizdomas, ka „manevrus" rīko tikai tādēļ, lai Maskava varētu izdarīt spiedienu uz Čechoslovakiju par tās liberālizācijas politiku, kuŗa satraukusi Kremli un pārējās Austrumeiropas komūnistiskā bloka valstis. Vai arī Maskavas militārās delegācijas apmeklējumam Prāgā ar ministru prezidentu Kosiginu un kaŗa ministru Grečko priekšgalā bijis kāds sakars ar „kaŗa spelēm", par to, protams, klusē. Tāpat jāšaubās, vai Prāga iepriekš maz zināja par padomju ģenerāļu un sarkanarmijas politruka Jepiševa pēšņo „apciemojumu". Vismaz Kosigina „vizīte" bija gluži negaidīta, ierodoties tikai dažas stundas pēc Maskavs militārās delegācijas.

Čechu ziņu aģentūra CTK ziņo, ka „kaŗa spēles" vadīs Varšavas pakta spēku komandieris — padomju maršals Jakubovskis. No Bonnas savukārt ziņo, ka ārlietu ministrs Brants informējis valdību, par 10.000 — 12.000 „ārzemju kaŗavīru" stacionēšanu Čechoslovakijā Varšavas pakta ietvaros, gan nepasakot, kuŗu tautu vienības šos spēkus veido.

KOMŪNISTU PANĀKUMI ITALIJĀ

Nule notikušajās parlamenta vēlēšanās Italijā komūnisti guvuši lielākos panākumus kopš otra pasaules kaŗa. Kristīgie demokrati tomēr dabūjuši pietiekamu balsu skaitu, lai nodrošinātu ministru prezidenta Aldo Moro trīs partiju koaliciju abās palātās. Kristīgie demokrati ieguvuši 39,1%, bet komūnisti 26,9% no kopīgā balsu skaita. Salīdzinot ar pēdējām vēlēšanām, abas partijas uzrāda balsu pieaugumu. Komūnisti visvairāk balsu ieguvuši Italijas vidienē un ziemeļos, bet kristīgie demokrati Francijas pierobežā.

SPORTS

JUBILEJAS FUTBOLA TURNĪRS

Kā jau ziņots, Latviešu sporta apvienība Kanadā, atzīmējot Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadskārtu, 1. jūnijā Toronto rīko futbola zibensturnīru, kuŗā bija aicinātas piedalīties visu to tautību futbola vienības Kanadā, ar kuŗu valstīm savā laikā sacentusies Latvijas valstsvienība. Šīs idejas autors ir LSAK futbola nozares vadītājs A. Grīnbergs, kas aizvadītajā gadā bija arī Toronto futbola savienības vicepriekšsēdis. Pateicoties viņa labajiem sakariem ar futbola savienību, izdevās dabūt tās atļauju šim turnīram, kas prasīja vairāku kārtējo Toronto līgas spēļu atlikšanu uz citu laiku.

Bez latviešu vienpadsmita turnīrā piedalīsies 7 tautību vienības — čechi, igauņi, maltieši, vācieši, spāņi, ungāri un zviedri. Daudzi no kādreizējiem Latvijas izlases spēlētājiem tagad dzīvo Ziemeļamerikā — Kārkliņš, Svistuņenko, Pētersone, Lauks, Lazdiņš, Simanis, Ārens, Borduško, Balodis, Bebris u. c. Rīkotāji priecātos, ja viņi visi šai turnīrā atrastos skatītāju rindās, bet tas būs iespējams tikai nedaudziem. Lai tādēļ šis turnīrs būtu LSAK sveiciens visiem pārējiem, arī tiem, kas dzīvo citos kontinentos.

Toronto futbola savienība, paziņojot LSAK savu labvēlīgo lēmumu turnīrā rīkošanai, cildinājusi latviešus, ka tie, arī svešumā dzīvojot, nav mitējušies cīnīties par brīvību, un izteikusi cerību, ka reizē ar brīvības vējiem,kuŗi sākuši pūst aukstajā Austrumeiropas gaisā, arī okupētajā Latvijā reiz pienāks laiks, kad latvieši varēs atkal just dzīvotprieku un tvert īstās dzīves vērtības, kuŗas var veidoties tikai tur, kur gars ir brīvs un neapspiests.

Plašs apraksts par šo turnīru ievietots arī kanadiešu futbola izdevumā „Tele-Sport", kuŗā uzsvērts, ka turnīrs notiek Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerei. Ar šādu nosaukumu turnīrs atzīmēts arī apgabala futbola savienības sacīkšu kalendārā, un savienība to atzīst par izcilu notikumu.

Turnīrs risināsies pēc divu zaudējumu sistēmas, katrai spēlei ilgstot tikai 2x10 minūšu, bet finālspēlei 2x15 minūšu. Pavisam būs 14 spēļu, kuŗas kopā ilgs apm. 3 stundas. Lai atvieglinātu katras izspēles uzvarētāju izšķiršanu un ietaupītu laiku, lietos punktu sistēmu, pēc kuŗas Anglijā notiek t. s. Lieldienu turnīri: katri iegūti vārti vienībai dos 4, bet katrs stūŗa sitiens 1 punktu.

Turnīra rīcības komitejā darbojas A. Grīnbergs, K. Gulbis, G. Ezers un A. Alksnis. Latviešu uzņēmēji un privātpersonas ziedojušas turnīram jaukas balvas. Abas vienības, kuŗas iekļūs finālā, saņems īpašas balvas, bet visas pārējās turnīra atceres veltes.

Jubilejas turnīrs notiks Broadview YMCAs laukumā (275 Broadview Ave, nevis Withrow parka laukumā, kā kļūdaini ziņots iepriekš. Sacensības 1. jūnijā sāksies plkst. 1 dienā, bet turnīra oficiālā atklāšana notiks plkst. 2 pēcpusdienā, piedaloties Toronto un apgabala futbola savienības pr-dim Diksonam un LSAK valdes pr-dim V. Sališam. Turnīrā ieradīsies arī Kanadas futbola savienības pr-dis Simpsons.

Ž. Zentiņš

KĻŪDAS LABOJUMS

Mūsu laikraksta 4. maija numurā ievietotajā Kanadas latviešu peldēšanas meistarsacīkšu atreferējumā ieviesusies kļūda: 50 m peldējumā uz muguras zēniem (1956./57. g. dzimušajiem) pareizie rezultāti — A. Silis 46,7 sek., I. Grimba 49,4 sek. un G. Brumelis 1:17,0 sek.

GALDA TENISA TURNĪRS JAUNIEŠIEM

Kanadas galda tenisa dzīvē latviešu spēlētājiem ir liels un skanīgs vārds. Valsts meistara godā jau bijuši Ženija Marinko, Velta Ādmine un Modris Žulps, kuŗi kopā ar L. Eichvaldu, I. Kūliti, J. Kugu un citiem veido Kanadas mērogam ļoti spēcīgu galda tenisista saimi. Lai rastu viņiem spējīgus aizstājējus, Latviešu sporta apvienības Kanadā galda tenisa nozare rīko Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes (1949. gadā un vēlāk dzimušajiem), aicinot piedalīties visus ieinteresētos jauniešus. Meistarsacīkstes notiks 2. jūnijā plkst. 11 dienā Latviešu namā Toronto. Sacīkšu programmā paredzētas tikai vienspēles. Uzvarētājiem balvas.

— cbb —

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Kanadas ukraiņu komitejas Toronto nozare iesniegusi transporta ministram P. Heljeram peticiju, lūdzot Kanadas valdību ierosināt Apvienotajās nācijās pārrunāt ukraiņu vajāšanas Pad. savienībā. Peticiju parakstījis 1961 ukrainis.

☆ Iespējams, ka Dž. Difenbēkers tiks izraudzīts par Kanadas labāko šāgada filmaktieri. Crawley filmsabiedrība nominējusi Difenbēkeru Kanadas filmu premiju sabiedrības gadskārtējām sacensībām par viņa tēlojumu nesen CBC televīzijas raidījumā izrādītajā filmā „Ministru prezidenta postenis". Premijām, kuŗas piešķirs 4. oktobrī, iesūtītas jau vairāk nekā 200 filmas.

☆ Kopš pēdējās oficiālās tautas skaitīšanas 1966. gadā Toronto iedzīvotāju skaits pieaudzis par apm. 120.000 personām. Jūnijā pilsētas tēvi plāno jaunu skaitīšanu, cerot, ka torontiešu skaits sasniegs 2 miljonus.

★ Montrealas „Expo dēla" izstādi kopš 17. maija apmeklējuši jau viens miljons interesentu. Izstādē atvērtas 17 jaunas novietnes, bet viens no visvairāk apmeklētājiem ir britu paviljons. Restorānu lielākā daļa pazeminājuši cenas, arī La Rondes izpriecas kļuvušas nedaudz lētākas.

☆ Noskaities par savu neveiksmi plānotajā radioraidījumā ar ministru prezidentu Trudo un konservātīvo partijas līderi Stenfildu, kuŗa arī NDP līderis T. Duglass vēlējās piedalīties, viņš nesenā vēlēšanu runā Vankuverā zobojās par Trudo un liberāļu partiju. Duglass apgalvoja, ka P. Trudo neesot nekādas noslieces uz sociālisma pusi, bet viņš atgādinot 1930. gadu konservātīvos un savā politiskajā filozofijā esot tālu pa labi no Pīrsona"... Duglass ļoti optimistiski noskaņots par jaundemokratu paredzamo guvumu nākamajās vēlēšanās, sevišķi Ontario ziemeļu apgabalā.

☆ Kanadas italiešu liberāļi ļoti neapmierināti, ka Montrealas St. Mišela iecirknī nav ievēlēts italiešu kandidāts, bet franču. Pie tam šis franču kandidāts ir Pjērs Trudo, kuŗš nominēts šai iecirknī, jo to pārstāvējis jau agrāk. Bet italiešiem pamats būt neapmierinātiem — viņi sastāda 47% vēlētāju kopskaita. Pagājušās nedēļas nogalē, Trudo runājot St. Mišela vēlētāju sanāksmē, italieši viņu sagaidīja ar plakātiem, paužot savu protestu pret netaisnību.

☆ Kanada no Italijas aizņēmusies 100 milj. ASV dolaru, lai uzpildītu ārzemju valūtas krājumus. Kopā ar aizņēmumiem no Rietumvācijas un ASV naudas tirgus, tie Kanadā sasniedz 262 milj. dolaru. Jaunie aizņēmumi arī palīdzēs novērst izsikumu pašas federālās valdības kasē.